

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
1935

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΕΛΛΗΝΙΣ"

"HÉLLÉNIS,"

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliènes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή έτησια Δραχ. 100	Τιμή εκάστου τεύχους
Έξάμηνος " 60	άπλου Δραχ. 10
Έξωτερικού σελίνια 7	διπλου " 15
Έξάμηνος " 4	

Αι συνδρομαί άρχονται από την 1ην εκάστου μηνός και είναι προπληρωτέαι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Ο καλώς έννοσούμενος κοινωνισμός.—Η δασκάλα (διήγημα). υπό Stefan Zweig, μετάφρ. Ε. Ρ.—Οι πρώτες ρίζες, υπό Τατιάνας Σταύρου.—Στήλη Ειρήνης.—Ο καυμός μας (ποίημα), Ξεν. Καστρινάκη.—Νεκρολογία: Χουσανθή Γεωργαντά υπό Έλλης Χ. Αποστολίδου. Λίζα Δ. Βασιλείδου.—Θύμησης (ποίημα), υπό Νίνας Κοροπούλη.—Πόννοι (Λυρικ. πρόζ.) υπό Δεσπ. Παναγιωτίδου.—Maria Pline Kirehe (ποίημα), Ε. Κ.—Διά την μόρφωσιν των Έλληνίδων, Ολυμπία Κοκκέβη.—Εκδόσεις: Κ. Έλεοπούλου, οι Έπινικοι του Πινδάρου, υπό Π. Λάσκαρι.—Έντυπώσεις από την Γερμανίαν, υπό Ε. Ρ.—Αι γυναίκες της Αιγύπτου.—Αι έφορταί του Σάλτσμπουργκ, υπό Κατ. Κακούρη.—Γυναικείος Αθλητισμός: Έλλάς-Αυστρία.—Θεατρική στήλη: δ' Ίψεν στο «Εθνικό», υπό Κατ. Κακούρη. Καλλιτεχνική κίνησις, υπό Α. Ρ.—Ειδήσεις.—Ωφέλιμοι Γνώσεις.—Απ' όλον τον κόσμο.—Μόδες.

Le socialisme comme il doit être.—La gouvernante nouvelle, par Stefan Zweig.—Les premières rasinés, par Tat. Stavrou.—La page de la Paix.—Poèmes, par Xen. Kastrinaki, N. Coropouli et E. C.—Necrologies: Chryss. Georganta, par Helly Apostolidi. Lisa Vassilidi.—Douleurs, par Desp. Panajiotidi.—L'instruction des femmes grecques, par Olympie Coccévi.—Editions: K. Eleopoulos. Les Epinikia de Pindare, par P. Lascari.—Impressions de l'Allemagne, par H. R.—Les femmes d'Egypte.—Les festivals de Salzbourg, par Cat. Cacouri.—Mouvement athlétique.—Critique theatre, par Cat. Cacouri.—Critique artistique, par A. R.—Nouvelles.—Conseils pratiques.—A travers le monde.—Modes.

Έπί της Συντάξεως ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η επί του έξωφύλλου εικόνα παριστάνει την εκκλησίαν των Αγίων Αναργύρων στην Πορταριά και μās παρεχωρήθη ευγένως από τον κ. Δαμ. Κυριαζή.

ΘΑ ΕΧΕΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ

καθ'αρκούν δόντια καὶ εὐχάριστο στόμα με την
ἀσύγκριτον **ΟΔΟΝΤΟΠΑΣΤΑΝ**

DOCTEUR PIERRE

Δεν περιέχει Σάπωνα καὶ κατὰ συνέπειαν δεν
φθείρει τὸ Σμαλτο.

Έκαστον σωληνάριον τιμάται Δραχμὰς 20

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος καθ' ὅλην τὴν Ελλάδα:

ΑΛΕΞ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Αἰόλου 31 — Τηλεφ. 25-202.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΟΤΗΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΑΔΡΕΑ Π. Παπακώστα
ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

Οι ηλεκτρικές συσκευές
κάνουν τό σπιτι εὐχάριστο
χωρίς νά κοστίσουν πολὺ

ΚΑΦΕΤΙΕΡΕΣ, ΘΕΡΜΟΦΙΑΛΕΣ
ΣΤΑΓΙΕΡΕΣ, ΣΤΕΓΝΟΤΗΡΕΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ, ΦΡΥΓΑΝΙΕΡΕΣ
ΜΠΡΙΚΙΑ, ΦΟΡΗΤΕΣ ΛΑΜΠΕΣ
ΣΚΟΥΠΕΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Α.Π. ΣΤΑΔΙΟΥ 4 ΑΘΗΝΑΙ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

ΑΠΟΔΟΣΑΤΕ ΤΑΧΕΩΣ ΣΤΑ ΘΑΜΠΑ ΔΟΝΤΙΑ
ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗΝ ΤΟΥΣ ΣΤΙΑΠΝΟΤΗΤΑ

Ἀρχίστε νὰ βουρτζίζετε τὰ δόντια μὲ ΚΟΛΥΝΟΣ ἐπὶ ξηρὰς ψήκτρας. Θὰ δῆτε πόσο γρήγορα τὰ κηλιδωμένα καὶ κιτρινωμένα δόντια ἐπανευρίσκουν τὴν φυσικὴν τοὺς λευκότητα, τὸ δὲ στόμα σας θὰ παρέχει ἕνα αἰσθημα δροσίσας ἐπὶ ὥρας.
Ἐὰν θέλετε ν' ἀρέσετε δοκιμάσατε τὴν ΚΟΛΥΝΟΣ. Ὁ καθρέπτης σας θὰ σᾶς διαπιστώσῃ τοῦτο, οἱ δὲ φίλοι σας θὰ τὸ παρατηρήσουν στὸ χαμόγελό σας.

ΚΟΛΥΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ, 8 - ΑΘΗΝΑΙ

SCHERK

Scherk
Face
Lotion

(Λοσιόν δια τὸ πρόσωπον)

Καὶ σεῖς μπορείτε νὰ ἐπωφεληθῆτε. Τὰ μαύρα στιγμάτα καὶ ἡ διάφορες ἀκαθαρσίες θὰ ἐξαφανισθοῦν γρήγορα ἀπὸ τὸ πρόσωπό σας. Ἐνα νεανικό, λεῖο καὶ ὁλοκάθαρο δερμα θὰ εἶναι ἡ ἀνταμοιβή σας. Μόνον σᾶς συνιστῶμεν χρῆσι τακτικὴν. Εἰς φιαλίδια τῶν δρχ. 35.- (τσάντας), 55.-, 90.- καὶ 175.- ● Ἐὰν κατὰ τὴν ἡμέρα συνειθίζετε μιά κρέμα λευκή, ὄχι λιπαρά, τότε μεταχειρισθῆτε ἀδιστακτικῶς τὴν κρέμα Trisena τοῦ Scherk. Εἰς σωληνάκια τῶν δρχ. 35.- καὶ 50.- Ἐπίσης εἰς βάζα τῶν δρχ. 70.- καὶ 125.- ● Γενικός Ἀντίποιος Π. Ι. Μαγκριώτης, Ἑρμοῦ Νίκης 10 - Τηλέφ. 25-739

ΜΕΤΑΞΕΥΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1935

ΑΡΙΘ. 11

Ὁ καλῶς ἐννοούμενος κοινωνισμός.

ΚΟΙΝΩΝΙΣΜΟΣ καὶ ἠθικὴ ἔπρεπε νὰ εἶνε δύο ἐννοίαις ποὺ νὰ συμπέπτουν. Ὁ σοσιαλισμὸς πρέπει νὰ εἶνε ἠθικός, εἰδμεν δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ, εἶνε προωρισμένος νὰ πεθάνῃ ἢ νὰ παρεκτραπῇ εἰς τυραννίαν. Λέγοντες δὲ ἠθική, ἐννοοῦμε τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὴ θυσία τοῦ ἑγὼ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὑπὲρ τοῦ κοινωνικοῦ καλοῦ ὅλων. Μία περιορισμένη ἀγάπη γιὰ τοὺς λίγους δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ μιά ἐκδήλωσις ἐγωϊσμοῦ, κ' ἐπομένως κατιτί ἀνήθικο, ὅπως εἶνε ὅλες οἱ κλίκες. Ἐνας δὲ σοσιαλιστὴς ποὺ φέρεται ἀνήθικα εἶνε ἐνσυνείδητος ἢ ἄθελος ὑποκριτὴς καὶ βλάπτει τὸν σοσιαλισμὸ μὲ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα του.

Εἶνε ἀλήθεια πῶς δὲν ξέρομε οὔτε τὰ πρῶτα αἷτια τῆς ὑπάρξεως τοῦ κόσμου στὸν ὁποῖο ζοῦμε οὔτε τὸν τελικὸ σκοπὸ του: ἡ ἀληθινὴ φιλοσοφία τὸ ἀπέδειξε πρὸ 3000 ἐτῶν καὶ ἡ ἐπιστήμη τὸ ἐπιβεβαίωσεν σήμερον. Μπαίνομε σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ποὺ εἶνε γεμάτος ὄντα ἀλληλοτραγωδούμενα, ἀλληλοβασανιζόμενα, γεμάτος δάκρυα καὶ θλίψη, σὲ μιά ἀνθρωπότητα σκληρὴ καὶ ἄκαρδη— μὰ ποῦ ζῇ ὑπὸ ἕναν ζωογόνον ἥλιο, μὲ τὸ γέλοιο μέσα στὶς χαρὰς τῆς, μὲ λουλούδια καὶ ὅλες τὶς ὁμορφίαις τῆς φύσεως γύρω τῆς. Ὅσω μεγαλώνομε, τόσο πιο ἐλεύθερο νοιώθομε τὸν ἑαυτό μας. Γιατί; Διότι ἀντιλαμβανόμεσθε πῶς ἐξουσιάζομε τὴν περιβάλλουσά μας φύσιν μὲ δυνάμεις ποὺ συσσωρεύτηκαν στὸ μυαλό μας ἀπὸ προπατορικὴ κληρονομία πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν. Κοντὰ στὶς λύπες ἔχομε τὴ χαρὰ νὰ ζοῦμε, νὰ ἀγαποῦμε, νὰ διακρινόμεσθε στὰ παιδιὰ μας.

Δὲν εἶνε λοιπὸν χαραγμένο τὸ καθήκον μας στὴ ζωὴ ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἀντιμετωπίζομε αὐτὴν τὴν ἀλήθεια; Δὲν ἔχομε βέβαια τὴ δύ-

ναμὶ νὰ σταματήσωμε τὸν ἀλληλοσπαραγμὸ στὴ φύσιν, οὔτε μποροῦμε νὰ ἐρευνήσωμε ποῖ εἶνε τὸ τελικὸ τοῦ αἵτιο· ἀφοῦ καὶ μεῖς δὲν μποροῦμε νὰ ζήσωμε χωρὶς νὰ θανατώνωμε ἄλλα ὄντα. Κ' ἐπειδὴ μᾶς ἀναγκάζει ἔτσι ἡ φύσις νὰ περιορίζωμε τὴν ἠθική μας στὴν ἀνθρωπότητα καὶ σ' ἐκεῖνα τὰ ζῶα ποὺ δὲν μᾶς βλάπτουν, εἶνε καθήκον μας νὰ νικήσωμε τὸ κακὸ διὰ τοῦ καλοῦ. Αὐτὸ ὅμως κατορθώνεται μόνον μὲ καρτερία καὶ αὐτοθυσία. Αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς κοινωνικῆς προνοίας μᾶς δείχνουν, ὅτι θὰ φθάσωμε κάποτε στὸν τελικὸ σκοπὸ καὶ ἡ ἀνθρώπινη ἀλληλεγγύη δὲν θὰ εἶνε τότε πιά μιά κενὴ λέξις. Ἀπὸ τὴν εὐημερία τῆς ὁλότητος ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία τοῦ καθενὸς χωριστά, καὶ ἀπὸ τὴν ἀλτρουϊστικὴ καὶ ἀφιλοκερδῆ ἐργασία τοῦ καθενὸς ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία τῆς ὁλότητος. Ὡς τώρα μέσα στὸν ἀτομιστικὸ μας ἐγωϊσμὸ νοιώσαμε πολὺ λίγο τὶς εὐεργετικὰς αὐτὰς ἀλήθειαις. Ὡς περιφρονήσωμε τὴν ἐγωϊστικὴ καὶ συγχρόνως πεσιμιστικὴ φιλοσοφία ποὺ ζητεῖ μόνον ἀπολαύσεις στὴ ζωὴ καὶ δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ καλὸ τῆς ὁλότητος, ἀλλὰ τείνει μόνον γιὰ τὴν πιο μεγάλη ἀνάπτυξιν τοῦ ἑγὼ. Αὕτη εἶνε μιά κοινωνικὴ ἀρρώστεια ποὺ πρέπει νὰ τὴν καταπολεμήσωμε. Ὡς τὸ θεωρήσῃ ἡ καθεμιά μας ὡς ψηλότατο καθήκον, ὡς ἕνα ἰδεώδες, νὰ προσθέτῃ ἔστω κ' ἕνα πετραδάκι στὸ κοινωνικὸ οἰκοδόμημα. Γι' αὐτὸ ὅμως χρειάζεται μιά ἀσάλευτη αἰσιοδοξία. Ἐστὶ μὲ τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, μὲ μιά ἀπλότητα ἡθῶν, μὲ μιά διαρκὴ εἰρήνη θὰ τείνωμεν ὁλοένα πρὸς τ' ἀγαθὰ ἐκεῖνα ποὺ αὐξάνουν τὴν εὐτυχία, τὴν εὐημερία καὶ ποὺ βασίζονται ἐπάνω στὴ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη, στὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ καθήκον καὶ στὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον.

Τὸ διήγημά μας.

Ἡ Δασκάλα.

(Ἀπὸ τὰ πρῶτα μηνύματα τῆς ζωῆς.)

ΤΑ δυὸ παιδιὰ ἦσαν πιά μόνα στὸ δωμάτιό τους· εἶχαν σβύσει καὶ τὸ φῶς. Μεταξύ τους εἶνε σκοτάδι, μόνον ἀπὸ τὰ δυὸ κρεβάτια βγαίνει μιὰ ἀμυδρὰ λευκὴ λάμψη. Καὶ τὰ δυὸ ἀναπνέουν ἐλαφρὰ· θάλεγε κανεὶς πῶς κοιμούνται.

— Νὰ σοῦ πῶ! ἀκούστηκε μιὰ φωνή. Εἶνε ἡ πιὸ μικρὴ, δέκα χρονῶν, ποὺ μιᾶ σιγὰ μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ στὸ σκοτάδι.

— Τί τρέχει; ἀπαντᾷ ἀπ' τὸ ἄλλο κρεβάτι ἡ ἀδελφή, ποὺ εἶνε μόνον κατὰ ἓνα χρόνο μεγαλύτερη.

— Δὲν κοιμάσαι ἀκόμα; Τί καλὰ! Ἦθελα... ἤθελα κάτι νὰ σοῦ πῶ...

Ἡ ἄλλη δὲν ἀπήντησε. Μόνον ἓνα τρίξιμο τοῦ κρεβατιοῦ ἀκούγεται.

— Ξέρεις... ἤθελα νὰ σοῦ πῶ. Μὰ πές μου πρῶτα ἐσύ, δὲν παρατήρησες τίποτε τώρα τελευταῖα μὲ τὴ δασκάλα μας.

— Ἡ ἄλλη σκέπτεται. «Ναί,» λέει. Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τί ἔχει. Δὲν εἶναι πιά τόσον αὐστηρή. Ἔχω δυὸ μέρες νὰ κάνω τὰ μαθήματά μου καὶ δὲν μοῦ εἶπε οὔτε λέξι. Καὶ ὕστερα εἶνε... κ' ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς νὰ τὸ πῶ.

— Θαρρῶ πῶς δὲν νοιάζεται πιά γιὰ μᾶς, ὅλο κάθεται χῶρια, οὔτε παίξει μαζὺ μας ὅπως ἄλλοτε.

— Μοῦ φαίνεται πολὺ λυπημένη, μὰ δὲν θέλει νὰ τὸ δείξῃ. Οὔτε πιάνο δὲν παίξει πιά. Πάλιν σῶπασαν. Ὑστερα λέει ἡ μεγάλη: Κάτι ἤθελες νὰ μοῦ διηγηθῇς.

— Ναί, μὰ δὲν πρέπει νὰ τὸ πῇς σὲ κανένα, ἀκοῦς, σὲ κανένα, οὔτε τῆς μαμᾶς, οὔτε στὶς φιλενάδες σου.

— Ὅχι ὅχι... μὰ λέγε. Τί τρέχει λοιπόν;

— Ἀκου λοιπόν. Σὰν πήγαμε νὰ κοιμηθούμε, θυμῆθηκα πῶς δὲν καληνύχτησα τὴ δασκάλα μας. Εἶχα βγάλει κιόλας τὰ παπούτσιά μου, μὰ πῆγα μὲλα ταῦτα στὸ δωμάτιό της. Ἀνοίγω λοιπόν σιγὰ σιγὰ τὴν πόρτα. Πρῶτα νόμισα πῶς δὲν εἶνε μέσα τὸ φῶς ἔκαιγε, μὰ δὲν τὴν ἔβλεπα. Ξαφνικὰ τρόμαξα πολὺ—ἀκουσα κλάματα καὶ

τὴ βλέπω πεσμένη μὲ τὰ ρούχα της ἐπάνω στὸ κρεβάτι μὲ τὸ κεφάλι χωμένο στὸ προσκέφαλο, νὰ κλαίῃ μὲ λυγμοὺς ποὺ καταταράχτηκα. Δὲν μὲ κατάλαβε, κ' ἐγὼ ἔκλεισα τότε πάλιν σιγὰ τὴν πόρτα, ἔφυγα τρέχοντας καὶ ἦλθα ἐδῶ.

Τὰ δυὸ παιδιὰ σιωποῦν. Ἡ μιὰ λέει ὕστερα μὲ σιγανὴ φωνή.

— Ἡ καυμένη ἡ δασκάλα μας! Οἱ λέξεις αὐτὲς μένουν σὰν ἓνας τρεμουλιαστὸς ἤχος στὸ σκοτάδι τῆς κάμαρας καὶ πάλιν γίνεται σιγή.

— Ἦθελα νᾶξερα γιατί ἐκλαιγε, εἶπε πάλιν ἡ μικρότερη. Δὲν μάλωσε μὲ κανένα αὐτὲς τὶς ἡμέρες, ἡ μαμὰ δὲν τὴν γκρίνιαζε ὅπως πάντοτε καὶ μεῖς δὲν τῆς κάναμε τίποτε. Γιατὶ λοιπόν νὰ κλαίῃ ἔτσι;

Ἡ ἄλλη κάπως διστάζει. Ἐπὶ τέλους λέει: Θαρρῶ πῶς εἶνε ἐρωτευμένη.

— Ἐρωτευμένη; μὲ ποιόν;

— Δὲν παρατήρησες τίποτε;

— Μὰ δὲν πιστεύω μὲ τὸν ξάδερρο, τὸν Ὀθωνα.

— Καὶ γιατί ὅχι; Ἐνῶ κάθεται τρία χρόνια μαζὺ μας καὶ σπουδάζει, γιατί δὲν μᾶς συνώδεψε ἄλλοτε ποτέ. Καὶ τώρα εἶνε τρεῖς μῆνες ποὺ ἔρχεται καθημέρα μαζὺ μας. Μήπως μᾶς πρόσεχε ἄλλοτε πρὶν ἔλθῃ ἡ δασκάλα μας; Τώρα ὅλο καὶ μᾶς περιτριγυρίζει, πάντα τὸν συναντοῦμε κατὰ τύχη στὸν περίπατο μὲ τὴν δασκάλα μας.

Δὲν τὸ παρετήρησες;

— Ναί, ναί, λέει ἡ μικρὴ καταθρομβωμένη.

Μὰ ἔλεγα πῶς ἔρχεται γιὰ...

Ἡ φωνὴ της πνίγεται, δὲ λέει παρὰ κάτω.

— Κι' ἐγὼ στὴν ἀρχὴ ἔτσι νόμισα, ἡμεῖς τὰ κορίτσια πάντα κουτὲς εἴμαστε. Ἀλλὰ κατάλαβα ἐγκαίρως πῶς μᾶς εἶχε γιὰ πρόφασιν.

Τώρα πιά δὲν λὲν τίποτε· σὰν νὰ τελείωσε ἡ κουβέντα τους. Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἀφίονται στὶς σκέψεις καὶ στὰ ὄνειρά τους. Μόνον ἡ φωνὴ τῆς μικρῆς ἀκούγεται ἄλλη μιὰ φορὰ σὰν φοβισμένη μέσα στὸ σκοτάδι; Μὰ γιατί νὰ κλαίῃ

τόσο πολὺ; Ἀφοῦ αὐτὸς τὴν ἀγαπᾷ. Ἐγὼ πάντα νόμιζα πῶς θᾶνε ὥραϊο πρᾶμα νὰ σ' ἀγαποῦν.

— Δὲν ξέρω εἶπε ἡ πιὸ μεγάλη μισοκοιμισμένη, κ' ἐγὼ ἔλεγα πῶς θᾶνε ὥραϊα.

Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει τὴ θλιβερὴ φράση:

Ἡ καυμένη ἡ δασκάλα μας!

Ὑστερα δὲν ἀκούστηκε πιά τίποτε.

Τὸ ἄλλο πρωὶ δὲν μίλησαν γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ἐν τούτοις καὶ οἱ δύο νοιώθουν πῶς τῆς κάθε μιᾶς ὁ συλλογισμὸς στριφογυρίζει περὶ τὸ ἴδιο πρᾶμα. Κ' ἐνῶ ἀποφεύγει ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, οἱ ματιές των ἐν τούτοις συναντῶνται, ἐκεῖ πὺλ κυττάζουν λάθρα τὴ δασκάλα. Στὸ τραπέζι βλέπουν σὰν ξένο τὸν ξάδερφο ποὺ ζῇ χρόνια τώρα μαζὺ τους. Δὲν τοῦ μιᾶν, ἀλλὰ προσέχουν μὲ κατεβασμένα μάτια ἂν συνεννοεῖται μὲ τὴ δασκάλα. Τὶς ἔχει κυριεύσει τρομερὴ ἀνησυχία· μὲ τὴ νευρικότητά ποὺ τὶς κατέχει δὲν μποροῦν οὔτε νὰ παίξουν οὔτε νὰ διαβάσουν ἀλλὰ κάνουν ἓνα σωρὸ περιττὰ πράγματα. Τὸ βράδυ μόνον ρωτᾷ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη: Παρατήρησες τίποτε; Ὅχι, λέει ἡ ἀδελφὴ καὶ γυρίζει τὸ κεφάλι πρὸς τὴν ἄλλη μεριά. Σὰν νὰ φοβοῦνται καὶ οἱ δυὸ αὐτὴ τὴ κουβέντα. Ἔτσι περνᾶν μερικὲς ἡμέρες. μὲ τὸ νὰ ψάχνουν καὶ ν' ἀνιχνεύουν τὰ παιδιὰ ἓνα μυστικὸ ποὺ τὸ νοιώθουν σιμά τους.

Μιὰ μέρα ὅμως ἀντελήφθη ἡ μιὰ, ὅτι ἡ δασκάλα ἔκαμε στὸ φαγητὸ νόημα στὸ ξάδερφο. Τὴν πιάνει τρεμουῖα καὶ ἀρπάζει τὸ χέρι τῆς ἀδελφῆς κάτω ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ἐκεῖνη μπαίνει ἀμέσως στὸ νόημα καὶ ταρασσεται κι' αὐτὴ. Σὰν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι λέει ἡ δασκάλα στὰ κοριτσάκια. Πηγαίνετε στὴν κάμαρά σας καὶ πιᾶστε τίποτε νὰ κάμετε. Ἔχω λίγο πονοκέφαλο καὶ θέλω ν' ἀναπαυθῶ κομμάτι. Τὰ παιδιὰ κατεβάζουν τὰ μάτια τους. Μόλις ἔφυγε ἡ δασκάλα, τρέχει ἡ μικρότερη πρὸς τὴν ἀδελφή:

— Πρόσεξε τώρα, θὰ δῇς ποὺ θὰ πάῃ ὁ Ὀθωνας στὴν κάμαρά της.

— Καὶ βέβαια! Γι' αὐτὸ μᾶς ἔστειλε στὴ δική μας.

— Πρέπει νὰ βάλουμε τ' αὐτί μας στὴν πόρτα!

— Κι' ἂν μᾶς τσακώσουν;

— Ποιὸς θάρθη;

— Ἡ μαμὰ!

— Ξέρεις τί; Ἐγὼ θὰ κρυφακούσω στὴν πόρτα καὶ σὺ θὰ σταθῇς στὸ διάδρομο καὶ μοῦ κά-εις νόημα σὰν ἔλθῃ κανεὶς. Ἔτσι θάμαστε σίγουρες.

Ἡ μικρὴ κατέβασε τὰ μοῦτρα της: «Μὰ ἐσύ δὲν θὰ μοῦ τὰ πῇς;»

— Ὅλα!

— Ἀλήθεια, ὅλα... ὅλα;

— Ναί, ἔχεις τὸ λόγο μου. Λοιπόν, θὰ βή-ξης σὰν ἀκούσης κανένα νᾶρχεται.

Στάθηκαν καὶ οἱ δυὸ κατατρομαγμένες στὸ διάδρομο, οἱ καρδιές τους χτυποῦν δυνατὰ. Τί θὰ γίνῃ τώρα; Ἡ μιὰ μαζεύεται κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ἀκούονται βήματα· τὰ παιδιὰ κρύβονται σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά. Εἶναι ὁ Ὀθωνας, ποὺ πιάνει τὸ πόμολο καὶ κλείνει τὴν πόρτα πίσω του. Ἡ πιὸ μεγάλη τρέχει σὰν ἀστραπὴ κατόπι του καὶ κολλᾷ τ' αὐτὴ τῆς στὴν πόρτα. Ἡ μικρὴ ζηλεύει, ἡ περιέργεια τὴν καίει καὶ τὴν κάνει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ θέσι ποὺ τῆς καθώρισεν ἡ ἄλλη. Πλησιάζει κ' αὐτὴ σιγὰ σιγὰ, μὰ ἡ ἀδελφὴ τὴ διώχνει μὲ ὀργή. Ἔτσι περιμένει δυό, τρία λεπτά μὲ ἀπερίγραπτη ἀγωνία, ἀπὸ τὴ ταραχὴ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς ἔρχονται κλάματα. Μὰ ἔξαφνα ἀκούγεται μιὰ πόρτα νὰ κλείνῃ· τότε βήχει καὶ ἀφίνοντας τὶς θέσεις τους τρέχουν στὸ δωμάτιό τους, ὅπου δὲν μποροῦν νὰ πάρουν ἀνάσα ἀπὸ τὸ φοβερὸ καρδιοχτύπι.

— Ἐλα λοιπόν, λέγε... ἀσθμαίνει ἡ μικρὴ. Ἡ πιὸ μεγάλη μοιάζει σὰ συλλογισμένη. Ἐπὶ τέλους λέει σὰν νὰ μιλάει στὸν ἑαυτὸ της.

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτε!

— Τί;

— Εἶνε τόσο περίεργο...

— Μὰ ἐπὶ τέλους; Ἡ μικρὴ δὲν κρατιέται ἀπὸ τὴ περιέργεια, ἔρχεται τόσο σιμά της, σχεδὸν κολλᾷ ἐπάνω της γιὰ νὰ μὴ τῆς διαφύγῃ οὔτε λέξι.

— Πολὺ περίεργα σοῦ λέω... ἐντελῶς ἀλλοιωτικὰ ἀπ' ὅτι τὸ φαντάστηκα. Πρῶτα μοῦ φάνηκε πῶς ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ τὴ φιλήσῃ, μὰ αὐτὴ τοῦ εἶπε: «Ἀφισέ τα αὐτά, πρέπει νὰ σοῦ μιλήσω σοβαρά. Μὰ τί τρέχει; ρώτησε τότε ὁ Ὀθωνας. Ποτέ δὲν τὸν ἀκουσα νὰ μιᾶ ἔτσι· συνήθως μιλάει δυνατὰ καὶ αὐθάδεια, μὰ αὐτὸ τὸ εἶπε μὲ δισταγμό,

σάν φοβισμένος. Κ' εκείνη θά τὸ ἀντελήφθηκε, γιατί τοῦ εἶπε: Τὸ ξέρεις πολὺ καλά. — Ὅχι δὲν ξέρω τίποτε. — Μπᾶ, εἶπεν ἐκείνη μὲ ὕψος τόσο λυπημένο, τότε γιατί μὲ ἀποφεύγεις; Εἶνε τώρα ὀχτὼ μέρες πού οὔτε μιὰ λέξι δὲν μοῦ εἶπες, οὔτε μᾶς βρίσκεις πιά μὲ τὰ παιδιὰ στὸ πάρκο. Σοῦ ἔγινα τώρα ξένη; Τὸ ξέρεις πολὺ καλά γιατί μὲ ἀποφεύγεις τώρα. Ἐκεῖνος δὲ μίλησε ἀμέσως μὰ ὕστερα εἶπε: Θὰ δώσω τίς ἐξετάσεις μου κ' ἔχω πολλή δουλειά· δὲν μοῦ περισσεύει καιρὸς γιὰ τίποτε ἄλλο. — Τότε ἄρχισεν ἐκείνη νὰ κλαίῃ καὶ ὕστερα τοῦ εἶπε μὲ δάκρυα ἀλλὰ καὶ μὲ καλωσύνη: Γιατί μοῦ λές ψέμματα; Πές μου τὴν ἀλήθεια, γιατί δὲν εἶμαι ἄξια νὰ μοῦ φέρεσαι ἔτσι. Δὲν σοῦ ζητῶ τίποτε, ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ τὸ συζητήσωμεν οἱ δύο μας. Ἐσὺ τὸ ξέρεις, τί ἔχω νὰ σοῦ πῶ. Τὸ νοιώθω ἀπὸ τὰ μάτιά σου. — Τί τρέχει; εἶπεν ἐκεῖνος σιγὰ; Τότε εἶπεν ἐκείνη... μὰ ἐδῶ δὲν μπορεῖ τὸ κοριτσάκι νὰ ἐξακολουθήσῃ, τρέμει δλόκληρο. Ἡ μικρὴ ἔρχεται πιὸ κοντὰ της. Τί... τί εἶπε;

— Νά, εἶπε: «Δὲν τὸ ξέρεις πῶς ἔχω παιδί δικό σου;» Ἡ μικρὴ ἀναπνέει σάν σούστα. «Παιδί, παιδί δικό του! Μὰ αὐτὸ εἶνε ἀδύνατο.

— Ἐκείνη ὅμως τὸ εἶπε.

— Δὲ θ' ἀκουσες καλά.

— Ὅχι ὄχι. Κι' αὐτὸς σάν τὸ ἀκουσε τὰ ῥάχησε ὅπως καὶ σύ. Ἐκείνη δὲν μίλησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα καὶ ὕστερα εἶπε: Τώρα, τί πρέπει νὰ γίνῃ; Κ' ἔπειτα...

— Ἐπειτα ἔβηξες κ' ἔφυγα τρεχάτη.

Ἡ μικρὴ κυττάζει μπροστά της κατατρομαγμένη.

— Ἐχει παιδί! Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο! Ποῦ τῶχει τὸ παιδί;

— Δὲν ξέρω. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε πού δὲν καταλαβαίνω.

— Ἴσως τῶχει σπίτι της... προτοῦ ἔλθῃ ἐδῶ σὲ μᾶς. Ἡ μαμὰ δὲν θὰ τῆς ἐπέτρεψε νὰ τὸ φέρῃ μαζύ της. Γι' αὐτὸ θά'νε καὶ τόσο λυπημένη.

— Τί κάθεσαι καὶ λές. Τότε δὲν γνώριζε ἀκόμα τὸν Ὀθωνα.

Πάλιν δὲ μιᾶν, ψάχνουν νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια. Καὶ πάλιν λέει ἡ μικρὴ: Πῶς εἶνε δυνα-

τὸν νὰ ἔχῃ παιδί ἀφοῦ δὲν εἶνε παντρεμένη, καὶ μόνον οἱ παντρεμένοι ἔχουν παιδιὰ, αὐτὸ τὸ ξέρω.

— Ἴσως ἦτανε παντρεμένη!

— Μὴν εἶσαι κουτὴ. Βέβαια ὄχι μὲ τὸν Ὀθωνα.

— Μὰ τότε πῶς;

Κυττάζονται μὲ ἀμηχανία.

— Ἡ καὶ μὲν ἡ δασκάλα μας, λέει ἡ μιὰ καταλυπημένη. Ὅλο ἐπαναλαμβάνουν αὐτὴ τὴ φράσι πού τελειώνει σ' ἓναν ἀναστεναγμὸ οἴκτου.

— Τί λές, νᾶνε ἀγόρι ἢ κορίτσι;

— Ποιὸς τὸ ξέρει.

— Μούρχεται νὰ τὴν ρωτήσω, νά, πολὺ προσεκτικά.

— Τρελλάθηκες;

— Γιατί... εἶνε τόσο καλὴ μαζύ μας.

— Τί σοῦ κατέβηκε! Σὲ μᾶς δὲν τὰ λέν αὐτὰ τὰ πράματα· μᾶς τὰ κρύβουν ὅλα. Ὅταν μπαίνομε στὴν κάμαρα σωμαίνου ἢ ἀλλάζουν κουβέντα καὶ μᾶς λένε ἀνοησίες σάν νὰ εἴμαστε μικρὰ παιδιὰ. Γιατί νὰ τὴν ρωτήσῃς ἀφοῦ ὅλο ψέμματα μᾶς λένε.

Ἐκείνη τὴ στιγμή μπαίνει ἡ δασκάλα. Τὰ παιδιὰ κάνουν πῶς μελετοῦν, τὴν κυττᾶν ὅμως λοξά. Τὰ μάτιά της εἶνε κόκκινα καὶ ἡ φωνή της πιὸ βαθειὰ καὶ τρεμουλιαστή. Τὰ παιδιὰ τὴν κυττᾶν μὲ σεβασμό. Ὅλο σκέπτονται πῶς ἔχει παιδί καὶ πῶς γι' αὐτὸ εἶνε λυπημένη.

Τὴν ἄλλη μέρα στὸ τραπέζι μαθαίνουν πῶς ὁ ξάδερφος φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐχει, λέει, νὰ δώσῃ ἐξετάσεις καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἡσυχία γιὰ νὰ μελετήσῃ. Νοίκιασε ἓνα δωμάτιο γιὰ ἓνα δυὸ μῆνες, ὥς πού νὰ τελειώσῃ.

Τὰ παιδιὰ μαντεύουν κάποια κρυφὴ σχέσι μὲ τὴ χθεσινὴ ὁμιλία καὶ μὲ τὸ ὀξύ τους ἐνστικτο νοιώθουν πῶς κρύβεται πίσω ἀπὸ τὴ φυγὴ αὐτὴ κάποια δειλία. Ὅταν θέλει ὁ Ὀθωνας νὰ τ' ἀποχαιρετήσῃ, τοῦ γυρίζουν τὴν πλάτη. Κυττᾶν ὅμως τὴ δασκάλα· τὰ χεῖλιά της σφίγονται σ' ἓναν ἐλαφρὸ σπασμό, τοῦ δίδει ὅμως ἡσυχία τὸ χέρι χωρὶς νὰ πῇ λέξι.

Σ' αὐτὰς τίς λίγες μέρες ἄλλαξαν ἐντελῶς τὰ παιδιὰ. Ἐχασαν τὰ παιχνίδια, τὰ γέλοιά τους, τὰ μάτιά τους δὲν ἔχουν πιά τὴ ζωηρή,

τὴν ἀμέριμνη λάμψι. Μιὰ ἐσωτερικὴ ἀνησυχία, μιὰ ἄγρια δυσπιστία πρὸς ὅλους γύρω τους τὰ κατέχει. Δὲν πιστεύουν πιά τί τοὺς λέν, κάθε λέξι τοὺς φαίνεται διφορούμενη καὶ ψέμμα. Ὅλην τὴν ἡμέρα κατασκοπεύουν, ψάχνουν, ἐξετάζουν κάθε κίνησι, κάθε νεῦμα. Σὺν σκιὰς παρακολουθοῦν τὰ πάντα, κρυφκοῦν πίσω ἀπὸ τίς πόρτες, μὲ ἐμπάθεια προσπαθοῦν νὰ διαπεράσουν τὸ σκοτεινὸ δίχτυ τῶν μυστικῶν. Καὶ ὕστερα ἀπὸ τίς πρῶτες ἀποκαλύψεις ὑποπτεύονται καινούρια γεγονότα καὶ φοβοῦνται μὴ τοὺς διαφύγουν. Ἀπ' ὅτου ξέρουν πῶς τίς περιβάλλει τὸ ψεῦδος, γίνηκαν ἀπότομες, ὑποκρίτριες, ἀνειλικρινεῖς. Μπρὸς τοὺς γονεῖς τῶν προσποιοῦνται, μὰ ὅλο τους τὸ εἶνε κατέχεται ἀπὸ μιὰ νευρικὴ ἀνησυχία. Κόποτε ἀγκαλιάζονται μὲ πάθος, καὶ ἄλλοτε ἀνυλύνονται σὲ δάκρυα.

Χωρὶς νὰ ποῦν λέξι ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσι νὰ δώσουν ὅσο μποροῦν περισσότερη χαρὰ στὴ λυπημένη δασκάλα τους. Κάνουν εὐσυνείδητα τὰ μαθήματά τους, ἡ μιὰ βοηθεῖ τὴν ἄλλη, δὲν δίδουν καμμιά ἀφορμὴ παραπόνου. Μὰ ἡ δασκάλα οὔτε τ' ἀντιλαμβάνεται κι' αὐτὸ τίς καταλυπεῖ. Πολλὲς φορὲς κάθεται ὡρες δλόκληρες ἀμίλητη καὶ κυττάζει μπροστά της σάν σὲ ὄνειρο. Τὰ κοριτσάκια περπατοῦν τότε σιγὰ στὰ νύχια τῶν ποδιῶν καὶ αἰσθάνονται ἀόριστα: τώρᾳ συλλογίζεται τὸ παιδί της. Καὶ μέσα στὴν ἀφυπνιζομένη γυναικεῖα ψυχούλα τους ἀγαποῦν τὴ δασκάλα, καὶ ἀπελπίζονται γιατί δὲν μποροῦν νὰ τὴν βοηθήσουν.

Καὶ μιὰ φορὰ πού ἡ δασκάλα ἔστρεψε τὸ κεφάλι πρὸς τὸ παράθυρο γιὰ νὰ σκουπίσῃ τὰ μάτιά της, ἡ μικρὴ πῆρε θάρρος, καὶ πιάνοντας τὸ χέρι της, λέει: Φρόνιμιν, εἰσθε τώρα τελευταῖα τόσο λυπημένη. Δὲν φταῖμε ἡμεῖς, δὲν εἶνε ἔτσι; Ἡ δασκάλα τὴν κυττάζει συγκινητικὰ καὶ τῆς χαϊδεύει τὰ μαλλιά. «Ὅχι παιδί μου, σεῖς ὄχι». Καὶ τὴν φιλεῖ γλυκὰ στὸ μέτωπο.

Μὲ τὸ νὰ καιροφυλακτοῦν καὶ νὰ κατασκοπεύουν ὅλη μέρα, κατῳρθώσεν ἡ μία νὰ συλλάβῃ κάποτε μιὰ φράσι, τὴν ὥρα πού ἔμπαινε στὸ δωμάτιο. Οἱ γονεῖς ἔκοψαν μὲν εὐθὺς τὴν κουβέντα, μὰ ἡ φράσι πού ἀκουσε γεννᾷ μέσα

της χίλιες ὑποψίες: Κι' ἐγὼ τὸ παρατήρησα, εἶχε πῇ ἡ μητέρα. Ὅχι τὴν φωνάξω νὰ τῆς μιλήσω. Τὸ μεσημέρι παρατηροῦν ὅτι οἱ γονεῖς κυττάζουν προσεκτικὰ τὸ ἀφηρημένο πρόσωπο τῆς δασκάλας καὶ ὅτι συναντῶνται οἱ ματιές τῶν.

Μετὰ τὸ γεῦμα λέει ἡ μητέρα στὴ δασκάλα: Ἐλάτε, παρακλῶ στὴν κάμαρά μου. Ἦθελα νὰ σᾶς μιλήσω. Ἡ δασκάλα νεύει σιγὰ μὲ κατεβασμένα μάτια. Τὰ κοριτσάκια τρέμουν, νοιώθουν πῶς κατὶ θὰ συμβῇ.

Κ' εὐθὺς πού κλείνει τὴν πόρτα ἡ δασκάλα, τρέχουν νὰ κρυφακούσουν, πού τοὺς ἔγινε πιά συνήθεια. Οὔτε αἰσθάνονται πιά τὸ ἄσχημο, τὸ ἐπικίνδυνο τοῦ πράγματος· μιὰ μόνο σκέψι τίς κυριεύει, νὰ διαλύσουν τὸ μυστικὸ πού σκοτίζει τὴ σκέψι τους.

Στὴν ἀρχὴ δὲν ἀκοῦν παρὰ ἓνα σιγανὸ ψιθρο. Τὰ κορμιά τους τινάζονται νευρικά, φοβοῦνται μὴ τοὺς διαφύγῃ ἡ μέσα γενομένη ὁμιλία. Μὰ τώρα ἀκούγεται μιὰ πιὸ δυνατὴ φωνή. Εἶνε τῆς μητέρας, ὅλο κακία καὶ θυμὸ.

— Μήπως νομίζατε πῶς εἶνε στραβὸς ὁ κόσμος καὶ ὅτι ἓνα τέτοιο πρᾶμα δὲν φαίνεται. Ὁραία κάνατε ἐδῶ τὸ καθήκον σας μὲ τέτοια μυαλὰ καὶ τέτοιες ἠθικὲς ἀρχές. Καὶ σὲ μιὰ σάν καὶ σᾶς ἐμπιστεύτηκα τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν μου, τῶν κοριτσιῶν μου!

Ἡ δασκάλα κατὶ ἀπαντᾷ, μὰ μιλεῖ τόσο σιγὰ πού δὲν τὴν ἀκοῦν τὰ παιδιὰ.

— Προφάσεις ἀμορτιῶν! Κάθε ξετσιώπητη γυναῖκα ἔχει τέτοιες δικαιολογίες. Παραδίδεται στὸν πρῶτο τυχόντα καὶ δὲν σκέπτεται γιὰ τίς συνέπειες. Ἐπειτα ἔχει ὁ Θεός. Καὶ μιὰ τέτοια σάν καὶ σᾶς θέλει νὰ εἶνε παιδαγωγός, ν' ἀναθρέψῃ κορίτσια. Ἀπορῶ μὲ τὴν ἀναίδειά σας. Δὲν πιστεύω πῶς νομίζετε ὅτι θὰ σᾶς κρατήσω στὸ σπίτι μου σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι;

Ἀνατριχίλες συνταράσσουν τὰ κρυφακούοντα παιδιὰ. Ὅλα αὐτὰ δὲν τὰ καταλαβαίνουν, εἶνε ὅμως τρομερὸ ν' ἀκοῦν τὴν μητέρα τους νὰ μιᾷ μὲ τόση κακία, καὶ ὥς μόνη ἀπάντησι ν' ἀκούγεται ὁ σπαραξικάρδιος λυγμὸς τῆς δασκάλας. Δάκρυα γεμίζουν τὰ μάτια τους. Μὰ ἡ μητέρα πέρνει τώρα φόρα.

— Ἄλλο δὲν ξέρεις τώρα νὰ κάμῃς παρὰ νὰ κλαῖς. Αὐτὸ δὲν μὲ συγκινεῖ. Μὲ τέτοια ὄντα

δὲν ἔχω οἶκτο. Τὸ τί θὰ γίνῃς τώρα δὲν μ' ἐνδιαφέρει. Ἐσύ θὰ ξέρῃς σὲ ποιὸν πρέπει ν' ἀποταθῇς, ἐγὼ οὔτε σὲ ρωτῶ. Τὸ μόνο πού ξέρω εἶνε πῶς δὲν ἀνέχομαι στὸ σπίτι μου οὔτε μιὰ μέρα ἀκόμα μιὰ γυναῖκα πού λησμόνησε μὲ τόσο ἀσυνειδησία τὰ καθήκοντά της.

Μόνον λυγμοὶ ἀπελπισίας ἀπαντοῦν στὰ σκληρὰ αὐτὰ λόγια. Τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουν ἀκούσει κανένα ὡς τώρα νὰ κλαίῃ ἔτσι. Καὶ στὸ ὑποσυνείδητό τους αἰσθάνονται πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἄδικο ἐκεῖνος πού κλαίει ἔτσι. Ἡ μητέρα ὕστερα λέει ἀκόμη: Νά, αὐτὰ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ. Μάζεψε σήμερα τὰ πράματά σου καὶ ἔλα αὔριο τὸ πρωτὶ νὰ σοῦ δώσω τὸ μισθό σου. Πήγαινε τώρα.

Τὰ παιδιὰ ἀφίνουν τὴν πόρτα καὶ τρέχουν στὸ δωμάτιό τους. Τί ἦταν αὐτό; Σὰν νάπασε κεραυνὸς μπροστά τους. Γιά πρώτη φορά ὑποπεύονται κάπως τὴν ἀλήθεια, καὶ γιὰ πρώτη φορά τολμοῦν νὰ αἰσθανθοῦν μιὰ διαμαρτυρία ἐναντίον τῶν γονέων των.

— Ἀπαίσιο ἦταν αὐτὸ ἐκ μέρους τῆς μαμᾶς νὰ τῆς μιλήσῃ ἔτσι, λέει ἡ μεγαλειότερη δαγκάωντας τὰ χεῖλια της.

Ἡ μικρὴ τρομάζει μὲ τὴν τολμηρὴ αὐτὴ λέξι.

— Μὰ δὲν ξέρομε διόλου τί ἔχει κάμει.

— Σίγουρα τίποτε τὸ κακό. Ἡ μαμᾶ δὲν τὴν ξέρει. Καὶ πῶς ἔκλαψε ἡ κακομοίρα!

— Ναί, ἦτανε φρίκη. Καὶ μὲ πόση κακία μιλοῦσε ἡ μαμᾶ! Ἦταν ἀπαίσιο, νὰ ξαναλέω, ἀπαίσιο. Χτυπᾶ τὸ πόδι της. Δάκρυα σκοτίζουν τὰ μάτια της. Κεῖνη τὴ στιγμή μπαίνει ἡ δασκάλα. Μοιάζει σὰν πολὺ κουρασμένη.

— Παιδιά, λέει, ἔχω δουλεῖ σήμερα τὸ ἀπόγευμα. Μπορεῖτε νὰ μείνετε μόνες, δὲν εἶνε ἔτσι; Ὁ ἀσὺς ξαναῖδω τὸ βράδυ.

Φεύγει χωρὶς ν' ἀντιληφθῇ τὴν ταραχὴ τῶν παιδιῶν.

— Εἶδες τὰ μάτια της; ἦσαν κλαμένα. Δὲν καταλαβαίνω πῶς μποροῦσε νὰ τῆς φερθῇ ἔτσι ἡ μαμᾶ.

— Ἡ καυμένη ἡ δασκάλα! πάλιν ἀκούγεται αὐτὴ ἡ φράσις ὅλο συμπόνια καὶ δάκρυα.

Μπαίνει τότε ἡ μητέρα καὶ τίς ρωτᾷ ἂν θέλουν νὰ βγοῦν μαζὺ της περίπατο. Τὰ παιδιὰ ἀρνοῦνται, τὴν φοβοῦνται τὴ μάνα τους

Καὶ ὕστερα ἀγανακτοῦν πού δὲν τοὺς εἶπε πῶς ἔδιωξε τὴ δασκάλα. Προτιμοῦν νὰ μείνουν μόνες. Σὰν δυὸ χελιδονάκια σ' ἓνα στενὸ κλουβὶ πηγαινοέρχονται στὴν κάμερά τους, πνιγόμενα ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ τῆς ψευτιᾶς καὶ τῆς ὑποκρισίας. Σκέπτονται ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ πᾶν νὰ βροῦν τὴ δασκάλα, νὰ τὴν ρωτήσουν, νὰ μιλήσουν γιὰ ὅλα αὐτὰ μαζὺ της, νὰ τὴν πείσουν νὰ μείνῃ καὶ πῶς ἡ μαμᾶ ἔχει ἄδικο. Μὰ ντρέπονται ὅσα ξέρουν τ' ἄκουσαν κρυφά. Πρέπει λοιπὸν νὰ κάμουν τὸν κουτό. Ἔτσι μένουν μόνες τους ἓνα ἀτέλειωτο ἀπόγευμα κλαίγοντας καὶ ἀκούγοντας ἀκόμα στ' αὐτιά τους τὴ σκληρὴ καὶ ἄκαρδη φωνὴ τῆς μητέρας καὶ τοὺς λυγμοὺς ἀπελπισίας τῆς δασκάλας.

Τὸ βράδυ μπαίνει ἡ δασκάλα βιαστικὰ καὶ καλονυχτίζει τὰ παιδιὰ. ἐκεῖνα τρέμουν καὶ κᾶτι θέλουν νὰ τῆς πουν· μὰ ὅταν ἔφθασε στὴν πόρτα, σὰν νὰ τὴν ἔσπρωξεν ἓνας βουβὸς πόθος, γυρίζει ἄλλῃ μιὰ φορά μὲ ὑγρὰ μάτια καὶ τὰ φιλεῖ. Ὑστερα· φεύγει γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἀπομένουν δακρυσμένα. Νοιώθουν πῶς αὐτὸς ἦταν ὁ ἀποχαιρετισμός.

— Δὲν θὰ τὴν ξαναῖδουμε! λέει κλαίγοντας ἡ μιὰ.

— Ὁ ἀ ἰδῆς, αὔριο πού θὰ γυρίσωμε ἀπὸ τὸ σχολεῖο δὲν θὰ εἶνε πιά ἐδῶ.

— ἴσως μπορέσωμε ἀργότερα νὰ πᾶμε νὰ τὴν ἰδοῦμε. Ὁ ἀ μᾶς δεῖξῃ τότε καὶ τὸ παιδί της.

— Ἡ καυμένη ἡ δασκάλα μας! Πάλιν αὐτὸς ὁ ἀναστεναγμὸς πού σὰν νὰ κλαίει καὶ τὴ δικὴ τους μοῖρα.

— Πῶς θάμαστε τώρα χωρὶς αὐτὴ, καμμιὰ ἄλλῃ δὲ θᾶνε τόσο κελὴ μαζὺ μας. Καὶ ὕστερα... Δὲν τολμᾷ νὰ τὸ πῇ. Ἐνα ὑποσυνείδητο αἶσθημα στὴ γυναικεία τους καρδούλα τοὺς κάνει σεβαστὴ τὴ δασκάλα ἀφ' οὔτου ξέρουν πῶς ἔχει παιδί. Δὲν τὴν σκέπτονται πιά μὲ τὴν παιδικὴ ἐκείνη περιέργεια, ἀλλὰ μὲ βαθειὰ συγκίνησι καὶ συμπόνια.

— Ἀκου, λέει ἡ μιὰ, ἤθελα πρὶν φύγῃ ἡ δασκάλα μας, νὰ τῆς κάμω ἀκόμα κατιτὶ νὰ χαρῇ γιὰ νὰ ξέρῃ πῶς τὴν ἀγαποῦμε καὶ πῶς δὲν εἶμαστε σὰν τὴ μαμᾶ. Θέλεις;

— Βέβαια καὶ θέλω.

— Σκέφτηκα, ἐπειδὴ ἀγαπᾶ πολὺ τ' ἄσπρα

τριαντάφυλλα, νὰ τῆς ἀγοράσωμε μερικὰ αὔριο τὸ πρωτὶ, πρὶν πᾶμε σχολεῖο, καὶ νὰ τῆς τὰ βάλωμε στὴν κάμερά της.

— Μὰ πότε;

— Τὸ μεσημέρι.

— Μὰ τότε θάχῃ πιά φύγει. Ξέρεις, καλύτερα νὰ κατεβῶ αὔριο πρωτὶ γρήγορα χωρὶς νὰ μὲ καταλάβῃ κανεὶς νὰ τὰ πάρω.

— Ναί, νὰ σηκωθοῦμε πολὺ πρωτὶ.

Ἀδειάζουν τοὺς κουμπάρδες τους καὶ ἀποκοιμιοῦνται εὐχαριστημένες πού θὰ μπορέσουν νὰ δείξουν στὴ δασκάλα τὴν ἀμίλητή τους ἀγάπη.

Μὲ τὰ χαράματα σηκώνονται. Ὅταν μὲ τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα στὸ χέρι χτυποῦν δειλὰ τὴν πόρτα τῆς δασκάλας, δὲν λαμβάνουν ἀπάντησι. Μπαίνουν σιγὰ, μὰ τὸ δωμάτιο εἶνε ἀδειανό, τὸ κρεβάτι ἀνέπαφο. Πράματα εἶνε πεταμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ἐπάνω στὸ τραπέζι εἶνε δυὸ γράμματα.

Τὰ δυὸ παιδιὰ μένουν ἐμβρόντητα. Τί νὰ συνέβῃ;

— Πᾶω μέσα στὴ μαμᾶ, λέει ἡ μεγαλιότερη ἀποφασιστικὰ. Καὶ μὲ πείσμα καὶ κακία στὰ μάτια ἀτενίζει τὴν μητέρα της:

— Ποῦ εἶνε ἡ δασκάλα μας;

— Ὅαν· στὴν κάμερά της, λέει ἡ μητέρα.

— Ἡ κάμερά της εἶνε ἀδειανή, καὶ δὲν κοιμήθηκε στὸ κρεβάτι. Γιατί δὲν μᾶς εἶπατε τίποτε;

Ἡ μητέρα δὲν ἀντιλαμβάνεται ἂν τὸ προκλητικὸ καὶ θυμωμένο ὕφος τοῦ παιδιοῦ. Ὁ ἄνθρωπος καὶ πηγαίνει στὸ πατέρα πού τρέχει μέσα στὸ δωμάτιο τῆς δασκάλας, ὅπου μένει ἀρκετὴ ὥρα. Τὸ παιδί κυττάζει μὲ ὀργισμένα μάτια τὴν καταταραχμένη μητέρα πού δὲν τολμᾷ ν' ἀντικρύσῃ τὸ βλέμμα του. Καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα πού κρατεῖ ἓνα γράμμα στὸ χέρι, εἶνε πελιδνό· πέρνει τὴ μητέρα στὸ δωμάτιο καὶ μιὰ σιγὰ μαζὺ της. Τὰ παιδιὰ στέκονται ἔξω καὶ δὲν τολμοῦν νὰ βάλουν τ' αὐτὶ τους. Φοβοῦνται τὴν ὀργὴν τοῦ πατέρα πού ποτὲ δὲν τὸν ἔχουν ἰδῆ ὡς τώρα ἔτσι....

Ὅλα στὸ σπίτι εἶνε ὅπως ἦσαν, μὰ ὅλους φαίνεται νὰ κατέχη μιὰ τρομακτικὴ σκέψι. Κα-

νένας δὲν μιλεῖ, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπηρέται ἔχουν παρᾶξενον ὕφος.

Τὸ ἀπόγευμα προβάλλει καὶ ὁ ξάδερφος. Τὸν εἶχαν καλέσει νὰ παραλάβῃ μιὰ ἐπιστολή. Ὅλοι τὸν ἀποφεύγουν. Ὅταν θέλει νὰ χαιρετήσῃ τὰ παιδιὰ, ἐκεῖνοι μαζεύνονται σὲ μιὰ γωνιά.

— Μὴ μ' ἐγγίξῃς τοῦ λέει ἡ μιὰ, καὶ ἡ ἄλλῃ φτύνει μπροστά του. Ἐκεῖνος περιφέρεται ἀκόμα λίγο μέσα στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐξαφανίζεται.

Κανεὶς δὲν μιλεῖ μὲ τὰ παιδιὰ, μὰ οὔτε κι' αὐτὰ ἀνταλλάσσουν λέξι μεταξὺ τους. Χλωμά καὶ ταραγμένα, σὰν ζῶα σ' ἓνα κλουβὶ πηγαίνουν ἀπὸ μιὰ κάμερα στὴν ἄλλῃ. Τώρα τὰ ξέρουν ὅλα· ξέρουν πῶς τοὺς εἶπαν ψέμματα, πῶς οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νὰ εἶνε κακοὶ καὶ ἄτιμοι. Δὲν ἀγαπᾶν πιά τοὺς γονεῖς των. Νοιώθουν πῶς σὲ κανένα δὲν θὰ ἔχουν στὸ ἐξῆς ἐμπιστοσύνη, καὶ πῶς οἱ ἀδύνατες πλάτες των θὰ πρέπει νὰ βαστάξουν τὸ βάρος μιᾶς τρομακτικῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὴν ἀθῶα ἀφροντισιὰ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας γκρημνίστηκαν σὲ μιὰν ἄβυσσο. Ἀκόμα δὲν μποροῦν καλὰ καλὰ νὰ νοιώσουν τὸ τρομερὸ γεγονὸς πού συνέβῃ ἐκεῖ, κοντὰ τους πού βασανίζει τὸ λογισμὸς τους καὶ πᾶει νὰ τίς πνίξῃ. Αἰσθάνονται κρυάδες στὴ μόνωσί τους· οἱ γονεῖς των δὲν τολμοῦν νὰ τίς ἀποτεινούν τὸν λόγο, τόσο τρομερὸ εἶναι τὸ βλέμμα τους καὶ τόσο φρικτὴ ἡ ἀνησυχία τους πού καθρεφτίζει τὴ ψυχὴ τους ἀναστάτῳσι. Ἡ σιγὴ τους, ὁ βουβὸς των πόνος, χωρὶς καμμιὰ ἐρώτησι, χωρὶς κρυγή, χωρὶς δάκρυ, τίς κάνει σὲ ὅλους ξένες κ' ἐπιφοβες. Ἡ ψυχὴ τους κλείστηκε ἴσως γιὰ χρόνια. Εἶνε ἐχθροὶ μὲ ὅλους γύρω τους. Ἐχθροὶ πού δὲν θὰ μπορέσουν πιά νὰ συγχωρέσουν. Γιατί ἀπὸ χθὲς δὲν εἶνε πιά παιδιὰ. Σὰν νὰ πέρασαν χρόνια ἐπάνω τους. Καὶ μόνο τὸ βράδυ, σὰν βρέθηκαν μόνες στὸ σκοτάδι τοῦ δωματίου των, ζύπνησε μέσα τους πάλιν ὁ παιδικὸς φόβος γιὰ τὴ μόνωσί τους, γιὰ τὴ πεθαιμένη καὶ γιὰ πράματα ἀγνωστα καὶ ἀόριστα. Ἀκόμα δὲν τολμοῦν νὰ μιλήσουν, μὰ ἡ μικρὴ ξεσπᾷ ἐπὶ τέλους σὲ κλάματα πού πιάνουν ἀμέσως παλὶ τὴ μεγάλη. Κλαίνει σφιχτὰ ἀγκαλιασμένες, τὰ δάκρυα τῆς μιᾶς βρέχουν τὸ πρόσωπο τῆς ἄλλης. Ἔτσι ὅπως σφίγγονται στῆθος

μέ στήθος ἀποτελοῦν ἕναν πόνο, ἕνα σπαραζόμενο ἀπὸ τὴ λύπη κορμί. Δὲν κλαῖνε πιά γιὰ τὴ δασκάλια, οὔτε γιὰ τοὺς γονεῖς, πού τοὺς ἔχασαν, κλαῖνε ἀπὸ τὸ φόβο γιὰ κείνα πού θάρθουν ἀπὸ ἕναν κόσμο ἄγνωστο, στὸν ὁποῖο ἔρριξαν σήμερα τὴ πρώτη τρομαγμένη ματιά. Φοβοῦνται τὴ ζωὴ μέσα στὴν ὁποία θὰ μεγαλώσουν τώρα, τὴ ζωὴ πού ὀρθώνεται μπροστὰ τους κα-

κὴ καὶ ἀπειλητικὴ, σὰν ἕνα σκοτεινὸ δάσος πού πρέπει νὰ διαβοῦν.

Οἱ ὥρες περνᾶν καὶ ὅλο πὺδ ἀόριστο γίνεται τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου, ὅλο καὶ πὺδ σιγανὸ τὸ κλάμα τους. Οἱ ἀναπνοές τους ἐνώνονται ὅπως πρὶν ἐνώνονταν τὰ δάκρυά τους. Κ' ἔτσι ἐπὶ τέλους ἀποκοιμιοῦνται.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ Ε. Ρ.

* Ἀπὸ τὸ μυθιστόρημα τῆς κ. Τατιάνας Σταύρου, πού θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ Νοέμβριο.*

«Οἱ πρῶτες ρίζες.»

— Πάμε Πάμε βρε ἀδελφέ. Τὶ ιδιότροπος πού γένηκες.

— Δὲν μπορῶ, δὲν ἔχω κέφι σου λέω... Ἐπειτα εἶναι ὅλοι ξένοι.

— Τὶ ξένοι... θάναι ἡ Λόλα μὲ τὸν καινούργιο της... Αὐτὸ δὲ σὲ συγκινεῖ;

— Ὁχι, δὲν μὲ συγκινεῖ διόλου.

— Τώρα τελευταῖα τίποτε δὲ σὲ συγκινεῖ κι' αὐτὸ καταντᾷ ὑποπτο... θὰ προσπαθήσω νὰ ἐξιχνιάσω τὸ μυστήριό...

— Νὰ μὴν ξεχνιάσεις τίποτε, εἶπε λιγάκι ἀνήσυχος ὁ Ἀδάμ, καὶ νὰ μὲ ἀφήσεις νὰ πηγαίνω...

Ὁ ἄλλος τὸν κρατοῦσε ἀπ' τὸ μανίκι. Τὸ θέατρο ἄδειαζε. Δὲν εἶχε πολὺ κόσμο γιατί ἡ ἐπ'θεώρηση εἶταν σαχλὴ ὅσο δὲ λέγεται.

— Νὰ τους! ἔκαμε ὁ Γιωργῆς κ' ἔδειξε τὸ ζευγάρι πού ἔβγαίνε. Ἐνα ζευγὸς ὅλως διόλου εὐάρμοστο στὴν ἐμφάνισή.

— Ὁ Ἀδάμ ἀναγνώρισε τὸ γούνινο παλτὸ τῆς γυναίκας. Τῆς τόχε κάμει ἐκεῖνος πέρσο. Ἐγιναν οἱ συστάσεις. Ἐβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ χαιρέτησε σὰ νὰ τὴν ἔβλεπε πρώτη φορὰ. Κ' ἐκείνη τὸ ἴδιο. Εἴτανε κυρία μὲ τάκτ ἡ Λόλα, μαθημένη ἀπὸ τέτοιες καταστάσεις. Ἦξευρε νὰ φέρονται.

Ὁ ἔμπορος πού τὴ συνόδευε, ὅς εἴτανε κι' ὡραίος ἄντρας, εἶχε ἕναν ἀέρα μόρτικο.

Ἐτριψε τὰ χέρια του χαρούμενος.

— Πάμε, εἶπε ἡ Λόλα, τί περιμένουμε;

— Περιμένουμε τὸ φίλο μου, τὸν Μαρμαρινό, πάει νὰ παραλάβει τὴ φιληναδίτσα του.

— Ποιάν; ἔκανε ἡ Λόλα, πολὺ αὐστηρή.

— Τὴ φιληναδίτσα ντέ! Δὲν τ'ἔξερεις... Γιατὶ ἦρθε ν' ἀκούσουμε αὐτὴ τὴ σάχλα; γιὰ τὸ χατίρι του.

Στὴ στιγμή ὁ φίλος παρουσιάστηκε μὲ μιὰ μικρὴ τοῦ κόρου ἀπὸ κείνες πού κλωτσούσανε λίγο πὺδ πρὶν.

— Ἡ Δέσποινις Σουσάνα, καλλιτέχνης τῆς ἐπιθεωρήσεως, σύστησε ὁ ἔμπορος κάμνοντας μιὰ πλατεῖα

χειρονομία λὲς καὶ σύστηνε τοῦλάχιστο πρηνήπεσσα Ὑστερα σὰ νὰ θυμήθηκε, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα ζευγάρι γάντια πολὺ ἄπρα, πολὺ παχειὰ κι' ἄρχισε νὰ τὰ φορεῖ.

— Ποῦ πᾶμε λοιπὸν κύριοι;

— Ποῦ ἄλλοῦ, στὸ Παλιό... μήπως ἔμεινε καὶ τίποτε ἄλλο; εἶπε ὁ Γιωργῆς.

Τὸ πεζοδρόμιο εἶταν ἔρημο. Κάποιοι σωφὲρ πού παραμόνευε ἀπὸ μακρὰ ἦρθε πρὶν ἀκόμη τὸν φωνάξουν.

Μετρήθηκαν καὶ βγήκαν περισσότεροι ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε.

— Δὲν πειράζει, εἶπε, ὁ ἔμπορος, ὅς σφιχτοῦμε λιγάκι.

— Ὁχι, δὲν ὑπάρχει λόγος, ἄρπαξε τὴν εὐκαιρία ὁ Ἀδάμ. Ἐγὼ περισσεύω.

— Μὰ τί λέτε τώρα; ἔκαμε ζωηρὰ ἡ Λόλα καὶ τὴν ἴδια στιγμή ὁ Γιωργῆς τὸν ξανάπιασε ἀπ' τὸ μανίκι.

Φώναξαν ἕνα ταξὶ ἀκόμη καὶ χωρίστηκαν. Ἡ Λόλα ἔκαμε μανόβρα ὁλόκληρη νὰ βρεθεῖ στὸ ἴδιο αὐτοκίνητο μὲ τὸν ἀσφαλιστὴ. Ἐκεῖνος μὲ πολλὴ τέχνη ἀπόφυγε. Βοήθησε τὴ θεατρινούλα νὰ περάσει στὸ δεύτερο ταξὶ καὶ κάθησε μαζί της. Ὁ καβαλλιέρης τῆς ἔμοιαζε σὰ θαλασσινὸς καὶ σὰ γαιοκτῆμονας. Ρωμαλέο παληκάρι ὅμως πολὺ ἡλιοψημένο. Ἐδειχνε μεγάλη καλωσύνη ἢ φάσσα του. Τὰ μάτια του φέγγανε χαρούμενα. Μόνο τὸν χαλοῦσε ἡ μύτη του, πλατειὰ καὶ πατημένη σὰ νὰ κάθησε κάποιος ἐπάνω κατὰ λάθος καὶ τὴν πλάκωσε.

— Ἐσεῖς δὲν εἶστε πού χορέψατε τὸ ταγκὸ μὲ τὴν Ἐγγλέζα; ρώτησε τὴ μικρούλα ὁ Ἀδάμ, ἔτσι γιὰ νὰ πεί κάτι. Δὲν ἔνοιωθε καμμιὰ διάθεση μήτε γιὰ παρὰ, μήτε γιὰ γλέντι. Οὔτε ὅμως καὶ γιὰ ὕπνο.

— Ναί, ναι ἐγώ... Τὴν τελευταία στιγμή ἀρρώσ ης ἢ χορεύτρια... ἄχ πῶς ἔτρεμα... εἶχα ἕνα τρακ. Πρὸ πάντων εἶχε κέφι ἡ μικρὴ. Εἴταν ἐνθου

σιασμένη, κλωτσοῦσε ἔτσι πού καθότανε. Αὐτὸς ὁ καλοδεμένος νέος τῆς εἶχε πέσει λαθεῖο. Πρῶτος λαχνός. Ἀπὸ Θεοῦ. Καὶ εἶχε φαίνεται πολλὰ λεφτά. Ἀχ, θάπερνε πιά ἕνα πανωφόρι λούτρ ὅπως ὅλες στὸ θέατρο. Κι' ἕνα ζευγὸς γάντια μουσκεταίρ. Πολὺ ὑψηλά, ἀσπρόμαυρα. Τρέλλα!

— Ἀπὸ ποῦ εἶστε; ρώτησε ὁ καβαλλιέρης τὸν Ἀδάμ.

Ἐκεῖνος χαμογέλασε γιατί κατάλαβε πῶς εἶχε νὰ κάνει μὲ πρόσφυγα. Μόνο οἱ πρόσφυγες τῶχανε μανία νὰ ρωτοῦνε τοῦ καθενὸς τὴν προέλευση.

— Ἀπὸ δῶ, εἶπε γιατί ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό του Ἀθηναῖο πιά. Ὅμως ἐσεῖς εἶστε Τουρκομερίτης, ἔσκυψε πρὸς τὸ νέο.

— Τὸ βρήκατε, ἀπὸ τὸ Μαρμαρά.

— Ἐγὼ εἶμαι Σμυρνιὰ ἀπὸ τὸ Κορδελιό, ἀνακατώθηκε καὶ ἡ θεατρινούλα χωρὶς κανεὶς νὰ τὴ ρωτήσῃ κι' ἀναταράχθηκε πάλι ἀπὸ χαρὰ.

Τὶ εὐτυχία Θεέ μου. Τὶ εὐτυχία! Νὰ εἶσαι μέσα σ' ἕνα μαλακὸ ταξὶ μὲ ὡραία σουσπασιόν, ἀνέμεσα σὲ δυὸ κυρίους πού φοροῦνε πανωφόρια μαῦρα κα κασκὸλ μεταξωτά. Εὐγενικοὺς κυρίους, ὅχι παῖξε γέλασε. Ἐπιπλέον νὰ πηγαίνεις γιὰ γλέντι στὸ Παλιό.

Πρώτη φορὰ τῆς τύχαινε. Εἴταν ἀγνώστη ἀκόμη καὶ ἄπειρη ἀπ' τὰ ἐγκόσμια ἢ μικρὴ Σουζάνα. Ἀγουρη σὰν καρπὸς πού τοῦ λείπει λίγω μερῶ ἥλιος, ὅμως ὡραίος καρπός, καλὸ σόϊ. Εἶχε τὰ στρογγυλὰ μάτια τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἕνα γλυκὸ κοντυλένιο πρόσωπο πού τὸ ξενύχτι καὶ τὸ βάψιμο δὲν καταφέρανε νὰ τοῦ πάρουν τὴν παιδιαστική του ἔκφραση.

Τὸ κορμί ὅμως εἴταν λιγνὸ ἀκόμη. Δὲν μέστωσε. Θὰ ὀριμάσει ἄραγε, σκέφθηκε ὁ Ἀδάμ, ἢ θὰ γίνεῖ σὰν κάτι φρούτα πού ξαράνουνε πὰ στὸ δέντρο πρὶν καλογίνουνε;

Κατεβαίνανε τὴ λεωφόρο.

— Ἀχ μανούλα μου, ὁμορφα ποῦναι, ἀναστένανε ἡ Σουζάνα κ' ἔσκυψε ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ ἀσφαλιστῆ νὰ δεῖ ἔξω. Ἀχ, λωλαίνουμαι γι' αὐτὸ τὸ δρόμο... Χίλιες φορὲς νὰ τονὲ κατεβῶ, δὲ θὰ πῶ ὅχι.

Τὸ πρόσωπό της ἄγγιζε τὸ δικό του καὶ τὸ στήθος σφίχτηκε στὸ μπράτσο του. Δὲν τοῦ φάνηκε νὰ τὸ ἔκαμε ξεπίτηδες.

Τὸ πρῶτο ταξὶ πού εἶχε τὸ πρόσταγμα σταμάτησε μπρὸς στὸ Μπάρ. Τὴν ὥρα πού βγαίνανε γύρισε καὶ εἶδε ὁλόγυρά του ὁ Ἀδάμ μήπως κ' εὗρισκε τρόπο νὰ τὸ σκάσει. Δὲν εἴταν παρὰ γιὰ κείνον, Κ' ἔπειτα τόσο γλήγορα νὰ ξεχαστοῦν οἱ συμφορές τῆς Μικρασίας πού νὰ ξαναρχίσουμε τὸν παλιὸ χαβὰ μας; Ἐνοιωθε ντροπὴ καὶ τύψη. Δὲν εἶχε καὶ δεσπὸ μὲ κανένα ἀπ' αὐτονοῦς. Ἐκτὸς τὸ Γιωργῆ, ὅλοι τοὺς ἄλλους κάθεται ἀνθρώποι. Τοῦ εἴτανε ἀνιαρὸ κι' ἀστεῖο νὰ κάθεται κοτζάμ ἄντρας νὰ μιλεῖ μ' αὐτὸ τὸ ἄβγαλτο κοκοτάκι καὶ τὸν ἡλιοψημένο καβαλλιέρη του.

Ὁ Γιωργῆς ὅμως εἶχε τὸ νοῦ του. Καλὸ, καλὸ περιμένε ἐνῶ οἱ ἄλλοι μπήκανε κιόλας μέσα.

Ὁ ἔμπορος πῆρε τὴν κηδεμονία τῆς παρέας. Φαινότανε πῶς ἤθελε νὰ ἐπατάρει τὴ ντάμα του.

— Τὶ θὰ μᾶς φέρεις, μικρέ, ρώτησε τὸ γκαρσόνι πού εἶχε περασμένα τὰ σαρανταπέντε.

Ὅλοι θέλανε νὰ φᾶνε ἐκτὸς τοῦ Ἀδάμ πού δὲν εἶχε συνηθίσει δέκα χρόνια στὴν Ἀθήνα νὰ τρώει ψάρι τηγανιτὸ τὰ μεσάνυχτα.

Ἡ μουσικὴ ἔπαιξε ἕνα βάλς τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

— Ἀχ, αὐτὸ τὸ χορεύει ἡ Ρώσσα τρέλλα, ν' ἰσχύεις τὸ νοῦ σου, εἶπε ἡ θεατρινούλα καὶ κλώτσησε πάλι κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι. Εἶχε βγάλει τὸ πανωφόρι τῆς στὴν γκαρνταρόμπα νὰ μὴ φανεῖ ἡ μόδα του πού εἴταν περασμένη.

Ἐτσι ὅπως μίλοῦσε τράβηξε τὸ καστοράκι κ' ἔκαμε ἕνα τίνιγμα ἀλόγου πού ἀνεμίζει τὴ χαίτη του. Τὸ σγουρό, κοντοκομμένο μαλλὶ φούντωσε καὶ σημάτισε ἕνα σκοῖρο, ὀλοστοόγγυλο φωτοστέφανο. Τὸ μουτρακὶ τῆς ἔφεξε. Ἐδειξε πολὺ πὺδ ὁμορφη.

Ἀν' προλάβει νὰ ὀριμάσει ποῖν ξαρώσει, θὰ γίνεῖ θηλυκὸ πρῶτης, σκέφθηκε ὁ Ἀδάμ καὶ κάθησε δίπλα τῆς.

Κάποιο ἀδειανὸ κάθισμα βρισκότανε πλάγι στὴ Λόλα, ὅμως ἔκαμε πῶς δὲν τῶδε:

Ὁ ἔμπορος στεκότανε ὀρθὸς καὶ κοίταζε τοὺς τριγυρινούς. Δὲ βρόδθηκε κανεὶς γνωστός. Πήγαινε ἁμόντε τὸ μεγαλεῖο.

Ἀπογοητευμένος ἔρριξε τὸ μᾶτι στὸ τραπέζι πού εἶχε μισοστρωθεῖ στ' ἀναμεταξύ.

— Παιδί μου, ἔλα ἐδῶ!

— Διατάξτε, κύριε...

— Τὶ σεργίτσια εἶναι αὐτά... Ταιριάζουνε σὲ κέντρο τέτοιαις περιωπῆς... Ἐδῶ ἔρχεται ὅλο καλὸς κόσμος... Δὲ ντρέπεστε λιγάκι... Καὶ νάχετε καὶ τέτοιαις τιμές...

— Αὐτὰ ἔχουμε κύριε ἔκαμε τὸ γκαρσόνι μὲ ἀπάθεια. Εἴτανε μαθημένο ἀπὸ τέτοιους πελάτες μετελῆδες.

Ὅμως ὁ ἔμπορος ἐπέμενε.

— Νὰ πᾶς νὰ πείς τοῦ ἀφεντικοῦ σου ὅτι δὲν πᾶει στὸ κατάστημά του. Ἀκοῦς ἐκεῖ κέντρο πολυτελείας... Ὅρίστε μᾶς καὶ τραπεζομάνηλο μανταρισμένο!

— Νὰ σᾶς τὸ ἀλλάξω, κύριε.

— Τώρα δὲν ὀφελεῖ... Ἀν' ἐνοιωθε μὲ τί κόσμο εἶχες νὰ κάμεις δὲ θὰ τὸ ἔβαζες, ἀλλά...

Ἡ συζήτηση βάστηξε ὥρα. Τὸ γκαρσόνι ἔφευγε κ' ἔρχονταν χωρὶς νὰ συχίζεται. Σπασμένη ἢ χολὴ του.

— Ἐγὼ ἔχω κάμει μιὰ φασαρία τίς προάλλες στὴ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ πού ἦρθε ὁ μαίτρο-ντοτέλ ὁ ἴδιος.

Ἐλεγε, ἔλεγε μεγαλόφωνα καὶ μὲ πλατειῆς χειρονομίες. Ἐδειχνε πιά ὀλότελα κουτσαβάκι.

Ἡ Λόλα τὸ παρατήρησε: Κάθησε, κάθησε λοιπόν. Τάκτ, μὰ δὲν κουράστηκες νὰ στέκεσαι;

Τὸ κάθισμα δίπλα τῆς ἔμεινε ἀδειανό. Ὁ Γιωρ-

* (Ἡ κ. Σταύρου ἐβραβεύθη ὡς γνώστον πέρις ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν).

γής καθότανε από την άλλη μεριά και της μιλούσε με το πηγούνι ακουμπισμένο στον ώμο της.

Ο Μαρμαρινός νόμιζε πως είχαν υποχρεωμένους να μη χάσει συλλαβή απ' τις παρολάτες του έμπορου. Για να παρηγοριέται πέρασε το μπράτσο του στη μέση της Σουζάνας. Εκείνη πεινοούσε.

Έτσι που είχε το ένα πόδι επάνω στ' άλλο, τα γόνατά της μέναν ξέσκεπα. Ο Άδამ τὰ χά δεψε. Της ήρθε τόσο ανέλπιστο που κοκκίνησε και τραύλισε απ' την ταραχή: Μπά... Πώς... Τι συμπαθητικός που είστε!

Πόσες φορές τ'όχε ακούσει αυτό το συμπαθητικός και από πόσα γυναικεία στόματα. Γιατί του τὸ λέγανε όλες τους. Κόντευε πιά να τὸ πιστέψει. Ότι εἴτανε άσχημος τ'όξευρε. Κάθε μέρα έβλεπε στον καθρέφτη τὸ χαμηλό του μέτωπο, τὴν κοντή νύτη, και τὰ λίγο Τατάρικα μάτια του. Όπως οί γυναίκες σώνει και καλά τὸν θέλανε συμπαθητικό.

Νά τώρα, ἡ Δόλα. Του τ ἔλεγε με χίλιους τρόπους αυτό που ἡ ἄλλη πέταξε ἔτσι ασυλλάγιστα στην ταραχή της. Και δὲν εἴταν συνηθισμένη γυναίκα ἡ Δόλα. Σπουδαία κοκότα με τὰ ὅλα της. Εἴταν ὁ τύπος τῆς ἑταίρας ὅλων τῶν καιρῶν. Τὰ μακρουλά, βαμμένα μάτια της με τὰ μελανὰ τους βλέφαρα και τὰ κοκκαλωμένα τσίνουρα μπορούσε νάχαν δει ἕνα ξενύχτι στην αὐλή κάποιου Φαραώ. Τὸ σοφό, και σάν ἱερατικό μακιγιάρισμα του προσώπου της θύμιζε βάζα και τοιχογραφίες ἀρχαίες. Έπειτα ἡ ἀκίνησή της σοῦ ἔκαμνε ἀκόμη πιὸ χτυπητὴ τὴν ὁμοιότητα. Στεκόταν καταστόλιση και μακρυνὴ σάν εἰδωλο. Τὰ κρεμαστά, πράσινα σκουλαρίκια της μόλις σάλευαν.

Χαμογελοῦσε προσεγμένα μ' ἕνα μελετημένο μειδίαμα Τζοκόντας.

... Je hais le mouvement qui déplace les lignes, et jamais je ne pleure et jamais je ne ris...

Έτσι τῆς ἔλεγε ὁ Γιωργῆς και ἡ Δόλα τῷμαθε και κολακεύονταν. Γιατί ἤξευρε και τὰ γραμμστάκια της. Σάν πρωτοήρθε ἀπὸ τὴν Αἴ-υπτο, αὐτὴ τὴν παλιό, μυστηριώδη Αἴγυπτο, εἴταν ἕνα φαινόμενο γιὰ τὴν Ἀθήνα. Έλαμψε ἀνάμεσα στὰ δουλικὰ που τᾶχε παρασύρει ἡ πρωτεύουσα και στὰ φτωχοκόριτσα τῆς γειτονιάς που τὰ ἀπάτησε ὁ μνηστήρας.

Μιλοῦσε πέντε γλώσσες και τὸ κυριώτερο, γνώριζε τὴν τέχνη νὰ σωπαίνει. Και νὰ μὴ χάνει τὴν πόζα της.

Τώρα τῆς χαλάσανε τὸ ρυθμὸ αὐτὲς οί ξένες. Αὐτὲς οί φτωχὲς που χύθηκαν ἀμέτρητες και δίνανε τὸν ἑαυτό τους δίχως λογαριασμὸ και μέθοδο. Μόνο γιὰ νὰ νοιώσουν πιά στὸ κεφάλι τους μιὰ στέγη ἢ ν' ἀποκτήσουν ἕνα ζευγάρι κάλτσες κακῆς ποιότητάς. Ἀπὸ τότε ἡ πόζα τῆς Δόλας πῆρε κάτι τὸ περιφρονητικό.

Τώρα ὅμως, παρᾶξενο, χαμογελοῦσε Σάλευε. Και γιὰ νὰ ταπεινώσει τὸν καινούργιο πλούσιο που δὲν εἴταν ἄξιός της, μιλοῦσε του Ἀδὰμ ἐγγλέζικα.

Και ὅμως ἔπρεπε νάσαι πειραγμένη μαζί του. Τὴν εἶχε παρατήρει ὕστερα ἀπὸ κάμποσων μηνῶ σχέσεις. Έτσι δίχως ἐξήγησή και δίχως σκηνή. Έβαλε σὲ ἐνέργεια ὅλη τὴ μαεστρία της νὰ τὸν ξαναμπλέξει μὰ δὲν τὸ κατάφερε. Οὔτε μπόρεσε νὰ τοῦ ἀποσπάσει τὸ γιατί. Μέσα της τὸν σέβονταν γι' αὐτὴ τὴ δύναμη κι' ἄς τῆς κόστισε. Εἴταν ἀπὸ τοὺς ἄντρες που ξεύρουν νὰ φέρνουνται στὶς γυναίκες. Τὶς παίρνουνε ὅταν θέλουνε. Τὶς ἀφήνουνε ὅταν θέλουνε. Εἶναι σκληροὶ χωρὶς νάσαι διόλου βάνουσοι. Έπειτα κατέχουνε τὴν τέχνη νὰ ξεδεύουνε. Μῆτε σάν ξιπασμένοι, οὔτε πάλι σὰ βλάκες. Τοῦτα ὅλα μαζωμένα του δίνανε μιὰ γοητεία και μιὰν ὑπεροχή που δὲν τὴν ξεχνούσαν ὅσες κάποτε εἴχαν πάρε-δῶσε μαζί του.

Τώρα ἡ ἀσήμαντη τόλμη που ἔδειξε μπρὸς στὰ μάτια σχεδὸν τοῦ ἑραστή, τοῦ ἐξασφάλισε τὴν προσοχή τῆς μικρῆς. Μὲ τόνα χέρι βαστοῖσε τὸ χέρι τοῦ δικού της. Εἴταν πεσμένη επάνω του, ὅμως ὁ νοῦς ἔφρευε στὸν ἄλλον. Φαινότανε τόσο πιὸ κύριος.

Δὲν τὴν ξαναπαίραξε, μόνο τὴν κερνοῦσε. Μοναχὴ της ἀργότερα σάν ἤρθε λίγο στὸ κέφι, ἔχωσε τὸ πόδι της ἀνάμεσα στὰ δικά του.

Στὸ γυρισμὸ κάθησαν με τὴν ἴδια τάξη. Ο Γιωργῆς εἶχε τὴ διάκρισι ν' ἀφήσει τὴ Δόλα με τὸν ἑμπορὸ της μοναχούς. Κάθησε δίπλα στὸ σωφὲρ τοῦ ἄλλου αὐτοκινήτου.

Μέσα ὁ Ἀδὰμ πῆρε τὴ μικρούλα ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Ο φίλος της ἄμαθος ἀπὸ πιωτὰ ἔχασε τὸν μπουσουλα και ἔσχασε ὁλότελα τὴν ντάμα του. Εκείνη ἔτρεμε. Εἶχε ξεσταθεῖ πολὺ και τώρα τὸ παλτὸ τῆς ἤρθε ψιλό. Ο καβαλλίερος που ἔβραζε ὁλόκληρος πέταξε τὸ πανωφόρι του. Ο Ἀδὰμ τὸ πῆρε και τὴ σκέπασε σάν παιδάκι απ' τὸ λαιμό. Τῆς φόρεσε και τὸ κασκόλ του.

Σφίχτηκε επάνω του μ' εὐγνωμοσύνη.

Χωρὶς κομιὰ προφύλαξη τῆς φίλησε τὸ αὐτί. Ὑστερα τὸ χέρι του γλύστησε κάτω απ' τὸ πανωφόρι. Ἡ σύρκα ἀνάμεσα στὰ πόδια εἴταν σφιχτή, κρουστή κι' ὀξέστη. Τὸ χέρι του ἀγάλια, ἀγάλια ἀνέβινε.

— Ἀχ, γέλασε δυνατὰ κι' ἀκούμπησε τὸ ἀναμαλ- λιασμένο της κεφάλι στὸ στῆθος τοῦ ἄλλουνοῦ. Εκείνος μισάνοιξε τὰ μάτια και τὴν εἶδε ξαφνισμένος. Μπορεῖ και νὰ μὴν τὴ γνώρισε.

Λίγο πρὶν φτάξουνε στὴν Ὀμόνοια, ὁ Ἀδὰμ χτύπησε τὴν πλάτη τοῦ Γιωργῆ και τοῦ ἔγνεψε. Εκείνος κατάλαβε και σταμάτισε τὸν σωφὲρ.

Βοήθησε τὴ θεατρινούλα νὰ κατέβει.

— Πρόσεξε νὰ πάρει τὸ παλτὸ του, εἶπε τοῦ Γιωργῆ δείχνοντας μέσα στὸν κοιμισμένο Μαρμαρινό. Μὴν τὸ ξεχάσει.

Στὴ στιγμή μπήκαν σ' ἕνα ἄλλο αὐτοκίνητο κ' ἐξαφανίστηκαν. Ἡ μικρὴ γελοῦσε ἐνθουσιασμένη απ' τὴν ἀνέλπιστη ἀλλαξιά. Έμοιαζε λιγάκι σάν ἀπαγωγὴ.

Θὰ διηγούντανε τὰ καθέκαστα αὔριο σὲ ὅλες τοῦ κόρου. Τί θρίλμπος!

— Ἀχ, πῶς θὰ φύγω, νιανιάρειε ἡ Σουζάνα και τεντώνουνταν. Τὰ μάτια της δὲν ἀνοίγαν. Εἶχε κουρασθεῖ πιά, νύσταζε. Τὶ ὥραία που εἴταν ἐκεῖ. Ἀς μπορούσε νὰ μὴν ἔφρευε... Μὰ πάλι ὁ πατέρας σὰ δὲ με βρεῖ τὸ πρῶτὸ θὰ μπήξει τὶς γωνές... θὰ... Δὲν εἶπε παραπάνω. Ο Ἀδὰμ χαμογέλασε. Εἴταν ἰόσο φανερὸ πῶς θὰ τὴν ἔδερε.

Τὴν ἄφησε νὰ φκιαχθεῖ και βγήκε νὰ βρεῖ αὐτοκίνητο. Κατέβηκε ὡς τὴν ὁδὸ Πατησίων. Ἡ ὥρα εἴταν πολὺ περασμένη.

Βρῆκε ἕνα σταματημένο ἔξω ἀπὸ τὴν ταβέρνα τῆς γωνίας. Σῦπνησε τὸ σωφὲρ που κοιμόντανε. — Έσεῖς εἶστε κύριε Ἀδὰμ; Ὅτι ἔλεγα νὰ φύγω, εἶπε ἐκείνος που τὸν γνώρισε.

Ἡ κοπέλλα ἀποκοιμήθηκε με τὸ καπέλλο στὸ κεφάλι. Τὴν κάθησε με τὰ μάτια σχεδὸν κλειστὰ μες στ' αὐτοκίνητο.

— Νὰ πᾶς τὴ δεσποινίδα στὸ σπίτι της κι αὔριο ἔρχεσαι στὸ γραφεῖο και πληρώνεσαι... Σταδίου...

— Ἐέρω, ἔξρω, ἔκαμε νόημα ὁ σωφὲρ... εἰμαι φίλος τοῦ Ἀντώνη.

— Ἀντίο, φώναξε ἀπὸ μέσα ἡ μικρὴ και τοῦ ἔστειλε ἕνα νυσταγμένο φιλί.

ΤΑΤΙΑΝΑ Δ. ΣΤΑΥΡΟΥ

Στήλη Ειρήνης.

Αἱ θρησκείαι ὅλου τοῦ κόσμου ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσουν ἕναν καινούριο παγκόσμιο πόλεμο.

Ἐκκλησίαι τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐργατοῦ κοῦ κόμματος Lansbury.

Εἰς συνέντευξίν του με δημοσιογράφο, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος προσέκαλεσεν ἕμ μέσως τὸν Πάπα ἢ τὸν ὀρχιεπίσκοπο τῆς Καντερ- βρυγίας νὰ συγκαλέσουν χωρὶς ἀναβολὴ ἕνα παγκόσμιο συνέδριο ὅλων τῶν θρησκειῶν και αἰρέσεων που θ' ἀπαιτήση ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου τὴν ἄμεσον παῦσιν τῶν ἐξοπλισμῶν. Ἐὰν δὲν πραγματοποιηθῇ ἕνα τέτοιο συνέδριο, θὰ ἐκτραγῇ ἀφεύκτως τὸ βραδύτερον σένα δυὸ χρόνια νέος παγκόσμιος πόλεμος. Πᾶσαι αἱ θρησκείαι, λέγει ὁ Lansbury, με ὅλη τὴ διαφορὰ τῶν δογμάτων, ἔχουν κοινὴ τὴν πίστι, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἀδελφοί. Οἱ ἱερεῖς ὅμως τῶν διαφόρων χωρῶν εὐλογοῦν τὶς σημαῖες και τοὺς στρατιῶτες πρὶν βγοῦν στὸν πόλεμο. Θὰ ἤθελα νὰ κάμω προσεκτικὰς τοὺς ἀρχηγούς ὅλων τῶν θρησκειῶν ὅτι αὐταὶ θὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐὰν δὲν ξυπνήσουν τώρα και σταματήσουν τὸν κίν-

δυνο που ἀπειλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα. Καὶ ἂν δὲν ἐντοπισθῇ ἡ Ἱταλο-Αἰθιοπικὴ σύρραξις πάλιν δὲν ἔχει καταργηθῇ ὁ κίνδυνος, γιατί αὐτὴ δὲν εἶνε παρὰ μιὰ μόνο ἀπὸ τὶς πολλὰς ἀφορμὰς που θὰ προκαλέσουν τὴν γενικὴ ἔκρηξι.

Δὲν θὰ ὑπάρχουν πιά πόλεμοι, ἔτσι τοῦλάχιστον γράφει με κάποια εἰρωνία ἡ ἐφημερίδα «Paris Midi», γιατί χάρις στὴ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν και χάρις στὶς προσπάθειές της δὲν γίνονται πιά κηρύξεις πολέμου. Γίνονται μὲν ἐχθροπραξίαι, βομβαρδισμοί, νεκροὶ και τραυματίαι και μάλιστα μεταξὺ τῶν γυναικο-παιδῶν, ἀλλὰ πόλεμος δὲν ὑπάρχει, και αὐτὸ εἶνε τὸ κυριώτερο. Ἄλλοτε αἱ δυνάμεις που ἤθελαν νὰ κάμουν πόλεμο, ἀνακαλοῦσαν τοὺς πρεσβευτὰς των, ὕστερα ἐκήρυξαν τὸν πόλεμο, και νὰ μπορούσε ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς νὰ ἐξασφαλισθῇ. Σήμερα μάχονται οἱ λαοὶ ὅπως αἱ ἀγροὶ ληστρικά φυλαί, που κάνουν ἐπίθεσι ἐναντίον ἐνὸς χωριοῦ που τὸ καίουν και σκοτώνουν τοὺς κατοίκους. Αὐτὴ εἶνε μιὰ μεγάλη πρόοδος και ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς στὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ καὺμός μας.

Σὲ μιὰ ταρατσα τοῦ ἀντικυνοῦ μου παλατιοῦ
κάθε πρῶτὸ σὲ βγάξουν με χουσὸ κλουβὶ
και σὲ κρεμοῦν με προσοχὴ στὸ τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ,
κι' ἀρχίζεις, τὸ γλυκὸ κελάδημα, πωχὸ πουλί.

Γύρω στὸ πεζουλάκι ὅλο γλάστρες με ἀνθούς
στὸ πλάι σου μιὰ λεύκα ἀσημένια τοὺς κλόνονες
[γέρνει
ἀγγίζει τὸ κλουβὶ, ψιθυριστὰ λέει καὺμός
γιατί; ἀφοῦ τρελλοὺς σπουραγίτες συντροφιά της,
[ἀγέρας φέρνει.

Φυλακισμένο μου πουλί, μ' εἶδες σὲ ἀντικυνοῦ
[τὸ σπίτι;
φυλακισμένη ναὶ κι' ἐγώ, πονετικά ἔσένα, ναὶ
[κυντῶ
πράλιν γλυκὰ-δσο ποτέ! νὰ διώξω πιά τὴ λύπη
παρηγοιές, τὴ λευτεριά σου σὰ θὰ νοσταλγῆς,
[θενά σου ψιθυρῶ κι' ἐγώ!!

ΞΕΝΙΑ ΚΑΣΤΡΙΝΑΚΗ

Δημοσιεύομεν εὐχαρίστως τοὺς ἀνωτέρω συγγραμματαὺς στί-
χους μιᾶς νεαρᾶς ποιητρίδας, τὴν ὁποία μιὰ σκληρὰ ἀρρώστια
κρατεῖ χρόνια τώρα στὸ κρεβάτι.

Βοηθήσατέ μας νὰ γίνῃ πιὸ γνω-
στὴ ἡ «ΕΛΛΗΝΙΣ» βρίσκοντάς
της και ἄλλες συνδρομήτριες.

Χρυσάνθη Γ. Γεωργαντά.

Διὰ νὰ τολμήσῃ κανεὶς νὰ κρίνῃ μιὰ ζωὴ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν προοπτικὴ ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου.

Καὶ πάλιν, αὐτὸς ὁ τεματισμὸς τοῦ θανάτου εἶναι ὁ χαρακτηρίζων τὸ ἄτομον.

Ἡ Χρυσάνθη Γεωργαντά ἦτο μιὰ γυναῖκα παραδειγματικὴ εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ὅσοι τὴν

ἀγάπην τῆς ἀνθρωπότητος, οὔτε καὶ συμπόνειας διὰ κάθε τυραννισμένον ἢ ἀναξιοπαθόντα.

Βαθεῖα μορφωμένη ἡ Χρυσάνθη Γεωργαντά ἔβλεπε τὴ ζωὴ ἀπὸ ἓνα πρῖσμα ὅπως διόλου ἀληθινόν. Ἦγίζε τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους μὲ μιὰ διαίσθησι ἐπιστημονικὴ καὶ ἱμνητρικὴ συγχρόνως. Ἦρλε νὰ κάμνῃ τὸ καλὸ καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ τὸ κάμνῃ κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς της, στὰ παιδιά της καὶ στοὺς φίλους της, στοὺς γνωστούς καὶ τοὺς ἀγνώστους. Πάντα πρόθυμη ν' ἀκούσῃ, νὰ συνδράμῃ, ν' ἀνακουφίσῃ, εἶχε τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτὴν ἀρετὴν νὰ νομίζῃ ὅτι ἡ ἰδίᾳ, εἶχε πάντα νὰ μάθῃ κάτι καὶ ἀπὸ τὸν τελευταῖον συνάνθρωπόν της.

Ἐμεγάλωσεν εἰς τὰ πλούτη καὶ ποτὲ δὲν ἔδωσε ἄλλην σημασίαν εἰς τὸ χρῆμα, παρὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς ὠφελος τῶν πολλῶν.

Τὰ ἴς, ρύθμισις, ἀρμονία, αὐτοὶ ἦσαν οἱ στύλοι ἐπὶ τῶν ὁποίων συνέδεον τοὺς ἰστούς της.

Ἐξῆσε καὶ ἀπέθανεν ὥραϊα. Ὅχι ὅτι δὲν ἦσθάνθη τὰς πικρίας τῆς ζωῆς—ἐδοκιμάσθη ἀρκετὰ—ἀλλὰ παρεδέχθη καὶ τὰ ἀναπόφευκτα φυσικὰ πλήματα, καὶ στὰς ἀνθρωπίνους ἀτελείας καὶ ἀδύαμίας ἀντέτεινε μιὰ στωικὴ φιλοσοφία καμωμένη ἀπὸ πρόγνωσι καὶ ἐπιήκεια.

Ἐσβυσε σὰν λαμπάδα κατόπιν βραχείας ἀσθενείας περιστοιχισμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπην αὐτῶν ποὺ ἐγέννησε, ἐδίδαξε καὶ ἐφώτισε μὲ τὴν ἰδικήν της ἐσωτερικὴν ψυχὴν,

Κηφισιά 5-7-35

ΕΛΛΗ ΧΑΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Λίζα Δ. Βασιλείδου.

Μὲ τὸν θάνατον τῆς ἐκλεκτῆς Ἀθηναίας δεσποίνης Λίζας Βασιλείδου, ἐξέλειπεν ἓνας τύπος σπανίας μορφώσεως, εὐφυΐας καὶ ὁλτρούτισμου. Σπάταλος στὶς δυνάμεις της, ἐφθειρε τὴν υγείαν της γὰρ νὰ δώσῃ χαρὰ στοὺς δυστυχεῖς καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὴ λύπη τῶν πασχόντων. Ἡ ἀπέραντη ζωτικότης καὶ δρασὶς της θ' ἀφίση πραγματικὸ κενὸ καὶ θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος σὲ ὅσους ἠτύχησαν νὰ τὴν γνωρίσουν καὶ νὰ ἐργασθοῦν μαζὺ της στὴ φιλανθρωπία καὶ στὴ κοινωνικὴ πρόνοια.

Μὲ λίγα λόγια

Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ πιὸ παρήγορο, τὸ πιὸ μακάριο ἀπὸ τὸ νὰ ξέρωμε πῶς τὸ κρυφὸ πόνο τῆς καρδιάς μας τὸν ἐννοίωσε μιὰ ὥραϊα ψυχὴ.

»»»

Οἱ περισσότεροι γονεῖς δίδουν στὰ παιδιά τους καλὰ συμβουλὰς καὶ κακὰ παραδείγματα. Ἀλλ' αὐτὰ μόνον καρποφοροῦν.

Πεσταλότσι

ἐγνώρισαν, βεβαίως θὰ κρατήσουν στὴ μνήμη των τὴν φωτεινὴν ἐπίρρευσιν τὴν ὁποίαν διαρκῶς ἐξασκοῦσε γύρω της. Ὅσοι δὲν τὴν ἐγνώρισαν—καὶ πρὸ πάντων γυναῖκες—δὲν πρέπει ν' ἀγνοήσουν τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰς γραμμὰς αὐτὰς ὅτι ἐχάσαμεν μιὰν ἀπὸ τὰς πλέον ἐξελιγμένας γυναῖκας τῆς ἐποχῆς μας.

Δὲν εἶχε τίλους ἡ Χρυσάνθη Γεωργαντά εἰς Σωματεῖα καὶ Ἐπιτροπὰς, ἐν τούτοις εἰργάσθη τὴν ἀληθινὴν κοινωνικὴν ἐργασίαν ὅσον ὀλίγαι γυναῖκες. Ἡ μεγάλη της ταπεινοφροσύνη τὴν ἔκαμνε νὰ σκεπάζῃ κάθε ἀγοισεργό της πράξι καὶ κάθε ἐκδήλωσιν ἀκόμη μεγάλης καὶ βαθείας σκέψεως, ἵνα μὴ ἐγείρῃ ποτὲ ἐπαίνους διὰ τὸ ἄτομόν της.

Κόρη ἀρχοντικῆς δωδεκανησιακῆς οἰκογενείας ἐγεννήθη ἐν Ρόδῳ, ἐσπούδασεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπανδρεύθη νεωτάτῃ γόνον ἐπίσης ἀρχοντικῆς οἰκογενείας καὶ ἐσχημάτισεν ἰδικήν της οἰκογένειαν μὲ βάρσεις ἐξαιρετικάς. Τὰ παιδιά της καὶ τὰ ἐγγόνια της ἀνετρέφοντο μὲ ἀγάπην. Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ της ἦτο καὶ εἶναι πάντοτε καμωμένη ἀπὸ ἀγάπην—ἀγάπην τῆς Πατρίδος, ἀγάπην τῆς μελέτης,

Θύμῃ σες.

Ἀπόψε παλῆς θύμῃ σες
μεσ' στοὺς στρατὶ τῆς σκέψης, ἀδιάκοπα γυροῦν
ἀγάπες μυριοπόθητες,
ποὺ ἔχω πειὰ μισέψει, κι' αὐτὲς μ' ἀκολουθοῦν.

Θύμῃ σες μὲ τὸ διάφανο
τὸ μεταξένιο ὑφάδι φευγάτων λογισμῶν,
μὲ ζῶσαν ὁλοτρόγυρα
ξανά μεσ' στοὺς σκοτάδι θλιμμένων στ' ἡσυχῶν.

Καὶ κάποια μέσα σ' ὅλες
ξεθωριασμένη ἀκέρη, τὴ σκέψι μου κράτει,
κι' ἀγνάντια ἴδια μοιάζει
τρεμάμενη σὲ φλόγα κεριοῦ π' ἀπαλοσβεῖ...

Γι' αὐτὴ σφαλὼ τὰ μάτια
μὰ στῆς ψυχῆς τὰ πλάτεια ἀκούω τὸ σφυγμό.
κι' ἄθελα μ' ἀνεβάξει
πικρόγελο στὰ χεῖλια, στὰ στήθια ἓνα λυγμό!
Φθινόπωρο 1935

NINA N. ΚΟΡΟΠΟΥΛΗ

Λυρικές πρόζες

Πόνοι.

Εἶναι πόνοι, πολλοὶ πόνοι στὰ μονοπάτια τῆς
ζήσης μας ποὺ κρατοῦν σκλάβους τὸ εἶναι μας,
μέσ' τὶς μαῦρες τὸν ἀλυσίδες.

Πόνοι ἀνείπωτοι, ποὺ θρονιάζονται στὴν καρδιά
μας καὶ μὲ τὰ κοφτερὰ μαχαίρια τοὺς
σκαλίζουν τὶς ἀνοιχτὲς πληγές της. Πόνοι ἀβάσταγοι
τῆς ψυχῆς, ποὺ τὴν λυγίζουν σὰν κλαδὶ
λιπῆς, καὶ ἀπὸ ἀνελπισία κλαίει.

Εἶναι πόνοι ἀφόρητοι, πόνοι ποὺ ἐξωτερι-
κεύονται μὲ λυγμικὲς κραυγές, ἀνείπωτοι ποὺ
φαίνονται ἀπ' τὰ δάκρυα ποὺ κυλῶν ἀκράτητα
στὸ πρόσωπό μας, ὡς μόνον μάρτυρες τοῦ
ἐσώτερου μας, σπαραγμοῦ. Κι' ἄλλοι πόνοι
βουβοί, ποὺ τοὺς ὑποφέρει ἡ καρδιὰ σιωπηλά,
χωρὶς νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὸ δράμα της, ἀπὸ
ὑπερηφάνεια, μὴν τοὺς μάθουν καὶ οἱ ἄλλοι.
Πόνοι σιωπηλοὶ τῆς ψυχῆς ποὺ ὑποφέρει καὶ ποὺ
συννεφιάζουν καὶ χλωμιάνουν τὴν μορφή μας.

Μὰ εἶναι καὶ πόνοι γλυκεῖς, πόνοι σιγανοί,
ποὺ τοὺς ὑποφέρει ἡ καρδιὰ μὲ καρτερίαν, καὶ
νανουρίζεται ἀπ' τὴ θλίψη ποὺ τῆς δίνουν. Εἶ-
ναι πόνοι, σὰν μακρὸν σιγαλὸν ἤχοι μουσικῆς
ποὺ τρέφουν τὴν φαντασία μας, εἶναι οἱ πόνοι

τῆς ἀγάπης ποὺ δὲν ἐξωτερικεύονται ποτὲ μπρο-
στὰ στοὺς ἄλλους, μὰ βαθειὰ σὰν θησαυροὺς
τοὺς φυλλάτει ἡ καρδιὰ μας.

Εἶναι πόνοι, λογιῶ-λογιῶ πόνοι. Ἀβάσταγοι,
ἀνείπωτοι, ἀπελπιστικοί, βουβοί, σιωπηλοί, γα-
λήνιοι, καρτερικοί. Πόνοι ποὺ ἐξωτερικεύονται
μὲ φωνὲς σπαρακτικὰ καὶ ἄλλοι ποὺ χλωμιά-
ζουν τὴ μορφή μας.

Πόνοι ὅμως πάντα μαῦροι καὶ ἀπαίσιοι, ποὺ
ἀποτελοῦν τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς μας.

ΔΕΙΠ. Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

Maria Pleine Kirche

Salzburg.

Τὸ μονοπάτι τ' ἀψηλὸ
μ' ὅλο σταυροὺς σπαρμένο
καὶ μὲ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ
σὲ πέτρα σκαλιστὴ
μέσ' ἀπὸ δάση καὶ πλαγιὰς
μοναχικὴ διαβαίνω
γὰρ νᾶρθω ὡς τὴν εἰκόνα σου
στὸν ὄρκο μου πιστή.

Ὅλα σιμά μου ἀθόρυβα
μιὰ πράσινη μογεῖα
καὶ τῆς βαθειᾶς καμπάνας σου
τὸν ἥρεμο παλμό
παίρνουν μιὰ στάσι προσευχῆς
σὰν κάποια λιτανεῖα
π' ὅλα τὰ δέντρο' ἀκολουθοῦν
στὸν ἴδιο τὸ ρυθμό.

Ἀχόρταγο τὸ βλέμμα μου
γυρεύει ν' ἀγκαλιάσῃ
σ' ἓνα βαθὺν ὀρίζοντα
μὲ διάφανους ἀτμούς
κάστρα, ποτάμια καὶ βουνά
μιὰ ζηλεμένη πλάσι
ποὺ ἔχει στεγάζει ἓνα λαὸ
μὲ πόθους ἱερούς.

Πόσο ἀγαθὰ στὸν ἴσκιό σου
κι' ἡ τέχνη κι' ἡ θεολογία
γι' ἀρμονικὸ νανούρισμα
τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς
καὶ σὺ ψηλὰ ἀπ' τὸ θρόνο σου
θαυματουργὴ Μαρία,
ὅλα ρυθμίζεις γύρω σου
μὲ φθόγγους μουσικῆς.

Ε. Κ.

Διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλληνίδων.

ΕΙΣ τὸ προηγούμενον ἄρθρον μου, δημοσιεύθην εἰς τὸ φύλλον τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου, τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ὡμίλησα γενικῶς περὶ τῆς μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος. Ἦδη, θέλω νὰ εἰδικεύσω τὸ θέμα ἐπὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος, ὡς νοικοκυρᾶς, ἥτοι ὡς συζύγου, ὡς μητρός, ὡς Ἑλληνίδος πολίτιδος.

Τὸ θέμα τοῦτο, ἂν καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ διαπραγματευθῇ κανεὶς μέσα εἰς τὰς ὀλίγας γραμμὰς ἐνὸς ἁρθροῦ περιοδικοῦ, πάντως, δύναται τις νὰ θίξῃ τὰ κύρια αὐτοῦ σημεῖα, διὰ νὰ καταφανῇ ὅποσα δὲν ἔπραξαν καὶ ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ πράξουν, χάριν τῆς Ἑλληνικῆς ὁλότητος, τὸ Κράτος, ἡ Πολιτεία, ἡ γυναῖκα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄν πάρωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ Ἑλλ. Ἔθνους καὶ ἐντεῦθεν, θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ Κράτος ἡ ἡ Πολιτεία οὐδὲν ἔπραξε μέχρι σήμερον διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν τῆς Ἑλληνίδος, ὡς νοικοκυρᾶς. Ἐδημιούργησεν ἡ Πολιτεία, μερικὰ κέντρα παιδείας διδασκαλιστῶν διὰ νὰ μεταλαμπαδεύσῃ τὰ γραμματικὰ φῶτα εἰς τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα. Ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντά της ὡς σύζυγος, ὡς μητέρα, ὡς μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ὁλότητος, κανεὶς δὲν τῆς τὰ ἐδίδαξεν. Εἶναι δὲ ἀξία παντὸς ἐπαίνου ἡ γυναῖκα τῆς Ἑλλάδος, διότι ἀπὸ τὴν παράδοσιν τῶν προγόνων της κατῴρθωσε νὰ ἐπιτελῇ ὅ,τι μέχρι σήμερον ἐπιτελεῖ. Σήμερον τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, ὁ σιδηρόδρομος, τὸ αὐτοκίνητον, ἡ μετάβασις εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐπανειλημμένως τοῦ ἔτους, μετέδωκαν εἰς τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα ἥθη καὶ ἔθιμα, ἐδημιούργησαν ἀνάγκας αἵτινες παρεξέκλιναν αὐτὴν τοῦ οἰκογενειακοῦ της προορισμοῦ καὶ ἔχομεν σήμερον διαστρέβλωσιν τῆς οἰκογενειακῆς νοοτροπίας, ἀτονίαν τῶν συζυγικῶν ὑποχρεώσεων, ἐγκατάλειψιν τῶν μητρικῶν καθηκόντων, πολλάκις δὲ τὸ ἀπατηλὸν φῶμα τῆς φιλαρεσκειᾶς δημιουργεῖ κοινωνικὰ ζητήματα λίαν ἐπιβλαβῆ διὰ τὴν Ἑλληνίδα γυναῖκα.

Ταῦτα πάντα δὲν θέλω νὰ τὰ ἀποδώσω ἀπο-

κλειστικῶς εἰς τὴν ἐνσυνείδητον προδιάθεσιν τῆς Ἑλληνίδος, ἀλλὰ μάλλον εἰς τὴν ἀσυνείδητον τάσιν αὐτῆς νὰ μιμῆται τὸ μὴ καλόν, λησμονοῦσα τὸ ὅτι πρέπει νὰ πράττῃ ὡς νοικοκυρά, δηλ. ὡς σύζυγος, ὡς μητέρα, ὡς Ἑλληνὶς πολίτις. Τὴν ροπὴν ταύτην πρέπει, παντὶ σθένει, νὰ ἀναχαιτῆσωμεν διὰ τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος γυναικός. Ἐννοῶ δὲ ὡς ἐπάγγελμα τῆς γυναικός τὰ οἰκοκυρικὰ αὐτῆς καθήκοντα, δηλ. τὰ καθήκοντά της ὡς σύζυγος, ὡς μητέρα, ὡς πολίτις.

Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν δέκα τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν Ἑλληνίδων αἵτινες λόγῳ πλούτου δύνανται ν' ἀπολαμβάνουν τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς ἀμερίμνως, καὶ αἱ ὅποια ὁμως δὲν πρέπει νὰ ἀποσχισθοῦν τοῦ γενικοῦ κανόνος, πᾶσαι αἱ ἄλλαι Ἑλληνίδες, εἴτε εἰς μεγάλα ἀστικὰ κέντρα ζοῦν, εἴτε εἰς μικρὰ τοιαῦτα, εἴτε εἰς κωμπούλεις ἀγροτικάς, ἢ ἄλλα μικρὰ ἀγροτικά κέντρα, πρέπει νὰ τύχουν τῆς ἰδίας οἰκοκυρικῆς μορφώσεως. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀγροτικός. Καὶ ἡ σύζυγος τοῦ δικηγόρου καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἀξιωματικοῦ, τοῦ καθηγητοῦ, τοῦ τραπέζιτου, τοῦ ἐφοπλιστοῦ, τοῦ κεφαλαιούχου, ὁρμῶνται πᾶσαι ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν, ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴν Ἑλλάδα. Ἐὰν δὲν ἔχουν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἢ εἰς ἄλλον ἀστικὸν κέντρον ἔν ἀγρόκτημα ἢ ἓνα μικρὸν κῆπον διὰ νὰ παράγουν τὰ αὐτὰ τους ἢ τὰς ὀνιθας τους, ἢ τὰ κουνέλια τους, ἢ τὰ λαχανικά τους, ἢ τὰς κομπόστες τους, ἢ τὸ γάλα τους, ἢ τὸ βούτυρον τους, πάντως θὰ ἔχουν κᾶτι εἰς τὸ χωριὸ τῶν πατέρων των, τῶν πάππων των, τῶν συζύγων των, συνεπῶς ἐπιβάλλεται καὶ εἰς αὐτάς νὰ δημιουργήσουν τὴν ἰδίαν οἰκοκυρικὴν συνείδησιν, διότι ἡ Ἑλληνικὴ ζωὴ εἶναι μία, ὅπως ἓνας εἶναι ὁ γαλάζιος οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῆς Γαύδου μέχρι τῆς Ὀρεστιάδος καὶ ἀπὸ τῆς Ἰκαρίας μέχρι τῆς Κερκύρας.

Μία καλὴ Ἑλληνὶς νοικοκυρά, εἴτε διότι εἶναι σύζυγος ἐνὸς πλουσίου, ὁ ὁποῖος διαθέτει ἀφθονα τὰ μέσα τῆς ζωῆς, εἴτε, ἐξ ἀντιθέτου, εἶναι σύζυγος ἐνὸς ἀγρότου, ὁ ὁποῖος ἀποζεῖ διὰ τοῦ

ἡμερομισθίου του, πρέπει νὰ ξεύρουν πᾶσαι τὰ αὐτὰ καὶ νὰ ἔχουν πᾶσαι τὴν αὐτὴν μόρφωσιν, ἐννοεῖται, μὲ παρὰλλήλας ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως μιᾶς ἐκάστης. Καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἀστοῦ καὶ τοῦ ἀγρότου πρέπει νὰ μορφωθῇ ὡς σύζυγος καὶ ὡς μητέρα καὶ ὡς πολίτις.

Μήπως πᾶσαι αἱ Ἑλληνίδες δὲν πρέπει νὰ ἐπιβλέπουν τὸ σπήτι των, νὰ ξεύρουν ὅλαι τὰς οἰκοκυρικὰς ἐργασίας, νὰ τὰς ἐκτελοῦν διότι, ἐὰν μὲν εἶναι πλούσιαι, νὰ ξεύρουν νὰ ἐκτιμοῦν τὴν γενομένην ἐργασίαν ὑπὸ τῶν ὑπηρετριῶν των, νὰ ξεύρουν νὰ καθοδηγοῦν αὐτάς ἢ τέλος, ἐὰν δὲν ἔχουν τὰ μέσα, νὰ ἔχουν ὑπηρετριάς, νὰ δύνανται μόναι των νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας.

Ἀκόμη τὰ καθήκοντα τῆς μητρός, εἴτε ἀστὴ εἶναι, εἴτε ἀγρότις, μήπως δὲν εἶναι τὰ αὐτά; Καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἀναθρέψῃ τὰ παιδιὰ της, νὰ τοὺς διαπλάσῃ τοὺς χαρακτῆρας.

Μὴν ἀπατώμεθα, ἡ οἰκογενειακὴ ἀνατροφή εἶναι ἡ βάσις τῆς διαπλάσεως τῶν χαρακτήρων τῶν παιδιῶν, τὸ σχολεῖον ἔρχεται ἐπικουρικόν. Ἡ μητέρα εἶναι ἐκεῖνη ποὺ θὰ δώσῃ καλοὺς πολίτας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἑλλήνων, εἴτε πλούσια εἶναι, εἴτε ἀστὴ, εἴτε ἀγρότις.

Ἀκόμη καὶ ὡς πολίτις δὲν ἔχει ἡ Ἑλληνὶς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις; Καὶ ἡ ἀστὴ καὶ ἡ ἀγρότις ἔχει καθήκον νὰ μεριμνᾷ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν, διὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, διὰ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ Κράτος, πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ὁλότητα, πρὸς τὸ κοινὸν καλόν. Ἡ γυναῖκα εἶναι ἐκεῖνη ποὺ θὰ διαμορφώσῃ τὸν χαρακτῆρα τῶν παιδιῶν της, νὰ ἀποβοῦν καλοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται. Αἱ αὐταὶ ὑποχρεώσεις, ὑπάρχουν πάντοτε καὶ διὰ τὴν ἀστὴν καὶ διὰ τὴν ἀγρότιδα.

Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω πρέπει νὰ δοθῇ μία κατεύθυνσις διὰ τὴν οἰκοκυρικὴν μόρφωσιν τῆς Ἑλληνίδος. Καὶ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ οἰκοκυρικὴ μόρφωσις χρειάζονται οἱ ἀπόστολοι, οἵτινες θὰ μεταδώσουν τὰ φῶτα τῆς οἰκοκυρικῆς μορφώσεως, ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, μέχρι τοῦ μικροτέρου ἀγροτικοῦ κέντρου τῆς ἀπωτέρας Ἑλλάδος. Οἱ ἀπόστολοι αὗτοι πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν καὶ διὰ νὰ δημιουργηθοῦν

πρέπει νὰ ἰδρυθοῦν κέντρα μορφώσεως αὐτῶν.

Ἡ οἰκοκυρικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀρσακείου, ἐν Ψυχικῷ καὶ ἡ Χαροκόπειος οἰκοκυρικὴ Σχολὴ ὀργανοῦνται ὑπὸ τὸ ἄνω πνεῦμα, σιγὰ, σιγὰ δὲ ἐξευρισκομένου καὶ τοῦ ἀναγκαίου διδακτικοῦ προσωπικοῦ, ἰδρυομένων καὶ ἄλλων ἐν Πάτραις, Θεσσαλονίκῃ, Βόλῳ, Κερκύρᾃ, Ἡρακλείῳ, Κρήτης, Μυτιλήνῃ, κ. τ. λ., δύνανται νὰ μορφώσουν τοὺς ἀποστόλους δηλ. διδασκαλίσσας οἰκοκυρικῆς, αἵτινες νὰ διασπαροῦν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν οἰκοκυρικὴν μόρφωσιν τῆς Ἑλληνίδος. Κατ' ἀρχὰς μὲν κατὰ νομούς, κατόπιν κατὰ ἐπαρχίας καὶ τέλος κατὰ ὁμάδας κοινοτήτων.

Ἀλλά, πάντα τὰ ἀνωτέρω, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν παρουσιάζωνται πειστικὰ τῆς ὑποθέσεως, θὰ μείνουν ἀτελεσφόρητα, ἐὰν ὁ διανοούμενος γυναικεῖος κόσμος τῆς Ἑλλάδος δὲν τὰ ἐνστερνισθῇ, δὲν τὰ υἱοθετήσῃ καὶ δὲν ἐπιζητήσῃ νὰ ἐφαρμοσθοῦν, δεικνύων αὐτὸς πρῶτος τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς ἐφαρμογῆς, τὸ ὁποῖον νὰ μιμηθοῦν κατόπιν καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες.

Ἄς ἰδρυθῇ λοιπὸν εἰς Σύλλογος τῆς οἰκοκυρικῆς μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος μὲ σκοπὸν, ὅσα ἀνέφερα ἀνωτέρω, μὲ κέντρον τὰς Ἀθήνας καὶ παραρτήματα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἄς ἐπιδώξῃ νὰ ἐγγραφοῦν μέλη του, ὅλαι αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν τοῦτο εἶναι δυνατόν, καὶ εἰς κάθε παράρτημά του, κατ' ἀρχὰς εἰς ἕκαστον Νομὸν τῆς Ἑλλάδος, ἃς ἀποστείλῃ ἓνα ἀπόστολον του, δηλ. μίαν διδασκάλισσαν τῆς οἰκοκυρικῆς νὰ μεταδώσῃ ὅσα πρέπει νὰ μάθῃ ἡ κάθε Ἑλληνὶς γυναῖκα ὡς νοικοκυρά.

Πιστεύω ὅτι τὸ Κράτος ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφὰς αὐτοῦ θὰ ἔλθῃ συνεπικουρός. Ἦδη, τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια ἐδειξαν ἀγαθοτάτας διαθέσεις, τὰς ὁποίας ἂν ἐπικουρήσουν ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, οἱ Δῆμοι, αἱ Κοινότητες, τὰ Ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια, θὰ ἀποβῇ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων των καὶ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς Ἑλληνικῆς ὁλότητος.

Ψυχικὸν Ἀρσακεῖον

ΟΛΥΜΠΙΑ Π. ΚΟΚΚΕΒΗ

Μεταξωτὰ Χρυσοαλλίδος

Κ. Έλεοπούλου Οί Έπινικοί του Πινδάρου.

Εισαγωγή.

«Κύκλος», Αθήναι 1935

ΝΑ ΜΙΑ εύσυνείδητη και σοβαρά μελέτη που διάβασα με ιδιαίτερη ευχαρίστηση γιατί συγκεντρώνει πολλές αρετές.

Και μόνος ο σκοπός της κ. Ε. ν' ανοίξει λίγο τα μάτια του έλλ. κοινού και μάλιστα των φιλολόγων στο μεγαλείο του Πινδάρου, θ' άρχοισε για να με έλκυση.

Ποιός διάβασε Πίνδαρο και δέν αισθάνθηκε τη δύναμη της πνοής του, τη μεγαλοπρέπεια του λόγου του και τα φτερά του λογισμού του; Γι' αυτό δοκίμασα και κάποια συγκίνηση βλέποντας με πόση αληθινή εὐλάβεια και αγάπη έγραψε η κ. Ε. το βιβλίο της. Η σιωπή εὐλαβείας απεναντίας που τήρησαν οι φιλόλογοί μας γύρω στο Πίνδαρο—και ο Θεός ξέρει πόσες τέτοιες «εὐλαβείς σιωπαί» τους επιβαρύνουν—δέν με συγκίνησαν ποτέ. Διέβλεπα κοντά στην άγνοια που αναφέρει η κ. Ε. και πέρα απ' αυτήν, μια που η άγνοια θεραπεύεται με την εργασία, τη σιωπή της τεμπελιάς.

Ο πρώτος άθλος λοιπόν της κ. Ε. ήτανε να λύση τα μάγια της τεμπελιάς. Με την αγάπη της στο δυνατό τεχνίτη όπου ο νους και η χορική διάθεση συγχωνεύονται τόσο γερά, κατώρθωσε να μάς δώσει ένα βιβλίο γραμμένο με μέτρο, με έξαρση και με ζωή.

Αοριστολογίες, επίθετα, θαυμαστικά δέν υπάρχουν. Υπάρχει θαυμασμός και ανάλυση του έργου. Και η ανάλυση, η γνώση αυξάνει την έξαρση, της δίνει βάθος και ζωή. Και λέγοντας ζωή, δέν έννοώ τη ζωντάνια του λόγου, αλλά μια ώριμμένη ζωντανή αντίληψη του ρόλου που παίζει στην εξέλιξη και των έθνων και των ατόμων ή πνευματική παράδοση άμα ανανεώνεται και φωτίζεται με τη μελετημένη σκέψη και τον ασφαλή υπολογισμό του τί χρειάζεται ο άνθρωπος σε κάθε εποχή. Πολύ όρθα παρατηρεί η κ. Ε. ότι η εποχή μας παρά τα έξωτερικά φαινόμενα, στρέφεται με άκρα περιέργεια στους αρχαίους κλασικούς. Δέ στρέφεται βέβαια με τον ίδιο τρόπο που σιρόφηκε η Αναγέννηση. Και αυτό θάπρεπε να το είχε πη. Έκείνο που την τραβά είναι η άρρενωπή σκέψη, η άπεριττη τεχνική, κάποια υπολανθάνουσα πίκρα που πηγάει απ' την άσταση των ανθρώπων, και κοντά σ' αυτά ένας αυστηρός τόνος και μια δύναμη ζωής. Για μάς μάλιστα τους νεότερους Έλληνες, τώρα που καταλάβαμε τί αξίζει η δημοτική μας παράδοση, ή σοβαρή μελέτη της κλασικής εποχής θάτανε ένα πνευματικό και ψυχικό τόνωμα πρώτης

γραμμής. Πολύ αληθινά είναι και όσα λέγει η κ. Ε. για την τέχνη. Η μαγία μερικων απ' τους λογοτέχνες να ξεκαλίζουν καινούργια θέματα για να μάς εκπλήξουν, μάς κάνει συχνά να νομίζουμε πως στην τέχνη το οὐσιώδες είναι οι νεωτερισμοί. Και όμως ο Πίνδαρος κατορθώνει να κινείται μέσα σε καθιερωμένα πλαίσια και να εξαίρει την φαντασία μας σε πολύ μεγάλο βαθμό. Συμβαίνει το αυτό όχι μόνο στο Πίνδαρο αλλά και σε άλλους πολλούς μεγάλους σε άλλες περιοχές της τέχνης. Το συμβατικό για την τέχνη είναι, όπως και το νέο απαραίτητο, μόνο που η δυναμικότητά του είναι ένα είδος κρυμμένου θησαυρού.

Δέν πρόκειται ν' αναλύσω εδώ ένα προς ένα τα έξι κεφάλαια, όπως η κ. Ε. εξετάζει τον έπινικο ως ποιητικό είδος, τα θέματα και τη τεχνική σύνθεση των πινδαρικών έπινικών, το λεκτικόν ύφος του Πινδάρου, την ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία και το βίο του ποιητή.

Σε όλα φαίνεται και η έπισταμένη μελέτη του κειμένου και η προσωπική σκέψη και η γνώση των κυριώτερων έργων που γράφθηκαν για τον Πίνδαρο από ξένους φιλόλογους. Αυτή είναι η γενική εντύπωση που έχει κανείς κλείνοντας το βιβλίο.

Υπάρχουν όμως κοντά σ' αυτή και άλλες έντυπώσεις που μερικές. Όλα τα κεφάλαια δέν είναι εξίσου καλά. Που και που απαντά κανείς μια άδικαιολόγητη ανισότητα και στην πνοή και στη γλώσσα.

Το κεφάλαιο για τον ποιητή Πίνδαρο είναι χαλαρό. Του λείπει η έσωτερική πεποίθηση και αυτή άκριβώς ή έξαρση που χαρακτηρίζει τα άλλα κεφάλαια και το τέταρτο ιδιαίτερα. Και όμως αυτό θάπρεπε να είναι το ποιο δυνατό κατά την αντίληψή μου, εκτός αν η κ. Ε. επιτυχάνει καλλίτερα στις κριτικές αναλύσεις παρά εκεί όπου χρειάζεται με λίγες και δυνατές γραμμές να ζωντανέψη τη προσωπικότητα του ποιητή.

Την ίδια ανισότητα βρίσκω και στη γλώσσα. Πότε άηρογη καθαρεύουσα, πότε μικτή εκεί που δέν την περιμένουν, και συχνά άνυπόφοροι ξενισμοί. Στη σελ. 77 ή τελευταία φράση είναι άκατανόητη. "Αν δέν άπατώμαι έλληνικά λέμε «άνταποκρίνομαι σε μια προσδοκία». Κ' ήταν τόσο εύκολα το ίδιο νόημα να λεχθί ποιο απλά και ποιο έλληνικά. Γιατί άμα γράψη την άηρογη καθαρεύουσα ή κ. Ε. την γράφει καλά.

Παρίσι Οκτώβριος 1935

Π. ΛΑΣΚΑΡΙ

Έντυπώσεις από την Γερμανία.

ΣΤΟΝ ταξιδιώτη που επισκέπτεται για πρώτη φορά τη Χιτλερική Γερμανία, θα κάνει αφέντως έντυπώσεις το σοβαρό, το σκυθρωπό, το κάπως συλλογισμένο ύφος των ανθρώπων, που πηγαίνουν στη δουλειά τους σαν κινούμενοι όλοι από μια ιδέα, από μια προσπάθεια, να συντελέσουν δηλ. ο καθένας στον κύκλο του, στην άνθρωποι της Γερμανίας. Σε πλείστες περιπτώσεις υποβάλλονται οι άνθρωποι σε σκληρά καθήκοντα που άπαιτεί απ' αυτούς το τρίτο Ράιχ, μα οι περισσότεροι δέν τολμούν να δυσανασχετήσουν, γιατί δέν μπορούν να έχουν ή μάλλον δέν μπορούν να εκφράσουν άλλη γνώμη απ' εκείνη που άπαιτεί απ' αυτούς ή κυβέρνηση, της οποίας το σύνθημα και ή αρχή είναι σήμερα, ότι το γενικό καλό προηγείται του άτομικού. Πέρα και πέρα λοιπόν προσπαθούν να διαδώσουν στη Γερμανία ένα πνεύμα ισότητας, συντροφικότητας που βάσει τον πλούσιο και το φτωχό, τον εργάτη και τον έπιστήμονα σε ίση μοίρα απέναντι του Ράιχ.

Η μεγαλειότητα επήλθωσις αυτής της ομαδικής ισοπεδώσεως είναι αι κατασκηνώσεις εργασίας τα λεγόμενα «Arbeitslager», τα όποια είναι σήμερα επί 6 μήνες υποχρεωτικά για κάθε νέο Γερμανό πριν κάρη τη στρατιωτική του θητεία.

Εργάζονται εκεί οι νέοι στη κατασκευή δρόμων, στην εκχέρωση γαιών, σε οικοδομές κ. λ.

Για τις γυναίκες αι κατασκηνώσεις αυτές, αι όποια είναι αρκετά πολυάριθμες, είναι ακόμη έθελοντικές. Λέγουν όμως ότι από το 1937 θα καταστήσουν και αυτές υποχρεωτικές για τα κορίτσια που άπεφοίτησαν από τα διάφορα σχολεία. Στις κατασκηνώσεις αυτές είναι μαζεμένα συνήθως περί τα 80 κορίτσια προερχόμενα απ' όλες τις επαρχίες του κράτους και απ' όλες τις κοινωνικές τάξεις. Η Βουαρχή εργάζεται εκεί πλάι στη Πρωσία και ή κόρη ύπουργού πλάι στην εργάτρια. Όλες από κοινού εκπαιδεύονται έτσι ώστε να νοιώσουν για όλη τους τη ζωή ότι ο έθνικοσοσιαλισμός και ή ομαδική του εργασία έξυπηρετεί το μεγαλείο της Γερμανίας. Αι γνώσεις που άποκτούν τα κορίτσια στις κατασκηνώσεις, είναι εκείνες που πρέπει να έχη μια μέλλουσα μητέρα και νοικοκυρά, ήτοι μαγειρέμα, σφουγγάρισμα πλύση, σίδερο, ράψιμο, παιδοκομία, νοσηλεία, κηπουρική κ. λ. Μολοντί ή εργασία στις κατασκηνώσεις αυτές είναι, όπως είπαμε, ακόμη έθελοντική, έν τούτοις βρίσκου οι άπόφοιτες ευκολώτερα δουλειά και προστατεύονται παντοιοτρόπως από την κυβέρνηση.

Οι σημερινές Γερμανίδες αν και έξωστρακισμένες από τη πολιτική ζωή—άλλά μήπως δέν έχουν άπομικρυνθί και οι άνδρες—έχουν έντούτοις την όργάνωσή τους, ή όποια βαθμίδων άπερρόρησε τα προϋπάρχοντα σωματεία, και που λειτουργεί φυσικά κατά το έθνικοσοσιαλιστικό πνεύμα. Η όργάνωσις αυτή είναι ή

λεγομένη «Frauenschaft», της οποίας τμήματα υπάρχουν και στα μικρότερα χωριά, και μπορεί να θεωρηθί ως αντίστοιχη του έθνικοσοσιαλιστικού κόμματος των άνδρων. Τα μέλη υποβάλλονται, όπως και οι άνδρες στους αυτούς αυστηρούς κανόνες, που τέλουν να διαδώσουν και να στερεώσουν τον Χιτλερισμό. Συνεργάζονται με τα άνδρικά τμήματα σε ζητήματα κοινωνικής προνοίας, στη προστασία του παιδιού, στη καταπολέμησι της ανεργίας κ. λ. Η προσέλευσις στις συνεδριάσεις είναι υποχρεωτική. Συνήθως γίνεται κατ' αυτός και διάλειξι με θέμα έθνικοσοσιαλιστικό ή φυλετικό. Ο σκοπός των συνεδριάσεων είναι κυρίως να έντυπώθι στα μέλη ότι μόνον ο Χιτλερισμός μπορεί να σώση τη Γερμανία από τους έξωτερικούς και έξωτερικούς έχθρους.

Άλλη όργάνωσις προερχόμενη από το κράτος είναι αι κατασκηνώσεις μετεκπαιδευσεως «Staatliche Schulungslager» για τους διαφόρους επαγγελματίας υπό πνεύμα έθνικοσοσιαλιστικό. Σε μια τέτοια κατασκήνωσι, που έτυχε να επισκεφθώ, ήσαν περί τα 300 πρόσωπα μεταξύ 25-50 έτών, άνδρες και γυναίκες έν οίς δικηγόροι, γιατροί, υπάλληλοι, καθηγηταί, δασκάλες, νοσοκόμες, γυμνάστριες, δηλ. άνθρωποι έχοντες εκ της εργασίας των κάποια κοινωνική δρᾶσι. Η προσέλευσις στη κατασκήνωσι είναι και αυτή έφ' άπαξ τοιλάχιστον υποχρεωτική, με κίνδυνο ο μη έμφανιζόμενος να χάση τη θέση του, ή δέ ζωή διεξάγεται έντελώς στρατιωτική με σωματικές άσκήσεις και θεωρητικά μαθήματα περί του έθνικοσοσιαλισμού και του έργου του Φύρερ. Η παρεχόμενη τροφή είναι πλέον ή λιτή και ή άδελφοποίησις υποχρεωτική. Πλήν του σκοπού αυτού επιδιώκεται και ο άλλος, να χωγέψουν δηλ. οι τρόφιμοι των κατασκηνώσεων τόσο καλά τον έθνικοσοσιαλισμό, ώστε να τον μεταδώσουν κατόπιν στον κύκλο της δράσεώς των.

Για να ένθαρρύνονται οι νέοι να παντρεύονται δίδει το κράτος τα λεγόμενα «γαμήλια δάνεια». Φυσικά όμως πρέπει οι άποβλέποντες σ' αυτά να είναι άριανής φυλής και άπολύτως υγιείς. Γι' αυτό εξέτάζονται οι μελλοννυφοί λίαν έπισταμένως από κρατικούς γιατρούς που θ' άποκλείσουν του; φυματικούς, τους πάσχοντας από μεταδοτικά νοσήματα και τους κληρονομικώς βεβαρμένους. Ο σκοπός είναι να δώσουν οι μελλοννυφοί στη Γερμανία γερά και εύρωστα παιδιά.

Γενικώς κάνει ή σημερινή Γερμανία την έντύπωσι ενός μεγάλου στρατοπέδου, όχι πως πέφτει στην αντίληψη του καθενός, ότι έτοιμάζεται ή χώρα για πόλεμο, αλλά το πάν έχει εκεί μιλιταρισθί: ή οικογένεια, το κόμμα και κυρίως ή εργασία. Όπως στο στρατό έχουν καταργηθί οι ταξικές διαφορές, ο εργοδότης θεωρείται ως ο άξιοματικός που έχει να

φροντίση για τους άνδρες του, και για την ισοπέδωσι αυτή επιβάλλει ή κυβερνήσις στόν εργοδότη και στόν εργάτη κοινά γυμνάσια, κοινές συνεδριάσεις, κοινά γλέντια, κοινά συμφέροντα. Τό άτομο έχει καταργηθή και στη θέσι του έρχεται ή ομάδα· κατά τούτο δέν διαφέρει τό σύστημα από τη Σοβιετική Ρωσία.

Είνε εύνόητον ότι από κάθε Γερμανό και κάθε Γερμανίδα ζητούνται σήμερα μεγάλες θυσίες. 'Ο Χίτλερ στούς λόγους του λέγει συχνά ότι ή γερμανικός λαός δέν πρέπει να ξεχάση ότι ή ζωή του ανθρώπου δέν είναι ένα δώρον που μπορεί να τό απολαύση, άλλ' ότι όφείλει ν' αγωνισθί για να την αποκτήση καθημέρα εκ νέου.

'Όπως τ' άγόρια που αποτελούν την λεγομένη «Hitlerjüngend» είναι οργανωμένα και τά κορίτσια σε μία μεγάλη έθνική ένωση που λέγεται Bund deutscher Mädchen. Περιλαμβάνει νέες 14—18 ετών τις οποίες εκπαιδεύει υπό έθνικοσοσιαλιστικό πνεύμα με μαθήματα, έκδρομές, διαλέξεις κλπ. συγχρόνως όμως φροντίζει και για την προαγωγή τους, την αποκατάστασί τους και την εξεύρεσιν εργασίας.

'Η κοινωνική πρόνοια εργάζεται στη Γερμανία σε πολύ μεγάλη κλίμακα· όλο τό καλοκαίρι διοργανούνται ταξείδια αναψυχής για τους εργάτας στο έσωτερικό κ' έξωτερικό με άπιστέυτως φθινές τιμές. 'Εκτός από τις παιδικές έξοχές, που φυσικά είναι δωρεάν για τά πτωχά παιδάκια, στέλλονται σ' έξοχές για ν' αναπαυθύν οι κουρασμένες μητέρες και νοικοκυρές. Τά γυναίκα σώματείο υποδεικνύουν γυναίκες που έχουν ανάγκην έξοχής και τις δαπάνες κάνουν ή κυβερνήσις, οι δήμοι και οι κοινότητες. Σε ό,τι όμως και αν γίνεται, υπογραμμίζεται τό έθνικό πνεύμα, ένθαρρύνεται και ένισχύεται ή έθνική συνειδησις με θεατρικές παραστάσεις με διαλέξεις, διά του τύπου, με μουσική και τραγούδια, με κινηματογράφο και ραδιόφωνο, με παρελάσεις και γιορτές, με όλα τά μέσα έν γενεί που διαθέτει τόσον άφθονα τό 'Υπουργείον Προπαγάνδας. 'Η ειρηνοφιλία και οι ιδέες διεθνούς συνεννοήσεως θεωρούνται κολάσιμες και κανείς δέν θά τολμήση να τις έκστομήση. Είνε φυσικό, ή νεολαία που ανατρέφεται σ' αυτό τό πνεύμα, να μη ξέρη τίποτε για την άλλοδαπή, την όποία ή άγνοεί τελείως ή την γνωρίζει μόνον από τις δυσμενείς δημοσιεύσεις του καθημερινού και περιοδικού τύπου.

Στη τελευταία μεγάλη συνάθροιση των «Νάτσι» στη Νυρεμβέργη, είπε ή κ. Σόλτς-Κλίνκ, ή άρχηγίνα των έθνικοσοσιαλιστών γυναικών, ότι και ή εργάτρια που δούλευε στη μηχανή της στο εργοστάσιο, όφείλει και σ' αυτή τη θέσι της να μη λησμονή ούδ' επί στιγμή ότι αντιπροσωπεύει τό λαό της. Με τέτοια νοοτροπία, την όποία προσπαθούν με κάθε τρόπο να επιβάλλουν στο λαό, λαμβάνει φυσικά ή έθνικισμός τεράστιες διαστάσεις, δι' αυτού όμως περιμένει ή σημερινή Γερμανία να μεγαλουργήση.

Ε. Ρ.

Φεμινιστικές Σελίδες.

Αί γυναίκες της Αιγύπτου.

Το έτος 1896 συνέβη ένα σπουδαίο γεγονός στην Αίγυπτο. Μία πριγκίπισσα, ή Ναζλί Φαζίλ, ήγειρε τη φωνή της για πρώτη φορά για να διαμαρτυρηθί ένάντιον των από χιλιών έτών καθιερωμένων ως προς τη θέσι της γυναίκας που κρατούσαν την Αίγυπτι φυλακισμένη στην ύποταγή του άνδρός και σε άμειλικτους νόμους. 'Η πριγκίπισσα που έδωκε τότε την πρώτη ώθησι στη γυναικεία χειραφέτησι, άνοιξε τό σαλόνι της σε πρόσωπα πολιτικά και διανοούμενα της εποχής εκείνης, δείχνοντας έτσι μια άνεξαρτησία ιδεών και έθίμων που πηγαινε να καταρρίψη κάθε παράδοσι.

Την αυτήν περίπου εποχήν ή Κασίμ βέης δημοσίευσεν ένα βιβλίο με τίτλο «ή Χειραφέτησις της Αιγυπτίας», στο όποιο διαμαρτύρονταν για την οικτρά θέσι των γυναικών της χώρας του, ζητώντας την κατάργησι του φερετζέ είκοσι πέντε χρόνια πριν από τον Κεμάλ. 'Ο συγγραφεύς έπερνε ως παράδειγμα την πριγκίπισσα Ναζλί Φαζίλ, μα φαίνεται πως αϊ ιδέαι αύται ήσαν πρόωφοι, και εις άκρον τολμηραί, και ή Κασίμ βέης απέθανε τό 1903 χωρίς να έχη ούτε έναν όπαδό.

Οι ιδέες που έφριξε όμως ήταν σπόρος που με τον καιρό άρχισε να βλαστήη. Τό Τουρκικό Σύνταγμα έδωσε νέαν ώθησι στο ζήτημα. Τό 1910 μία τολμηρά γυναίκα ή Μαλεκά Χερφι Νασσίφ άπήυθυνε προς την συνελθούσαν τότε ένν. Συνέλευσιν ένα υπόμνημα στο όποιο ζητούσε μεταξύ άλλων τό δικαίωμα να προσέρχονται οι γυναίκες ελεύθερα στα τζαμιά, όπως εγίνονταν τά πρώτα χρόνια του 'Ισλαμισμού, ζητούσε την υποχρεωτική δημοτική εκπαιδευσι για άγόρια και κορίτσια, την κατάργησι της πολυγαμίας και την άκυρότητα του διαζυγίου έν περιπτώσει άπουσίας της σύζυγου. Ζητούσε ακόμα να γίνουν δεκτά και κορίτσια στην ιατρική σχολή, ν' αύξηθί ή αριθμός των νοσοκομείων και των γυναικολογικών κλινικών με δωρεάν περίθαλψιν, ένα ειδικό άστυνομικό σώμα που θά προστάτευε τις γυναίκες στο δρόμο, την 'Ιδρυσιν επαγγελματικών και νοικοκυρικών σχολών, και τέλος την κατάργησι των οίκων άνοχής.

Κυρίες της άνωτέρας κοινωνίας, ακόμη δέ και πριγκίπισσαι υπεστήριξαν τότε την Μαλεκά Χερφι Νασσίφ, άν και τό υπόμνημα της τό απέρριψε παμπηφεί ή 'Εθνοσυνέλευσις. 'Ηρχισαν τότε τόν άγώνα διά του τύπου και ίδρυσαν φιλανθρωπικά έργα άλλοι λοβοηθείας. 'Ενα έξ αυτών, πρότυπο για τό είδος του για την εποχή εκείνη, ήτο ή άστυκλινική Μοχαμέτ 'Αλή. 'Επρόκειτο δέ να ίδρύσουν και μίαν ένωση διανοουμένων, οτε έξερράγη ή μεγάλος πόλεμος, που έσταμάτησεν όλες αυτές τις προσπάθειες.

Τό 1919 ιδρύθηκέν ένας πολιτικός σύλλογος γυν-

ναικών με πρόεδρον την κ. Χαρακού Πασά. Λόγω της θέσεως του συζύγου της φεμινιστριάς αυτής, τό πρόγραμμα του συλλόγου ήταν φυσικά έθνικιστικό. Τότε άκριβώς έγινε και ή άπόπειρα επαναστάσεως που για μία στιγμή έφερνεν όλη τη χώρα αντιμέτωπη στη Μεγ. Βρετανία, και που άλλως τε υποφώσκει ακόμα.

Για πρώτη φορά εμφανίστηκαν τότε γυναίκες δημοσίως, έλάμβαναν τό λόγο σε συγκεντρώσεις, κολούσαν στους τοίχους προκηρύξεις, βγήκαν δηλαδή στις ταραχές και διαμάχες του δρόμου, όπου μερικές βρήκαν τό θάνατο. Οι άνδρες άρχισαν τότε να θαναμάζουν τις γυναίκες αυτές που αγωνίζονταν στο πλάι τους για την άνεξαρτησία. 'Ηταν έπομένως προπαγανδευμένο τό έδαφος όταν ή κ. Χαρακού Πασά ίδρυσεν τό 1923 τόν πρώτο φεμινιστικό σύλλογο, που είχε ως πρόγραμμα την κοινωνική αντίληψιν και την ισότητα των γυναικών σύμφωνα με τά δικαιώματα που τους χορηγούσεν ή μουσουλμανική θρησκεία, που τους είχε όμως άρνηθί ή άνδρικός έγωϊσμός. Τό σώματείο αυτό υπέβαλε στη κυβερνήσι δύο σπουδαιότατες αιτήσεις: να όρισθί τό κατώτατον όριον ηλικίας γάμου για τά κορίτσια στα 16 χρόνια, και να μπορούν και οι γυναίκες να τύχουν μεσης και άνωτέρας εκπαιδεύσεως.

'Από τη στιγμή εκείνη ή νίκη ήταν δική τους. Τά σχολεία πολλαπλασιάστηκαν· σε δέκα χρόνια ή αριθμός των μαθητριών έφθασε τις 185.000. 'Αρκετά φοιτήτριαι μετέβησαν στην Εύρώπη για να τε-

λειοποιηθύν, έγύρισαν με διπλώματα ιατρικής, παιδαγωγικής, φιλολογίας και έθεσαν τις γνώσεις των στην υπηρεσία της πατρίδας. 'Εβοήθησαν για να ίδρυθύν νοσοκομεία, νηπιαγωγεία, σχολεία σωματικής άγωγής κλπ.

'Η πολιτική όργάνωσις των Αιγυπτίων δέν ένδιαφέρθηκέν όμως μόνο για τις άνωτερες σπουδές. 'Ενδιαφέρθηκε και για τό λαό· χάριν αυτού ίδρυσεν σε μία λαϊκή συνοικία του Καίρου ένα μαιευτήριο κ' ένα εργαστήριο άπόρων γυναικών. Τέλος τό 1932 άνήγειρε κ' ένα μεγάλο κτίριο έντελώς μοντέρνο που όνομάσθη «Τό Σπίτι της Γυναίκας». Στις αίθουσές του γίνονται διαλέξεις και παραστάσεις, υπάρχει δέ στο σπίτι αυτό προσηρητημένη επαγγελματική σχολή για κορίτσια που θέλουν να μάθουν μία τέχνη για να ζήσουν.

Δύο μεγάλα προβλήματα μένουν ακόμη να λυθύν: ή διακανονισμός της πορνείας και ή άγώνος κατά των ναρκωτικών. Σε μερικές πόλεις της Αιγύπτου έκλείστηκαν ήδη οι οίκοι άνοχής, συγχρόνως γίνεται έντονος πόλεμος κατά της διαφθοράς του δρόμου.

'Επειδή ή Αίγυπτος είναι έδαφος διαμετακομίσεως, ή καταπολέμησις των ναρκωτικών παρουσιάζει ακόμα μερικές δυσκολίες. 'Η κυβερνήσις έν τούτοις υπεσχέθη την άμέριστον συνδρομήν της στο άνορθωτικών έργο των γυναικών της Αιγύπτου. Μολονότι ξεκίνησαν αύται από πολύ μακρινά, προσπαθούν έν τούτοις να καταστήσουν την Αίγυπτο από τις πιο προηγμένες χώρες.

Αί έορταί είς τό Σάλτσμπουργκ.

(Αναδημοσίευσιν από τά «'Αθηναϊκά Νέα»).

Η παράστασις του «Φάουστ» την 1η Σεπτεμβρίου έκλεισε τόν κύκλο των έορτών. 'Η χαρούμενη γιορτινή κίνησις σβύνεται σιγά σιγά, ή ψύχρα που άρχίζει να γίνεται αισθητή κ' οι συχνές βροχές ξεσηκώνουν τους τελευταίους ξένους που τραβηγμένοι από την όμορφιά του Σάλτσμπουργκ παρατείνουν τη διαμονή τους. Τό Σάλτσμπουργκ, πατρίδα του Μόζαρτ, συγκεντρώνει στις μουσικές και θεατρικές έορτές του φιλότεχνους και καλλιτέχνας απ' την Εύρώπη, την 'Αμερική, και τη μακρυσμένη ακόμα 'Ανατολή. Πλήθος κόσμου κατακλύζει τά ξενοδοχεία, τά σπίτια και τά γύρω μαγευτικά χωριά. Πόλις όμορφη των αυστριακών 'Αλπεων, κλείνει ιστορία καλλιτεχνική και παραδόσεις αιώνων. Χάρις στη γεωγραφική θέσι του, τό Σάλτσμπουργκ υπήρξε μία από τάς όδους που διαχέτευσαν τόν Ιταλικό πολιτισμό προς βορράν. Κέντρον της χριστιανιστικής έξάπλωσε τό χριστιανισμό στους Κελτικούς λαούς. Παλαιά έδρα άρχιεπισκοπής όφείλει την άκμή του σε ισχυρές προσωπικότητες που άνήλθον κατά καιρούς στον άρχιεπισκοπικό θρόνον, την άνωτάτη εκκλησιαστική και κοσμική συγχρόνως έξουσία. Γη εύφορη και πλουσία σε μεταλλεύματα, έξησφάλισε απ' τά Κελτικά ακόμα χρόνια τόν πλούτο στους κατοίκους του, που απηλλαγμένοι απ' την άχαρη και βαρεία βιοπάλη, είχαν τόν καιρό να καλλιεργήσουν την κλίσι τους στη μουσική και στο θέατρο.

Οι εκκλησιαστικές έορτές απ' τις οποίες προήλθε τό μεσαιωνικό θρησκευτικό θέατρο των «Μυστηρίων» και των «Θαυμαστών» έορτάζονταν με έξαιρετική μεγαλοπρέπεια απ' τόν λαό αυτό που άγαπούσε τόσο τη θρησκεία όσο και τό θέαμα. 'Αργότερα στις θρησκευτικές έορτές εισέχωρσαν και κοσμικά στοιχεία. 'Ο αιώνας Μήμος εμφανίστηκε με τά χονδροειδή άστειά, και τους υπαινιγμούς του για σύγχρονα γεγονότα. Διεμορφώθησαν τά πανηγύρια της Τυρινής Κυ-

ριακής, ως τα Καρναβάλια, χαρούμενα ξεσπάσματα της λαϊκής διαθέσεως. Πλούσιες σε θεατρικότητα οι θρησκευτικές και λαϊκές εορτές του Σάλτσμπουργκ έχουν συμβάλει στην εξέλιξη του γερμανικού θεάτρου, όπως γενικά η όλη επίδοσις του λαού αυτού στη μουσική και στο θέατρο. Τις εορτάσιμες ημέρες και μακρές χειμωνιάτικες ώρες ο Σάλτσμπουργέζος μετέβαλλε σε πρόχειρη σκηνή τις γωνίες του σπιτιού του και έδινε παραστάσεις. Από τα 1502 όργανα μουσικά σκόρπιζαν καθημερινά στην πόλη ήχους εκκλησιαστικών ψαλμών. Θεάτρα σχολικά, παραστάσεις στις αίθουσες του Πανεπιστημίου, του δικητηρίου, στα θέατρα των άνακτόρων, στην αυλή της ιππευτικής σχολής προσέδιδαν καλλιτεχνικό παλμό στη ζωή της μικρής πόλεως. Επίσης σκηνές υπαίθριες, πρόχειρα στημένες, που απ' αυτές σκόρπιζε το γέλιο στο λαό ο Χάνσβουρστ, το στιβαρό αυτό κομικό πρόσωπο του λαϊκού γερμανικού θεάτρου.

Οι σημερινές εορτές είναι σάν συνέχεια της όλης καλλιτεχνικής παραδόσεως της πόλεως αυτής, που φέρνει μέσα στον αιώνα μας τη σφραγίδα του παρελθόντος της και κατορθώνει να συγχρονίση άρμονικά το άργό τέμπο των περασμένων εποχών με το γοργό ρυθμό της σύγχρονης ζωής. Προσφέρει στους ξένους της τις ά-έσεις του σημερινού πολιτισμού και συγχρόνως ήσυχες γωνίες σε άτμόσφαιρα περασμένων εποχών.

Στις άσυννέφιαστες μέρες το Σάλτσμπουργκ έχει τη χαρούμενη διαύγεια ιταλικού τοπίου. Ψηλά απ' το λόφο του φρουρίου ή ψυχή πλημμυρίζει από τη χαρά της όλοπράσινης άρμονίας που εκτείνεται ως τις μακρινές χιονισμένες κορυφές των Άλπεων. Ένας πυκνοφυτευμένος σκιερός δρόμος φέρνει προς την όλοδροση μαγεία του Έλφρουν, του θερινού άνακτόρου της άρχιεπισκοπής.

Το πέτρινο θέατρο του Έλμφρουν είναι το άρχαιότερο υπαίθριο της Γερμανίας. Σ' αυτό παίχθηκε για πρώτη φορά όπερα μπρός σε γερμανικό κοινό.

Κάτω απ' το ύψωμα του φρουρίου εκτείνεται ή πόλις με τους γραφικούς λόφους της και τους εύρεϊς δρόμους της. Στο Σάλτσμπουργκ δέν υπάρχουν τα στενά ύγρα όδρομάκια που συναντιό κανείς σε διατηρημένες συνοικίες μεσαιωνικών πόλεων και παρ' όλη τους τη γραφικότητα διατηρούν κάτι απ' τόν άποπνικτικόν μεσαιώνα. Μόνον οι επιβλητικές εκκλησίες με τους σκοτεινούς ίσχιους που άπλώνουν γύρω τους, και τα ψηλά τους κωδωνοστάσια με τις γλυκόνες καμπάνες και τίς κορφές που υψώνονται προς τόν ουρανό, διατηρούν τόν χαρακτήρα του μεσαιωνικού μυστικισμού.

Ό ποταμός διασχίζει ήρέμα την πόλη. Έκεί κοντά το σπίτι του Μόζαρτ, μουσείο σήμερα, συγκεντρώνει κειμήλια της βραχύχρονης ζωής του καλλιτέχνη. Είναι το προσκύνημα τών ανθρώπων της τέχνης. Στεφάνια δάφνινα στη γωνιά που γεννήθηκε, λουλούδια άφηνένα στο πιάνο κάτω απ' τα πορτραίτα του, προδίδουν τη λατρεία που κλείνουν άνθρωπινες καρδιές για

την άγγελικότερη μουσική μεγαλοφυΐα που πέρασε απ' τη γη. Στο κάτω διαμέρισμα το θεατρικό μουσείο, περιέχει σκηνογραφίες από όπερες του Μόζαρτ όπως άνεβάστηκαν σε διάφορες εποχές. Μεταξύ αυτών οι σκηνογραφίες του άειμνήστου Άραβαντινού απ' τις καλλίτερες που έχει να επιδείξη το Μουσείο. Η μνήη του Μόζαρτ έδωσε μιá καινούργια ώθησι στη σταματημένη καλλιτεχνική ιστορία του τόπου, και άπετέλεσε το κέντρο τών σημερινών εορτών. Στα 1842 τα άποκαλυπτήρια του μνημείου του έδωσαν ευκαιρία για τις πρώτες εορτές. Έπειτα κάθε επέτειος γεγονότος γύρω απ' τη ζωή και το έργο του μεγάλου μουσουργού, ήταν και μία άφορμή για διοργάνωσι εορτών. Τέλος στα 1917 ο συνθέτης Ριχάρδος Στράους, ο σκηνοθέτης Μάξ Ράινχαρτ, ο συγγραφέας Όφμανστάλ, και ο μαέστρος Σάλκ, συνέστησαν επιτροπή που έθεσε τās βάσεις μονίμου καλλιτεχνικής όργανώσεως.

Το πρόγραμμα εκτός μουσικής Μόζαρτ πλουτίστηκε και με άλλα έργα μεγάλων μουσικών. Στα 1920 ή προσθήκη του θεατρικού έργου «Jedermann» του Όφμανστάλ έδωσε πλατύτερο περιεχόμενο, και διαμόρφωσε τόν τύπο που διατηρούν ως τή σήμερα οι εορτές. Εκτοτε έχουν δοθί πολλά έργα της παγκοσμίου θεατρικής φιλολογίας, σκηνοθετημένα απ' τη συγχρονη θεατρική προσωπικότητα το Μάξ Ράινχαρτ. Διακεκριμένη ήθοιοι της γερμανικής σκηνής όπως ο Βέρνερ Κράους, ο άποθανών Μόϊση, Πάλενμπεργκ, ο Άσλάν, ή Μπλάιμπερσν, ή Έλένη Τίμικ, ή Πάουλα Βέσσελν και άλλοι, έχουν προσφέρει τη μεγάλη τέχνη τους.

Οι εορτές όμως του Σάλτσμπουργκ είναι πρό πάντος μουσικές. Είναι άφάνταστη ή ποικιλία, ο εκλεκτισμός, και ή τελειότητα τών μουσικών εκτελέσεων. Στο «Μοζαρτέουμ» συμφωνικές συναυλίες και ρεσιτάλ, όπερες εκκλησιαστική μουσική στον καθεδρικό ναό, νυχτερινές συναυλίες στην αυλή του παλαιού άνακτόρου της άρχιεπισκοπής. Η άγγελική παιδική χορωδία, ότι άνώτερο στη μουσική τέχνη, δοσμένο με τόν τελειότερο τρόπο.

Κατά τās έφετεινάς εορτάς του Σάλτσμπουργκ το μουσικόν ενδιαφέρον συνεκέντρωσεν ο Τοσκανίνι. Η σύγχρονη μουσική δόξα της Ιταλίας διηύθυνε το «Φιδέλιο» του Μπετόβεν συναυλίες συμφωνικές με έργα Μόζαρτ, Μπαχ και νέων συνθετών, επίσης με θίασον Ιταλικόν έδωσε το λεπτότατον «Φάλφσταιτ» του Βέρδι. Ο Άδριαν Μπλουτ, αντίπροσώπευσε την άγγλικήν τέχνη, διηύθυνε συναυλιάν με έργα άποκλειστικώς Άγγλων συνθετών. Ο Βάινγκαρτεν επίσης συναυλιάν άφιερωμένην σε όπερες Μόζαρτ.

Τόν κύκλον τών εορτών ήνοιξεν έφετος ο Μπρούνν Βάλτερ με τόν «Τριστάνο και Ιζόλδη». Υποβλητική ή άπόδοσις του Βαγνεरिकού άριστουργήματος, στέκει σάν άφορμή καλλιτεχνικής άμίλλης με τις μουσικές

εορτές του Μονάχου που συνίστανται κυρίως σε έκτελέσεις έργων Βάγνερ. Ο Μπρούνν Βάλτερ διηύθυνε ακόμα δύο συμφωνικές συναυλίες, τόν «Δόν Τζιοβάνι» του Μόζαρτ, και την «Άπαγωγή απ' το Σεράτ» με πρωταγωνίστρια την Έλληνίδα Μαργαρίτα Πέρρα την ξεχωριστή διεθνή καλλιτέχνη, τη μόνη που αντίπροσώπευσε τόν καθυστερημένο, και πάντα άνοργάνωτο τόπο μας.

Στη αυλή του άρχιεπισκοπικού άνακτόρου ο Πα-

Η Έλένη Τίμικ Ράινχαρτ εις το «Jedermann» ουγκαρτεν έδωσε 6 σερενάτες. Ρεσιτάλ τραγουδιού της Λέμαν με τόν Βάλτερ, ρεσιτάλ πιάνου και το βιονέζικο κουαρτέτο. Πλούτος μουσικής από τα σοβαρώτερα έργα, ως τα έλαφρά του Γιόχαν Στράους ή του Σουπέ, διαλέξεις και «cours» μουσικής και θεατρικής τέχνης. Οι όνομαστές Μαριονέτες του Σάλτσμπουργκ, ή χαρά τών παιδιών, είναι και μιá ευχάριστη ώρα για τους μεγάλους που γεμίζουν το μικρό θεατράκι με τη λιλιπούτεια σκηνή. Στα παρασκήνια προγράμματα έλληνικά θυμίζουν το πέρασμα του χαριτωμένου κουκλοθιάσου απ' τόν τόπο μας. Το δραματικό θέατρο παρουσίασε μόνον επανάληψεις μεγάλων προγενεστέρων επιτυχιών. Έπανελήφθησαν ο «Φάουστ» του Γκαίτε, επίσης ο «Jedermann» του Όυγκο φόν Όφμανστάλ. Το έργο αυτό, διασκευή του «Everyman» του Μπέν Τζόνσον άνήκει στον παλιό τύπο τών ήθοπλαστικών έργων, με θέμα τις τελευταίες

ώρες της ζωής ενός πλουσίου ανθρώπου, και το θάνατό του. Η διασκευή έχει πολλή ακαδημαϊκή γνώσι, και λίγη πρωτοτυπία. Της λείπει ή συγκίνησις και ή άτλή χάρις που κρύβουν πολλά παλαιά έργα του είδους αυτού. Εν τούτοις ή παράστασις έμπρός στις πύλες του Καθεδρικού Ναού, υπέροχα έναρμονισμένη με το γύρω μαρμάρεο πλαίσιο άφίνει την έντύπωσιν άριστουργήματος.

Ο Ράινχαρτ έχει βάσει την ψυχή του, τη σφραγίδα της καλλιτεχνικής δημιουργίας του. Είναι άφανταστη ή λεπτομερειακή φροντίδα του. Η κίνησις τών μαζών, λυδία λίθος τών μεγάλων σκηνοθετών, σοφά διατεταγμένη, με ζωιτάνια και ρυθμό, άποτελεί ένα από τα μεγαλειότερα τεχνικά πλεονεκτήματα της άποδόσεώς του. Η σκηνή του γλεντιού με τα χαρούμενα πλήθη δίνει ένα τόνο «Άναγεννήσεως με το έορταστικό χαρακτήρα της και τη διακοσμητική ποικιλία τών χρωμάτων της. Ξαφνικά από μακριά όκούονται φωνές που καλούν τόν Jedermann στην άλλη ζωή. Φωνές ποικιλόχες άντηχούν από το θόλο της εκκλησίας, έρχονται από τα πλάγια, από ψηλά, μακριά απ' το φρούριο, από παντού. Ο άέρας πλημμυρίζει από τη μυστηριώδη τούς άπήχησι. Δέν ύπόρχει μιá έξοσι. Ο θάνατος όλόμαυρος, σκελετωμένος, στέκεται μπρός στη σκηνή. Η μακάβρια εμφάνισις του έσβυσε το πανηγύρι της ζωής.

Ο Jedermann στα χέρια του θανάτου ώρύεται σάν πληγωμένο ζώο. Ο Άττίλα Χέρμπιγκερ που έπαιξε έφετος τόν Jedermann, περίφημος στη σκηνή αυτή. Γενικά για το παίξιμό του, ή επιμονή του στη λεπτομέρεια του άφήρησε την έλευθερή άδρή γραμμή που ζητά το υπαίθριο. Θάταν υπέροχος Jedermann κλειστού θεάτρου. Πάντως και όπως έπαιξε ήταν ένας εκλεκτός καλλιτέχνης με βαθειά ψυχολογημένο και και έσωτερικώτατο παίξιμο. Υστερα απ' την προσκολλησι του στη γήινη ζωή έγειρε ήρεμα και γαλήνια στη Πίστι σάν σε τελευταίο καταφύγιο. Πίστις ή Έλένη Τίμικ Ράινχαρτ. Σε μικρό σχετικώς ρόλο βοήθε τον τρόπο να δείξη τη μεγάλη τέχνη της. Άργά έκανε τη συμβολική έξοδό της, από τις πύλες της εκκλησίας. Ακίνητη μέσ' τόν πολύπτυχο μανδύα της σάν άγαλμα γοτθικό, σκόρπισε γύρω ευάγγελική μυστικοπάθεια. Δέν άκουσα ήθοιοί που να χειρίζεται τόσο άνετα, τόσο άρμονικά τη φωνή Δέν είδα καλλιτέχνη με τέτοια έξαύλιση στη φυσιογνωμία. Με άπλούστατα έξωτερικά μέσα, ο έσωτερικός πλούτος της δίνει το μεγαλειότερο αποτέλεσμα. Καθηλώνει και συγκινεί. Μπορεί να τη δήτε στο μικρότερο ρόλο δέν την ξεχνάτε ποτέ.

Άν όμως ο Jedermann έχει ξεχωριστή θέσι στις γιορτές του Σάλτσμπουργκ ο «Φάουστ» έχει πλατύτερο ενδιαφέρον, μέσ' στις παγκόσμιες θεατρικές δημιουργίες. Παίζεται στην αυλή τών παλαιών σταύλων της άρχιεπισκοπής πούχει διαρρυθμισθί στο «Θέατρο εορτών». Μεταξύ του κτιρίου του θεάτρου

και της απότομης πλαγιάς του βουνού των «Μοναχών», μένει υπαίθριος χώρος, είδος θεάτρου που γίνοντο οι επιδείξεις της ιππευτικής σχολής. Στο γύρω βράχο είχαν λαξευθεί τριπλές σειρές στοών. Ήσαν τὰ θεωρεία, που στά χρόνια της Αναγεννήσεως γέμιζαν από ευγενείς και κληρικούς. Μέσ' το πλαίσιο αυτό, που διατηρεί όλο τὸ μυστικισμό του παλαιού Σάλτσμπουργκ κτίστηκε στὰ 1931 ἡ «Πόλις του Φάουστ» από τὸν Βιεννέζο αρχιτέκτονα Χολτμαϊστερ σύμφωνα με τις υποδείξεις του Ράινχαρτ. Ολόκληρη συνοικία μεσαιωνικού χωριού, κτισμένη με πραγματικά υλικά οικοδομῆς σὲ 20 μέτρα ὕψος και 33 μήκος. Σκηνογραφία πανοραμική. Τεφρή, μαυρισμένη ἢ απόχρωσις της ἐναρμονίζεται σὲ χρώμα και γραμμὴ με τις γόρρα στῆς πρὸν ἀποτέλει μέρους τῆς σκηνῆς. Γραφίας και χρησιμοποιῶν συγχρόνως γὰ παρασκήνια. Ὑποχρῶται προβολεῖς πότε φωτίζουν ἀπλετα ὠρισμένα μέρη τῆς σκηνογραφίας, πότε τὰφίνουν σὲ μισοσκόταδο, και πότε ἀποκαλύπτουν ὁλόκληρο τὸ μικρὸ χωριὸ με τὴν κίνησι, τὸ θόρυβο, και τοὺς πανηγυριστὰς του.

Γιὰ κάθε στίχο του ποιητοῦ, γιὰ κάθε σκηνὴ του ἔργου ὑπάρχει τὸ κατάλληλο πλαίσιο. Τὸ ἐργαστήρι του δόκτορα Φάουστ μουντὸ και πληκτικὸ ὅπως τὸ θέλει ὁ Γκαίτε: «Τρύπα μουχλὴ που μπαίνει κ' ἡ λάμψη τοῦρανοῦ θολή». Πιὸ πέρα τὸ σπιτάκι τῆς Μαργαρίτας, ὁλόκαθαρο, φωτεινὸ, με τὴ μικροαστικὴ του ἀπλότητα. Μπροστὰ ἕνας κηπάκος τόσο μικρὸς, τόσο ὠραίος στὸ εὐωδερὸ του λουλούδισμα, ὄνειρεμένα θελκτικὸ πλαίσιο γιὰ τὸ ζευγάρι τὸ ἐρωτικὸ. Ἐκεῖ κοντὰ στὴ πλατεῖα, με τὸ μεγάλο σκιερὸ δένδρο γίνεται πασχαλινὸ πανηγύρι. Ὅμορφες κοπέλλες και νέοι του Σάλτσμπουργκ που παίζουν τοὺς «φινγκερν» ντυμένοι με μεσαιωνικά κοστούμια του τόπου παρέχουν γραφικώτατο θέαμα. Ἡ ταβέρνα του Ἀουερμπαχκάμαρα θολωτὴ. θυμίζει στὴν ἀρχιτεκτονικὴ γραμμὴ τὸ κελάρι που σὼζεται ὡς σήμερα στὴ Λειψία, που χάρις στὸ στίχο του Γκαίτε ἔγινε ἱστορικὸ. Εἶνε μία σκηνὴ γεμάτη οἶστρο λαϊκῶν χονδροκομένων ἀνθρώπων, γλέντι μεθυσμένων, ἕνας πίνακας του Γιόρνταεὺς ζωντανεμένος.

Ἀφάνταστος ὁ πλοῦτος τῆς Ράινχαρτικῆς σκηνοθεσίας. Πνεύματα, στρίγγλες, ξωθιές, ζῶα στοιχειωμένα, πέρνουν τὴ μαγεία του παραμυθιοῦ. Στὴ Βαλπουργικὴ νύχτα ἡ σκηνοθεσία ἐξαφανίζεται σχεδὸν μέσ' σὲ καπνοὺς ἀχνὰ χρωματισμένους, ἀμυδρὰ διακρίνονται ἀπ' τὰ κεφάλια που κρατοῦν οἱ στρίγγλες φωτίζοντας τὴ δαιμονιώδη τους κίνησι. Κι' ἔπειτα Χερουβείμ ὁλόλευκα, ἐξαυλωμένα μέσ' στὸ δυνατό φῶς, σὰν ὀπτασίες.

Ἡ ἀνωτέρα ἔμπνευσις ἀπὸ τὴν ὁποία καθοδηγεῖται ὁ σκηνοθέτης, ἡ μαγικὴ δεξιότητά με τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει ὅλα τὰ σκηνικά και φωτιστικά εὐρημάτα του, ζωντανεύοντας τὰ κείμενα, δημιουργεῖ ἐμφῆ καλλιτεχνικά ἀπολύτου αἰσθητικότητος. Με τις

πολυσύνθετες αὐτὲς καλλιτεχνικὲς ἀρετὲς του, με τὸ αἶσθημα τῶν μεγάλων διακοσμήσεων, ὁ Ράινχαρτ εἶνε συγχρόνως και μεγάλος καθοδηγητὴς ἡθοποιῶν. Ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖον ἀπέδωσε τὸν «Φάουστ» τὸ σύνολον τῶν ἡθοποιῶν, μαρτυρεῖ πόσο βαθειὰ εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῆς διδασκαλίας του, και πόσο ἀποτελεσματικὴ. Ἡ Πάουλα Βέσσελ με τὴν μελωδική φωνή της και τὴ γεμάτη ἀνεσι τέχνη της, δημιούργησε μιὰ ιδεώδη Μαργαρίτα μᾶλλον ἀφελὴ παρὰ αἰσθηματικὴ.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ

Γυναικεῖος Ἀθλητισμός,

Ἑλλάς - Αὐστρία

Τὸ ΦΕΤΕΙΝΟ καλοκαίρι δὲν ἦταν και τόσο ἄγονο. Ἀπὸ ἀπόψεως γυναικεῖας ἀθλητικῆς κινήσεως και τοῦτο γιατί ὁ γυναικεῖος ἀθλητισμὸς ὅ' ἀντιμετώπιζε τὸν Αὐστριακὸ στὸ Στάδιο μας στὶς 14 και 15 Σεπτεμβρίου.

Ἡ ἐποχὴ τῶν ἡγῶνων δὲν ἦταν και τόσο βολικὴ γιὰ τὰ κορίτσια μας που σκορπισμένα στὶς διάφορες ἀκρογυαλιές και βουνὰ δὲν μπορούσαν νὰ κατέβουν γιὰ προπόνησι, και μόνο ὕστερα ἀπὸ μεγάλες προσπάθειες κατορθώθηκε ὁ σχηματισμὸς μιᾶς ἐθνικῆς ὁμάδος που ὅ' ἀντιμετώπιζε τὶς Αὐστριακές. Ἡ ὁμάς αὐτὴ ἐπροπονήθηκε στὸ Στάδιο ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τῶν κ. κ. Σίμυσεκ και Μαντζαβίνου, ἀλλὰ ὁμολογοῦμε πὼς ἡ προπόνησι και ἡ ἐτοιμασία ἐν γένει δὲν ἦταν ἐπαρκὴς γιὰ μιὰ συνάντησι τέτοιας σπουδαιότητος. Τοὺς λόγους τοὺς ἀναφέραμε πιὸ πάνω. Πάντως τὸ γεγονὸς εἶνε ὅτι ἐρρίφθη ὁ κύβος και ἡ πρώτη φορὰ ὁ Ἑλληνικὸς γυναικεῖος ἀθλητισμὸς ἐτέθη ἀντιμέτωπος μιᾶς ξένης ὁμάδος.

Πολλοὶ κατεπολέμησαν τὴν ἰδέα μιᾶς τέτοιας συναντήσεως, ἄλλοι κατέκριναν τ' ἀποτελέσματά της, και ἄλλοι βρῆκαν πὼς ὁ γυναικεῖος μας ἀθλητισμὸς δὲν εἶνε σὲ θέση νὰ κἀν διεθνεῖς συναντήσεις. Σ' ὅλους αὐτοὺς ἀπαντοῦμε πὼς ἔχουν ἄδικο.

Εἶχαν ἄδικο νὰ πολεμοῦν μιὰ προοδευτικὴ προσπάθεια τῶν ὀλίγων, εἶχαν ἄδικο νὰ κατακρίνουν τ' ἀποτελέσματά της και εἶχαν ἄδικο νὰ λένε πὼς δὲν πρέπει νὰ γίνωνται διεθνεῖς συναντήσεις. Καὶ ὡς ἐπιχείρημα φέρουμε τὸν ἀνδρικό ἀθλητισμὸ. Γιὰ νὰ φθάσῃ ἐδῶ που ἔφθασε, γιὰ ν' ἀνέβῃ τόσο ψηλὰ δὲν κόπιασε, δὲν πάλασε, δὲν βρῆκε δυσκολία στὰ πρῶτα του βήματα, δὲν βρῆκε ἀπογοητεύσεις και ἥττες; Πῆγε ὁμως μπροστὰ και βγῆκε νικητὴς στὸν ἀγῶνα του αὐτοῦ. Ἔτσι και ὁ γυναικεῖος ἀθλητισμὸς στὴν ἀντιπεῖξί του θὰ συναντήσῃ τὶς ἴδιες ἢ ἴσως και πιὸ μεγάλες δυσκολίες.

Οἱ Ἑλληνίδες ἀθλήτριες νικήθηκαν, μὰ νικήθηκαν ἀπὸ πάλαν στῆθος με στῆθος με τὶς Αὐστριακές

συναγωνίστριές τους. πούναι ἀθλήτριες με μεγάλη ἀθλητικὴ πείρα και ἔχουν ἀγωνιστῆ ἐπιτυχῶς στοὺς Εὐρωπαϊκοὺς στίβους.

Μὲ τὴν συνάντησι αὐτὴ δόθηκε ἡ εὐκαιρία στὶς Ἑλληνίδες ἀθλήτριες ν' ἀγωνισθοῦν μ' ἀνώτερές τους, νὰ καταβάλουν ὅλες τους τὶς δυνάμεις και νὰ δημιουργήσουν νέα Ἑλληνικά ρεκόρ τὰ ὁποῖα τὶς ἀναβιβάζουν στὸ ἐπίπεδο τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Γιατὶ ἀπέτυχε σὰς παρακαλῶ ἡ συνάντησι; Γιατὶ δὲν νικήσαμε; Μὰ σκοπὸς τῆς συναντήσεως δὲν ἦταν ἡ νίκη, και οὔτε περίμενε κανεὶς στὴν πρώτη αὐτὴ συνάντησι νὰ βγοῦν οἱ Ἑλληνίδες νικήτριες, μὰ θέλησαν μονάχα ν' ἀναμετροθοῦν, νὰ δοκιμάσουν τὶς δυνάμεις τους, τὴν μαχητικότητά τους και ν' ἀντλήσουν καινούριο θάρρος γιὰ μιὰ μελλοντικὴ ἀγωνιστικὴ προσπάθεια. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη ἡ συνάντησι ἐπέτυχε. Ἐδωσε στὶς Ἑλληνίδες μαθήματα χρήσιμα και τέτοιας ἦταν ὁ σκοπὸς της.

Οἱ Αὐστριακές εἶνε ἀθλήτριες ἀνωτέρας κλάσεως καλὰ προπονημένες, με γερά και καλοδεμένα σώματα. Φανήκανε ἀθλήτριες με πείρα και αὐτοπεποίθησι. Οἱ ἴδιες μᾶς εἶπαν πὼς ἔχουν διεθνεῖς συναντήσεις τρεῖς-τέσσαρες φορὲς τὸν χρόνον στὴν Αὐστρία ἢ στὶς γεινονικὲς χώρες. Ἔτσι τοὺς δίνεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀγωνισθοῦν, τοὺς γεννιέται ἡ ἐπιθυμία νὰ δημιουργήσουν καινούργιες ἐπιδόσεις, νὰ νικήσουν. Ὅλα εἰν' εὐνοϊκά γι' αὐτές. Οἱ Ἑλληνίδες ἀθλήτριες δὲν βρίσκουν παρὰ δυσκολίες σὲ κάθε τους βῆμα. Πολλὸ λίγαι εἰν' ἐκεῖνοι που ἐνθαρρύνουν τὸν γυναικεῖο ἀθλητισμὸ και πολὺ λιγώτεροι που ἐργάζονται γι' αὐτόν.

Ἀς ἐλπίσουμε ὁμως πὼς ἡ πρώτη αὐτὴ συνάντησι θάναί μιὰ καλὴ ἀρχὴ στὴν εἰσοδὸ του γυναικεῖου ἀθλητισμοῦ στοὺς Εὐρωπαϊκούς.

Οἱ ἀγῶνες περιλαμβάνανε τ' ἀγωνίσματα δρόμων 100 μ., 60 μ., 80 μ., μετ' ἐμποδίων και ἄλλα μῆκους και ὕψους. Σ' ὅλα αὐτὰ τ' ἀγωνίσματα οἱ Αὐστριακές ἐρχόντανε με βεβαιότητες νίκης γιατί οἱ ἐπιδόσεις τους ἦταν ἀνώτερες τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ πὼς σὲ μερικὰ ἀγωνίσματα νίκησαν με δυσκολία ὅπως π. γ. στὸ δρόμο 80 μ. μετ' ἐμποδίων ὅπου ἐνίκησαν με διαφορά στήθους (1/10 τοῦ δευτερολέπτου) και στὸ ἄλμα εἰς ὕψος ὅπου ἡ Αὐστριακὴ Νόνεκ ὑπετέρησε κατὰ τὸ μαρὰξ.

Τὴν Ἑλληνικὴν ἐθνικὴν ὁμάδα ἀποτελοῦσαν αἱ διδες Θ. Φραγκιά, Θ. Πανταζή, Ε. Σακκούρογλου, Γ. Στεργίου, Ι. και Λ. Λανίτου. Ἀπ' αὐτὲς ἡ δις Λανίτου εἶχε ν' ἀντιμετώπισῃ τὶς Αὐστριακές εἰς ὅλα τ' ἀγωνίσματα.

Ἡ Αὐστριακὴ ὁμάς ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὶς Δες Βάγκουρα 60 μ., 100 μ. ἄλμα ὕψους, Μοναχ ἄλμα εἰς ὕψος και εἰς μῆκος, Κόλμπαχ 80 μ. ἐπὶ ὁδία, 60 μ. ἄλμα εἰς μῆκος. Καὶ οἱ τρεῖς αὐτὲς ἀθλήτριες ἔλαβαν ἐπανεπιμνημόως μέρος σὲ διεθνεῖς ἀγῶνες και κατέλαβαν περιζήλευτες θέσεις.

Ἀς μὴ μᾶς ἀπογοητέψῃ, λοιπὸν ἡ πρώτη αὐτὴ ἐμφάνισις τῶν Ἑλληνίδων ἀθλητριῶν σὲ διεθνεῖς ἀγῶνες και ἂς ἐνθαρρύνουμε γιὰ τὸν γυναικεῖο ἀθλητισμὸ με τὴν ἐλπίδα πὼς οἱ προσπάθειες μας αὐτὲς δὲν θὰ πάνε χαμένες.

Η ΦΙΛΑΘΛΟΣ

Θεατρικὴ Στήλη

Ὁ Ἴψεν στὸ «Ἐθνικό.»

Ἡ ΝΩΣΤΗ εἶνε ἡ τεραστία ἐπίδρασις πουχε ἡ Ἰψενικὴ δημιουργία στὶς παγκόσμιες μετακλασικὲς κατευθύνσεις. Ἐχουν τόσα γραφεῖ γι' αὐτό, ὥστε εἶναι περιττὴ κάθε ἀνακεφαλαίωσι. Μόνον θὰ θελα νὰ θυμίσω, πὼς τὸ Ἰψενικὸ δρᾶμα, που γινε γνωστὸ στὸν τόπο μας ἐδῶ και 45 χρόνια, ἔχει ἐπηρεάσει τὴ λογοτεχνική μας παραγωγὴ, στὴν καθυστέρημένη δὲ κοινωνία μας ἔχει ἀκόμα ὁλοζώντανη ἀπὴρη τὸ κοινωνικὸ του κήρυγμα, ξεπερασμένο πιά γιὰ κοινωνίες περισσότερο προηγμένες. Ὁ Ἴψεν εἶναι γερὰ ἐγκληματισμένος στὸ τόπο μας, παρ' ὅλο που ἀντίκεινται στὴν Ἑλληνικὴ διαύγεια οἱ σκοτεινοὶ συμβολισμοὶ τοῦ Βορεινοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Μπίορνσον ἔλεγε ὅτι «ποτὲ ἀκτίνα ἡλίου δὲ φώτισε τὴ ζωὴ του».

Πολλὰ ἀπ' τὰ κοινωνικά του δρόμια ἔχουν παιχθεῖ ὡς σήμερα στὸ Ἑλληνικὸ θέατρο, κανένα ὁμως ἀπ' τὰ ἱστορικά και ποιητικά του. Τὸ Ἐθνικὸ ἐγκαινιάζοντας τὴν Ἑ. θεατρικὴν του περίοδο με τὸν Πέο Γκύντ, ἐγκαινιάζει συγχρόνως και τὸ πρῶτο ποιητικὸ ἔργο τοῦ Ἰψεν που δίδεται στὴν Ἑλληνικὴ Σκηνή.

Φιλοσοφικὸ δνειρόδραμα ὁ Πέο Γκύντ, γράφτηκε μεσ' τὴ φωτεινὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Ἰταλίας που ζοῦσε τότε ὁ Ἰψεν, και ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ζήτησε μ' αὐτὴ νὰ ξεκουραστῇ ἀπ' τὴν υπερέντασι που κατέβαλε τὸ περασμένο χρόνον γιὰ τὸ «Μπράντ». Κάτω ὁμως ἀπ' τὴν ἐλαφρά και παραμυθιὰ του ἐπιφάνεια, ὑπάρχει τὸ αἰώνιο φιλοσοφικὸ πρόβλημα τοῦ Ἰψεν, τὸ ἴδιο που βρίσκεται ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ δρᾶματά του, ὥστε ὁ ἴδιος νὰ μᾶς πληροφοροῦ, πὼς γιὰ νὰ κατανοήσῃ κανεὶς τὸ ἔργο πρέπει νὰ μελετήσῃ ὅλα τὰ μέρη κατὰ χρονολογικὴ σειρά. Ὁ δὲ συγχρόνως τοῦ Μπίορνσον προσθέτει «δὲ φθάνει μονάχα ἡ ἀκοιβὴς γινῶσις τοῦ ἔργου του, ἀλλὰ και ἡ μελέτη τοῦ φιλοσόφου Δανὸς Kirkegaard, που ἐπέδρασε ἐπὶ τοῦ Ἰψεν, πέρασε δὲ ἀκατανόητος και ἀπαρατήρητος. Ὁ Μπράντ γράφει σκετικὰ μ' αὐτό: Ἡ ἀδικία που ἔγινε στὸ σοφὸ Δανὸ, ἐξυτηρήθηκε τὸ μεγάλο Νορβηγὸ δραματογράφου, γιατί ἔπειτα ἀπ' τὴν ἀγνοία τοῦ Kirkegaard στὴν Εὐρώπῃ, ὁ Ἐρρίκος Ἰψεν φάν κε περισσότερο πρωτότυπος. Μ' ἂν ὁ Kirkegaard ὑπερέγει σὲ πρωτοτυπία, ὁ Ἰψεν ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῆς ἐποχῆς του. Ὁ Πέο Γκύντ εἶνε ἀπὸ τὰ ἔργα του που θὰ ζήσουν μέσ' σ' ἐρχόμενες ἐποχές. Θέλησε μ' αὐτὸ νὰ σατυρίσῃ τὴν ἑλλειψι θελήσεως που χαρακτηρίζει τοὺς Νορβηγούς, τὴν ἀστάθεια και τὶς ριχὲς ὕλικές ἐπιδιώξεις, γενικὰ τὶς ἰδιότητες τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, που δύσκολα ξεχωρίζει τὸ δνειρο ἀπ' τὴ πραγματικότητα.

Κάποιος φαντασιολόγος και ψευδολόγος Δανὸς ποῦζε και πέθανε στὸ περιβάλλον τοῦ Ἰψεν στὴν

Ἱταλία, τοῦθ' ὁσε τὸ μοντέλο τοῦ Περ Γκλύτ. Τὸ φτηνὸ αὐτὸ τύπο, πλουτίζοντάς τον μὲ τὴ πλατεῖα φιλοσοφικὴ του διάθεσι, τὸν ἀνῆλθωσ σὲ παγκόσμιον σύμβολο τοῦ θνητοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀγωνίζεται νὰ σώσῃ τὴ πνευματικὴ του προσοπικότητα. Περιγράφει ἐπίσης τὸν ἀγῶνα τοῦ αἰώνιου καὶ τοῦ πρόσκαιρου, τὴ σύγκρισιν τῶν ἀνώτερων ψυχικῶν ἀναζητήσεων, μὲ τὶς ταπεινὰς ὑλικὰς παρορμήσεις.

Παρ' ὅλη του τὴ καθολικότητα, τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐθνικόν, τὸ ἐκλεκτότερον ἴσως τῆς λογοτεχνίας τοῦ βορᾶ. Ζωντανεῖει Νορβηγικοὺς τύπους ἀπ' τοὺς ἐπικοὺς θρύλους, τὰ δημοτικὰ τραγοῦδια, καὶ τὸ παραμυθιόνο κόσμον τῆς πλουσίας Σκανδιναβικῆς μυθολογίας.

Γιὰ τὴ κατανόησι ὁμως τέτοιου ἔργου, καὶ μάλι-

ΕΡΡΙΚΟΣ ΙΨΕΝ

Πορτραίτο τοῦ Νορβηγοῦ καλλιτέχνου
Ε. Βέρενσκιολδ.

στα με τις δυσκολίες που παρουσιάζουν οι συμβολισμοί του, και η ξένη ατμόσφαιρα του για τη νοοτροπία του Έλληνα, χρειάζεται κάποια προπαιδευσι του θεατού, και αισθητική κατάρτησι όχι κοινή.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐθνικοῦ θάπρεπε νὰ μεριμνήσῃ, ὥστε μὲ λίγα ἀπλᾶ καὶ ζωντανὰ λόγια, νὰ κατετοπί-
ζετο τὸ ἀμύητο κοινὸ μέσα στὸ δίδαλο τοῦ Ἰγνεν-
κοῦ συμβολισμοῦ. Οἱ πληροφορίες τοῦ προγράμμα-
τος, καὶ ἡ διδάξις τοῦ «Ἀτελιέ» ἦταν γιὰ ὅσους
ἔχουν σχετικὴ φιλολογικὴ κατάρτησις, ἢ ξαναθύμισαν
στοὺς διανοουμένους γνῶμες διαφόρων μελετητῶν τῆς
Ἰγνενικῆς δημιουργίας.

Ὁ Περὶ Γένεσιν ἱστό· «Ἐθνικὸ» δὲν ἦταν μονάχα
δυσνόητος ὁ ὅσους τὸν ἀγνοοῦσαν, ἦταν καὶ μία
ἀπογοήτευσιν γιὰ κείνους πού κατέχουν τὸ Ἱερηνικὸ

αὐτὸ ἀριστοῦργημα. - Σοβαρὲς προσυμφαιρέσεις τοῦ στέρησαν πολλὰς ποιητικὰς ἀποχρώσεις του. Τὰ ἀτελῆ μηχανικὰ μέσα τοῦ Ἑθνικοῦ δὲ βοηθοῦν στὸ ἀνέβασμά του Ὁ Ὕψην παρασυρμένος ἀπ' τὴ φαντασία του ἐλάχιστα σκέφτηκε τίς ἀνάγκες τῆς σκηνικῆς οἰκονομίας. Οἱ περικοπὲς ἐπεβάλλοντο. Δυστυχῶς ὁμως οἱ παραλείψεις ἔγιναν μὲ τρόπο ἐπιζήμιο γιὰ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ ποιητικὸ περιεχόμενο.

Ἡ παράστασις εἶχε γοργότητα καὶ θεαματικότητα. Ἡ θεαματικότης ὅμως αὐτῇ τῇ φορᾷ παρέσυρε τὸ σκηνοθετὴ οὐδ' ἀντρεπεῖς ὑπερβολές. Τὰ μπαλλέτα εἰδικὰ, ὥρισμα-μένες στιγμές, δόσαν καθαροῦ ἐπιθεωρησιακοῦ τόνο.

Τὸ ὅτι ἓνας Μητρόπουλος διηύθυνε μὲ τὴ γνωστὴ
του δύναμι τὴ μουσικὴ τοῦ Γκορήγκ θεωρῶ περιττὸ
καὶ νὰ τ' ἀναφέρω. Μαζὺ μὲ τὴ Σαπφὼ Ἀλκαίου,
τὸν Αἰμίλιο Βεάκη, τὸν τραγοῦδι τῆς Δ. Μαύτα, καὶ
τὴν ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασι τοῦ κ. Ὁμήρου Μπεκεῖ
ἦταν τὰ ἐκλεκτότερα σημεῖα τῆς παρουσιάσεως.

‘Ο ξεχωριστός ήθοποιος κ. Μινότης, στο ρόλο του Πέρ Γκύντ, ποσοπάθησε μά δὲ κατώρθωσε καὶ αὐτὸς νὰ βοῇ «τὸν ἀληθινὸ ἑαυτοῦ». Ὡς τόσο ἐργάστηκε εὐσυνειδήτητα καὶ ἂν δὲν ἐσημείωσε τὴν ἀπόλυτη ἐπιτυχία, δὲ βλέπω καὶ ποῖος ἄλλος στὸ Ἑλληνικὸ Θέατρο θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει περισσότερα. Ἡ δ. Παπαδάκη, περιέργως σ’ ἓνα εὐκόλο καὶ μικρὸ ρόλο στάθηκε κατωτέρα τῆς φήμης της. Ὁ κ. Αὐλωνίτης στὸ «Μεγάλο Σκυφτὸ» κατέστρεψε μὲ τὴν ἀτελὲς ἀτάτη ἀνθρώπῳ τοῦ τὸ χαρακτήριστικώτερο μέρος τοῦ ἔργου. Κρίμα γιατί ἐκτὸς τῆς μεγάλης σηματοῖας ποῦχεν ἡ σκηνὴ αὐτὴ ὁ κ. Ροντήρης ἔχει δώσει μία ἐμπνευσμένη λύσι στὸ σκηνοθετικὸ της πρόβλημα. Ἡ κ. Μιράντα εὐκίνητη καὶ καλὴ στὸ ρόλο τῆς Ἀνίτρα. Ἡ κ. Παξινουὶ ἐνδιαφέρουσα πολὺ στὴν ἀπόδοσι τῆς «πράσινης γυναίκας». Οἱ κ’ κ. Δεστούνης, Παρασκευᾶς, καὶ Ταχωβίδης ἐκλεχτοί. Ὅσο γιὰ τὴν κ. Ρίτα Μυράτ ὁλόξανθη καὶ Βορεινὴ στὴν ἐμφάνισί της, δὲν μὰς ἔπεισε πὼς διαθέτει τὴ πνοὴ καὶ τὴ ψυχὴ ποὺ ζητᾶ ὁ ρόλος τῆς Solveig. Στὴ τελευταία πράξι ἦταν ἓνα χαριτωμένο παιδί ποὺ κοίμιζε τὴ κούκλα του. Στὸ βαθύτατο αὐτὸ σύμβολο τῆς ἀγάπης ποὺ ἐξυψώνει, θάπρεπε σὰ μεγαλόπρεπη Μιχαηλαγγελική Ριέτᾶ, νὰ σκορηθῇ τὴ πνοὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς διέας ἐγκαρτερήσεως. Ἄλλ’ αὐτὰ ἀπαιτοῦν καλλιτέχνας καὶ ὄχι ξανθὲς ἐμφανίσεις.

Ἡ παρόστασις ἀπέτυχε, γιατί ὁ Ἰγνεν ἀπουσίαζε ἀπ' τὸ Περ Γκύντ τοῦ Ἑθνικοῦ. Ἡ ὑπερτροφικὴ θαυματικότης ἔσβυσε τὸ βιθύτερο φιλοσοφικὸν νόημα τοῦ ἔργου. Ἐμεινε μόνον ἡ ἱκανοποίησις ἐνὸς ἀρμονικοῦ συνόλου, μιᾶς κινήσεως μαζῶν καλὰ-ρυθμισμένης, ἐλπίδες ν' ἀποκτήσωμε μελλοντικὰ υπαλλέτω εὐπρόσωπο: Τέλος ἡ παληκαριὰ νὰ διαλεχθῇ ὁ Περ Γκύντ, — ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα σκηνοθετικῆς ἔργα — φανερώωνε ἕνα πόθο προόδου.

«Ας ἐλλίσσωμε πὼς τὸ λιβάνι, πὺν ἀφειδῶς σκόρπισε αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ κριτικὴ, δὲ θὰ θαμπώσῃ ἐκείνους πὺν ἐργάζονται μεσ' τὸ Ἐθνικὸ, γιὰ ν' ἀνυψώσουν τὸ θεατρικὸ ἐπίπεδο στὸ τόπο μας.

KATEPINA I. KAKOYPH

Καλλιτεχνική Κίνησις

Μία ἔκθεσις ζωγραφικῆς δὲν εἶναι βέβαια κατὰ ἐπαγγελματινοὺς καὶ ἐκτετατοὺς ἐκπαιδευμένους καὶ ἐκτετατοὺς ἐκπαιδευμένους διὰ καλλιτεχνικῆς συγκινήσεως ἔχει τόσες ἄλλες! Ἡ ἔκθεσις ὅμως τοῦ κ. Βασιλικιώτη στὴν αἰθούσα Στρατηγοπούλου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καλλιτεχνικὸν ἐνδιαφέρον, ἔχει καὶ τὴν ἐπικαιρότητα, διότι ὁ ζωγράφος ἔχει ἐμπνευσθεὶ τὰ ἔργα του ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Ἀθησυνῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ἔχει στραφεῖ τὸ παγκόσμιον ἐνδιαφέρον. Ὁ κ. Βασιλικιώτης ἔχει σπουδάσει στὸ Παρίσι εἰς τὴν Ecole de Beaux Arts μὲ καθηγητὴν τὸν Lucien Simon, κατόπιν δὲ ἐμελέτησε τοιχογραφίαν (fresque) μὲ τὸν καθηγητὴν Bedouin ἐπὶ τρία ἔτη. Ὁλόκληρος ἡ ἔκθεσις τοῦ νεαροῦ ζωγράφου ἀποτελεῖται ἀπὸ τοιεῖα καὶ τύ-

Ἀπὸ τὴν Ἀβησσυνιακὴ ἐκθεσι τοῦ κ. Ἀρ. Βασιλικιώτη

πους Ἀθησυνιακούς. Τὰ περισσότερα ἔργα, ἑλαιογραφίες καὶ μερικά gouache. Ἐντύπωσι κάνουν τὰ ὅργανα συνενφιασμένα τοπεία μὲ τὴν φυτεῖαν τους ποὺ θυμίζει μᾶλλον Εὐρώπη καὶ ὄχι Ἀφρική μὲ τὰς ἀμμόδεις ἐρήμους της καὶ τὰ φοινικοειδή. Τὸ χαρσκτηριστικώτερον καὶ πλέον ἐνδιαφέρον τῆς ἐκθέσεως αὐτὼν εἶναι οἱ διάφοροι τύποι Ἀμάρας, Σομαλίας κ. λ. π.

Ἦτο πραγματικῶς μιὰ καλὴ εὐκαιρία διὰ τὸν
 ζωγράφον νὰ ἔχῃ ἀδελφὸ ἱατρὸν ἐγκατεστημένον ἐκεῖ
 κάτω καὶ νὰ βρεθῇ ξαφνικὰ σὲ ἓνα τόπο ἐξωτικὸ μὲ
 περιβάλλον ποῦ τοῦ ἔδωσε διὰ μιᾶς τόσο ἐνδιαφε-
 ροντα θέματα καὶ ποῦ τόσο καλά ἔχει ἀποδοῦναι. Τί
 ἐντύπωσι ὅμως μᾶς κάνει ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ μελανά
 πρόσωπα εἶναι τόσο σκυθρωπά, οὔτε ἓνα μειδίαμα!
 οὔτε ἓνα χαμόγελο δὲν ἀνθίξει στὰ ποιεῖα τους χεῖλιν!
 Μιὰ μαυρὴ μελαγχολία ἀπλώνεται σὲ ὅλες αὐτές τες
 φυσιογνωμίες, λές καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγνό-
 ρισαν ποτὲ χαρὰ! Εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς φυλῆς;
 ἢ ἄραγε προαίδημα κάποιου θεομηνίας; Ὁ κ. Βα-
 σιλικιώτης ἐκθέτει πρώτη φορά καὶ φαίνεται πῶς
 τὴν τέχνην ποῦ τὴν ἔχει πάρει στὰ σοβαρά. Δὲν κυτ-
 τάζει νὰ ξεπάσῃ μὲ ἐντυπωσιακὰ trucs· εἰς ἄλλον
 ὅμως τοῦ λείπει ἀκόμη κάποια ἀτομικότης, εἶναι
 ὅμως πολὺ νέος καὶ αὐτὸ θὰ ἔλθει ἴσως ἀργότερα,
 ὅταν ξεχάσει καθε Σχολὴ καὶ κάθε δάσκαλο καὶ συγ-
 κεντρωθῇ εἰς τὸν ἑαυτὸ του. Α.Ρ.

A. F.

· · · Εἰδήσεις · · ·

Τὴν 4ην Ὀκτωβρίου, παγκόσμιον ἡμέραν τῶν Ζώων, διενεμήθησαν, πρωτοβουλία τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας τῶν ζώων, ἀμνηστικά μετάλλαια. Διαλέξεις ἔγιναν στὴν αἴθουσαν τοῦ Παρνασσοῦ μὲ ὁμιλητάς τοὺς κ. κ. Πόπ καὶ Μπαστιά καὶ μὲ θέμα τὴν προστασίαν τῶν ζώων.

Ἐπίσης ἐγίναν καὶ στὰ σχολεῖα σχετικαὶ ἐφορταὶ
 μὲ διαλέξεις καὶ συγκεντρώσεις, τόσον στὴ πρωτεύ-
 ονσα, ὅσον καὶ στὶς ἐπαρχίες.

Τό διεθνές φύλλον «World day for Animals» ἀναφέρει στην ἔκδοσί του καί τήν Ἑλλάδα ὡς χώραν πού σποταγανδίζει μέ ἄρθρα καί διαλέξεις τήν προστασία τῶν ζώων, εἰς δέ τὸ τεῦχος τοῦ Σεπτεμβρίου καί Ὀκτωβρίου τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Φίλος τῶν Ζώων» γράφει ἡ κ. Ραλλοῦ Γεωργαντά, πρόεδρος τοῦ Ε.Σ.Ε., γιά τὰ ἀπάισια «λάστιχα» μέ τὰ ὁποῖα σκοτώνουν τὰ πουλιά, καί κάμνει μιᾷ ἔκκλησι στοὺς δασκάλους νὰ παραστήσουν στοὺς μαθητάς των πόσο βάρβαρο εἶνε τὸ παίγνιδι αὐτὸ τῶν παιδιῶν.

Ἀνεξαργήτως τῶν ἀνθρώπων πού σκοτώνονται κατ' αὐτάς τὸν πόλεμο στὴν Ἀφρική, θυμῆθηκαν ἄρᾳ γε οἱ διάφορες φιλόφρονες ἐταιρίες καὶ τὰ καὶ-μένα τὰ ζῶα πού μετέφεραν οἱ Ἴταλοί στὸ μέτωπο καὶ πού θὰ ταλαιπωρηθοῦν ἀφάνταστα ὥς πού νὰ χύσουν κ' αὐτὰ τὸ αἷμα τους γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς Ἰταλίας;

Τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων ἔστειλε στὴν Πόλι στὴ Βουλκανική Ἐβδομάδα μιὰ ομάδα ἀπὸ νέες καὶ νέους γιὰ νὰ χορέψουν ἐκεῖ τοὺς ἐθνικοὺς μας χορούς. Τῆς ομάδος ἡγούντο αἱ κ. κ. Ταρσούλη καὶ Μαρινάκη. Εἰς ἄρθρον δημοσιευθὲν στὴ «Πρωτῶν», περιγράφει ἡ πρώτη, ὡς ἐξῆς τὴν Ἑλληνικὴ συμμετοχὴ στὴν ὡραία γιορτὴ πού διεξήχθη στὸ Γιῶτ Κλέμπ τῆς Ποιγνήπου :

«Ὁ κόσμος χειροκροτεῖ, οἱ χορευτὲς κ' οἱ χορεύ-
τριες, ἀκούραστοι, πότε τραγουδοῦν, πότε χορεύουν,
ὅσο πού λαχανιασμένοι σταματοῦνε γιὰ νὰ δώσουν
τὴ θέση τους στὴν ἑλληνικὴ ὁμάδα.

Μιά σειρά από 'Αμαλίες με τις στοφάτες ολομέ-
ταξες και φαρυγγίτες φούστες, με τὰ χρυσοκέντητα
βελούδινα κοντογούνια και τὰ φέσια με τὰ χρυσά πα-
πάσια, ανεβαίνουν μία μία στη σειρά, με πρώτη ἀρ-
χιηγό τους μία πολυτελέστατα ντυμένη κόρη τῆς 'Αρ-
τικής. Τὰ φλωριά τῆς κεφαλῆς κάτω ἀπὸ τὴν χρυ-
σοῦφαντη μπόλια, τ' ἄλλα πού στολίζουν τὸ στήθος
τῆς ὁλόκληρο, τὰ χρυσοκέντητα σιγκούνια, ἡ πλου-
μιστὴ ποδιά και ἡ βαρύτιμη μεταξοκέντημένη που-
καμῖσα, ἀστράφτουν κάτω ἀπ' τὰ φῶτα σὲ μιά ἐκ-
πληρωτικὴ συμφωνία χρωμάτων και ἱριδισμῶν. Ἀκο-
λουθοῦν οἱ φουστανελλοφόροι μεγαλόπρεποι μέσα

στis φρεσκοσιδερωμένες 'χιονάτες φουστανέλλες, με τὰ σελάχια στη μέση καὶ τοὺς ἀσημένιους σταυραετούς στο στήθος, με τὰ κεντημένα κοντογούνια, ἄλ-

Ἡ δεσπ. Βουτσινᾶ καὶ ὁ κ. Βασιλάκης ἀπὸ τὴν ὁμάδα τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων.

λοι με χρυσοκέντητα τουζλούκια στὰ πόδια, ἄλλοι με κάλτσες ἄσπρες καὶ με τσαρούχια, με φέσια ἢ με μαντήλι δεμένο στο κεφάλι. Ἐνας θαυμαστικός ψιθίρος ἀκούγεται ἀπὸ παντοῦ καὶ τὰ χειροκροτήματα πέφτουν βροχή. Ὁ Καλαματιανὸς με βιολί, φλάουτο, πιάνο καὶ τούμπανο ξεχνεῖ τὴ συρτή του μελωδία. Ρυθμικά καὶ σεμνόπρεπα χορεύουν πρῶτα οἱ κοπέλλες, ἡρεμες καὶ ἐπιβλητικές, γιὰ νὰ μποῦν σὲ λίγο στο χορὸ καὶ οἱ φουστανελλάδες σὺν ἄσπρῳ σύννεφο με ὀρμὴ ἀνέμου. Ἡ ἀθάνατη ἑλληνικὴ φουστανελλά στριφογυρίζει καὶ ἀνασηκώνεται στο κάθε πήδημα, τὸ τσαρούχι διαγράφει ὀξεῖες καὶ περισπωμένες στο κενό, τὰ φαρδομάνικα ἀνεμίζονται με τὶς φουρτνες τῶν φεσιῶν, ἐνῶ τὰ τσοπάνικα σφυρίγματα ξεσκίζουν τὸν ἀέρα. Ὁλ' ἡ Ἑλλάδα τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ κάμπου με τὴ μυρωδιὰ τοῦ θυμαριοῦ καὶ με τοῦ πλατάνου τὴν ἀγέρωχη λεβεντωσύνη, περνάει μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μας. Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Καλαματιανό, ὁ Τσακόνικος, πρὸ πίσω ὁ Τσάμικος καὶ ἕνα δυὸ κλέφτικα τραγούδια χύνουν τὸ ἔντονο χρῶμα τους στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ Γιώτ Κλέμπ, πού σεῖεται ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα....

Κατὰ τὶς τελευταῖες ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς Ὑγιεινῆς καὶ τροπικῆς Ιατρικῆς στο Λονδίνο ἠρίστευσε, καὶ ἦλθε μεταξὺ τῶν πρώτων, ἡ Ἑλληνίς Ιατρός δις Θεοδόρα Παπαφίγκου, πού εἶχε σταλῇ πρὸς μετεκπαίδευσιν στὴν Ἀγγλία τῇ βοήθειᾳ τῆς Κ. τ. Ε.

Λέγεται πὼς στὴ Βουλγαρία σκέπτονται ν' ἀπαγορεύσουν γάμους ἀνθρώπων προχωρημένης ἡλικίας. Ἡ ἐκεῖ Τερὰ Σύνοδος ἐξεφράσθη ἤδη ὑπὲρ τῆς ἀπα-

Ἡ ὁμάς τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων στὴ Πόλι κατὰ τὴν Βαλκανικὴν Ἑβδομάδα.

γορεύσεως αὐτῆς. Κατ' αὐτὴν δὲν θὰ δίδονται ἄδεια γάμου εἰς ἄνδρας ἄνω τῶν 55 καὶ εἰς γυναῖκες ἄνω τῶν 50 ἐτῶν.

Στὸ Πανεπιστήμιον Κολούμβια τῆς Νέας Υόρκης ἰδρυθῆ εἰδικὴ ἔδρα μαγειρικῆς χημείας. Οἱ ἀκροαταὶ τοῦ μαθήματος αὐτοῦ μαθαίνουν τὴν καλύτερὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν τροφῶν, συγχρόνως ὁμως καὶ πραγματικὴ μαγειρικὴ. Χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι τὸ μάθημα παρακολουθοῦν περισσότεροι φοιτηταὶ παρὰ φοιτήτριες.

Ἡ δεσπ. Ὀδέτη Ζυγομαλά πού ἔλαβε παμψηφεί τὸ πρῶτο βραβεῖο τοῦ κονσέρβατοῦ τῶν Παρισίων τραγούδησεν ἐσχάτως με ἐκτάκτως μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ τὴν Ἀϊνιά. Ὅλοι οἱ Παρισινοὶ κριτικοὶ ἐξαίρουν τὴν θαυμασίαν φωνὴν καὶ τὰ μελοδραματικὰ προσόντα τῆς Ἑλληνίδος καλλιτέχνιδος.

Τὸ Ἑθν. Συμβούλιον τῶν Βελγίδων ἔστειλεν εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν εἰς τὸ Ε. Σ. Ε διὰ τὰ συλλυπητήριά του ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ τραγικοῦ θανάτου τῆς βασιλίσσης Ἀστροφιδ.

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Δουβλίνου ἀπένευμεν εἰς τὴν πρόεδρον τοῦ ἐκεῖ Ἑθν. Συμβουλίου τῶν γυναικῶν τῆς Ἰρλανδίας κ. Mary T. Hayden τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος τιμῆς ἔνεκεν. Ὁ αὐτὸς τιμητικὸς τίτλος ἀπενεμήθη ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἑδιμβούργου καὶ εἰς τὴν κ. Ogilvie Gordon, ἀντιπρόεδρος τοῦ Διεθν. Συμβ. Γυναικῶν.

Ἡ κ. Μαργαρίτα Devigne διδάκτωρ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης, διορίσθη στο Βέλγιο ὡς «διατηρήτρια» στὰ Βασιλικά μουσεῖα τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Ἡ κ. D. εἶνε καὶ γνωστοτάτῃ ὡς καλλιτεχνικὸς κριτικός.

Ἡ δεσπ. Ὑδγλι Φέγγ, κόρη τοῦ Κινέζου στρατηγοῦ Φέγγ, ὑπέστη στὴν ἀνωτάτῃ σχολῇ μηχανικῶν τῆς Βαϊμάρης ἐπιτυχεῖς ἐξετάσεις καὶ ἔλαβε τὸ δίπλωμα τοῦ μηχανουργοῦ.

Νέα γυναικεῖα ἐπαγγέλματα. Ὑστερα ἀπὸ τὶς Ἡν. Πολιτεῖες καὶ τὴν Ἑλβετίαν διορίζει ἤδη καὶ ἡ Ὁλλανδία στὰ ἐπιβατικά της ἀεροπλάνα τὶς λεγόμενες «air hostesses», μία λέξις πού δύσκολα μεταφράζεται, γιὰ τὸ καθήκοντά τους εἶνε πολὺ ἀνώτερον τῶν συνήθων θηλυκῶν καμαρώτων. Αἱ γυναῖκες αὐτὲς πρέπει νὰ εἶνε 20-26 ἐτῶν, νὰ ἔχουν ἀπόλυτον ὑγιεινὰ καὶ ἐξαιρετικὰ προσόντα. Πρέπει προηγουμένως νὰ ὑποστοῦν σοβαρωτάτην ἰατρικὴν ἐξέτασιν, νὰ ἔχουν ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ σχολεῖον μέσης παιδείας, νὰ ὁμιλοῦν τελείως ἀγγλικά, γερμανικά καὶ γαλλικά καὶ λίγα ἰταλικά. Ἐπάνω στο ἀεροπλάνο, δὲν θὰ δίδουν μόνον κάθε εἶδος πληροφορία, ἀλλὰ θὰ φροντίζουν καὶ γιὰ τ' ἀναψυκτικά, θὰ διευθύνουν τὴ βιβλιοθήκη, θὰ ἐπιβλέπουν τὴ καλὴ λειτουργία τῆς θερμάνσεως καὶ τοῦ ἀερισμοῦ, ἐν μὲν λέξι θὰ φροντίζουν γιὰ τὴν εὐμάρεια τῶν ταξιδιωτῶν. Πρέπει πρὸς τοῦτοις νὰ ἔχουν μερικὰς γνώσεις ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ πρῶτης βοήθειας ἐν περιπτώσει δυστυχημάτων. Καὶ

τέλος, λένε οἱ Ὁλλανδικὲς ἐφημερίδες, θὰ φοροῦν μιὰ πολὺ κομψὴ στολή. Ἐλπίζομεν ἐν τούτοις πὼς καὶ ὁ μισθὸς τους θὰ εἶνε ἀνάλογος.

Τὸ ἄλλο ἐπάγγελμα πού δημιουργήσεν ἡ Ὁλλανδικὴ Ἀεροπορικὴ εἰταρία εἶνε τὸ τῆς λεγομένης «προπαγανδιστρίας» ὑπὲρ τῶν ἀεροπορικῶν ταξιδιωτῶν, ἰδίως μεταξὺ τῶν γυναικῶν. Φαίνεται πὼς καὶ σήμερα ἀκόμη πολλὲς γυναῖκες φοβοῦνται τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τόσο ταχείας καὶ ἀνετῆς συγκοινωνίας. Σιμβαίνει, λένε, σχεδὸν καθήμερα, νὰ παραγγέλῃ τὸ πρὸιὸ ὁ ἄνδρας ἕνα ἀεροπορικὸ εἰσιτήριο καὶ τὸ βράδυ νὰ τὸ ξεπαραγγέλῃ γιὰ νὰ μὴ δυσανεστήσῃ τὴ γυναῖκα του. Τὸ καθήκον ἐπομένως τῆς «προπαγανδιστρίας» εἶνε νὰ ξυπνήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀέρος στὶς γυναῖκες καὶ νὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ ἐνδοιασμοὺς των.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γυναικῶν σὲ ὅλες τὶς χώρες θὰ συγκεντρωθῇ φέτος στὶς συνεδριάσεις τῆς Κ.τ.Ε. στὶς ὁποῖες θὰ συζητηθοῦν αἱ Συνθήκαι τοῦ Μοντεβιδέο γιὰ τὴν ἰθαγένεια καὶ γιὰ τὴν ἰσοπολιτεία. Ἡ συμβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, γιὰ τὴν ἰθαγένεια τῆς γυναίκας, διορισθεῖσα ἀπὸ τὴν Κ.τ.Ε. ὅπου ἀντιπροσωπεύεται καὶ τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Γυν. ἀτηύθυνε ἐπιστολὰς στὶς χώρες πού διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των στὴ Γενεῦη κατώρθωσαν τὸν παρελθόντα Σεπτ. νὰβάλουν τὸ ζήτημα αὐτὸ στὴν ἡμερησίᾳ διάταξιν τῆς 16ης Συνεδριάσεως. Πρὸς τοῦτοις παρακαλοῦσε τὶς κυβερνήσεις αὐτὲς νὰ ὑποστηρίζουν τὸ μεγάλο αὐτὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος τῶν φύλων, διορίζοντας μετοξὺ τῶν ἀντιπροσώπων των μιὰ γυναῖκα με τὴν ἐντολὴν νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ δύο ἄρθρα τῆς ἰσοπολιτείας καὶ πού θὰ προσπαθοῦσε νὰ προσελκύσῃ σ' αὐτὰ καὶ ὅλες τὶς ἄλλες χώρες τοῦ κόσμου.

Ὑπάρχει ἐλπίς ὅτι παντοῦ ὅπου ὑπάρχουν Ἑθν. Συμβ. μέλη τοῦ Διεθνούς, θὰ κάμουν αὐτὰ κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸν ἀγῶνα, ἐπιμένοντα στὶς κυβερνήσεις των, ὅπως στὴν προσεχῇ συνέλευσιν διορίσουν μιὰ γυναῖκα ἀρμοδίᾳ, ἱκανὴ νὰ διεκδικήσῃ τὴν γυναικεῖα ἀποψὶ καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ δικαιώματα τῶν γυναικῶν σὲ ζητήματα τόσο σπουδαῖα καὶ τόσο ζωτικά.

Τὸ Ἑθνικὸν Συμβούλιον τῶν Δανίδων Γυναικῶν ἐξήτησε ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν νὰ διορίζονται γυναῖκες ὡς σχολικοὶ ἰατροί, καὶ νὰ μὴ περιορίζεται τὸ μέτρον μόνον στὴ πρωτεύουσα ἀλλὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ στὶς ἐπαρχίες.

Ἡ νεαρὰ ταυρομάχος τῆς Ἰσπανίας Ἰουανίτα, ἐφόνευσε ἐσχάτως στο ἀμφιθέατρο τῆς Μαδρίτης τὸν ταῦρο ὑπὸ τὰς οὐρανομήχεις ἐπενεφημίας τοῦ πλήθους, πού παρενρῆθη ἐκεῖ γιὰ νὰ ἐορτάσῃ τὴν νύκτα ταυρομάχο τῆς Ἰσπανίας.

Ἡ νέα νομοθεσία περὶ γάμου πού θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ φέτος στὴν Ἀργεντινὴ διακρίνεται γιὰ τὸ εὐρύτατο πνεῦμα της. Μεταξὺ ἄλλων δὲν θὰ εἶνε ἐγκυρὸς ὁ γάμος χωρὶς ἕνα προγαμιαῖο πιστοποιητικὸ ἱατροῦ,

Εάν ο ένας των μελλονύμφων πάσχει από μεταδοτικό νόσημα, ο γάμος καθίσταται παράνομος, κ' επομένως αδύνατος.

Η νεαρά Σουηδίσ δις Thörnell έδωκεν εσχάτως εξετάσεις πυροσβέστου· είνε η πρώτη γυναίκα στη Σουηδία που απέκτησεν αυτό το αξίωμα. Το καθ' αυτό της επάγγελμα είνε δασκάλα των γεωργικών και οικιακών μαθημάτων. Έσκέφθη όμως ότι, έπε δὴ τὰ περισσότερα χωρικά σπίτια στον τόπο της είνε ξύλινα θὰ μπορούσε αυτή και οί μαθήτριάς της νὰ συντελέσουν πολὺ εἰς τὸ νὰ προλαμβάνονται καὶ νὰ σβύνονται οἱ πυρκαϊές, ἰδίως τὸ καλοκαίρι πού οἱ ἄνδρες ἐργάζονται στὰ χωράφια.

Η κινηματογραφική εταιρεία Metro-Goldwyn ἐπλήρωσε στὸν γνωστὸν Ἀμερικανὸ συγγραφέα Sinclair Lewis, πὺ ἔλαβε πρὸ ἐτῶν τὸ βραβεῖον Νόμπελ, 160,000 δολάρια, γιὰ τὴν κινηματογραφίη τὸ μυθιστόρημά του "Dodsworth". Εἶνε ἡ μεγαλειτέρα τιμὴ πὺ πληρώθηκε ὡς τώρα γιὰ χειρόγραφο κινηματογραφικοῦ ἔργου.

Πρὸ 60 χρόνων, τὴν 25 Μαΐου 1875 ἐθεσπίσθη στὸ Παρίσι διὰ τῆς "Convention du metre", τὸ μέτρον ὡς μετρικὴ μονάς. Ἡμεῖς στὴν Ἑλλάδα διατηροῦμεν ἄκόμα τὸν πῆχυ, χωριστὰ ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα πολιτισμένα κράτη!

Τὸ γαλλικὸν ἱστοφόρον «Femme» τοῦ ὁποῖου τὸ πλήρωμα συνίσταται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ γυναῖκες, κάμνει ἤδη τὸν ἐκπαιδευτικὸν του πλοῦν στὴ γνωστὴ τρικυμιώδη κ' ἐπικίνδυνη βορειοδυτικὴ θάλασσα τῆς Ἰσπανίας παρὰ τὸ Βίγκο, τὴ λεγομένη ἀκτὴ τοῦ θανάτου. Τὸ γυναικεῖο πλήρωμα ἐτοιμάζεται διὰ τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ γιὰ τὰς ἐξετάσεις του.

Στὴ Μεγ. Βρετανία ὑπάρχουν τόσα πολλὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, πὺ σὲ κάθε 44 κατοίκους ἀναλογεῖ ἓνα μαγαζί.

Ἐξεδόθησαν τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ ψυχιάτρου Α. Φορέλ πὺ ἐπὶ 25 χρόνια διετέλεσε διευθυντὴς τοῦ μεγάλου Δημοτικοῦ φρενοκομείου τῆς Ζυρίχης. Στὸ ἔργο αὐτὸ ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς ὅτι τὰ 50 % τῶν ἀσθενῶν του ἦσαν θύματα ἀμέσου ἢ κληρονομικοῦ ἀλκοολισμοῦ.

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ε. Σ. Ε. ἐλήφθη ἡ ἐκθεσις τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν θελήσεων τῆς Open Door International διὰ τὴν οἰκονομικὴν χειραφέτησιν τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἰσότητά τῶν δικαιωμάτων τῶν δύο φύλων, ἡ ὁποία ἐπεδόθη εἰς τὴν 16ην σύνοδον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν τοῦ 1935.

Πρότυπος Ὑγειονομικὴ Ὁργάνωσις ἀμπελοκήπων. Ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν πρωτεργατῶν της, ἔγιναν τὴν 22 Σεπτεμβρίου τὰ ἐγκαίνια τῆς Προτύπου Ὑγειονομικῆς Ὁργάνωσεως Ἀμπελοκήπων, εἰς τὸ Κέντρον τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, ἡ Ὑγειονομικὴ Σχολή, ὁ Δήμος Ἀθηναίων, ἡ Ὁργάνωσις Ροκφέλλερ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι, τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Προστασίας Παιδιοῦ, τὸ Παινεπιστήμιον, ὁ ἱατρικὸς Σύλλογος, τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διὰ τοῦ τμήματός του τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς, τὰ μεγάλα Νοσοκομεῖα καὶ ἄλλαι κοινωφελεῖς ὁργανώσεις καὶ Σωματεῖα τῶν Ἀθηνῶν μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐσχημάτισαν θερμὴν ἀτμόσφαιραν συμπαιδείας μέσα εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἐπίσημοι ἀνέπτυξαν τὸν σκοπὸν καὶ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐργασθῇ ἡ ἐν λόγω ὁργάνωσις καὶ ἐξέφρασαν τὰς εὐχὰς τῶν διὰ τὴν εὐδοκίμησιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐργασίας.

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὑγειονομικῆς Σχολῆς καθηγητὴς κ. Ἰωακείμογλου εὐχαριστῶν πάντας τοὺς παρευρεθέντας εἰς τὴν τελετὴν, ἰδιαιτέρως δὲ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Ὑγιεινῆς, τὸν κ. Δήμαρχον καὶ τὸν κ. Μπάλφουρ, ὡς καὶ τὸ Ἰδρυμα Ροκφέλλερ, διέγραψε ἐν ὀλίγοις τοὺς σκοποὺς τῆς Π.Υ.Ο.Α. καὶ ἐξέθεσεν τὸ πρόγραμμά της τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει:

- 1) Τὴν στατιστικὴν ὑγειονομικὴν μελέτην τῆς περιφερείας Ἀμπελοκήπων.
- 2) Τὴν ἐξυγίανσιν τῆς περιοχῆς ἀπὸ ἀπόψεως ὑδρεύσεως, ἀποχετεύσεως, ὑγιεινῆς τῆς κατοικίας.
- 3) Τὴν καταπολέμησιν τῶν λοιμωδῶν νόσων π.χ. διστερικίας, φυματίωσης κλπ.
- 4) Τὴν προστασίαν μητρότητος καὶ Παιδιοῦ (συνεργασία Πατρ. Ἰδρύματος καὶ Μαιευτηρίου Ἡλιάδου).
- 5) Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Λαμπραδίου θὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα μέριμνα εἰς τὴν σχολικὴν ὑγιεινὴν.
- 6) Τὴν ἐκλαίκευσιν τῆς ὑγιεινῆς καὶ τὴν προπαγάνδαν αὐτῆς.

Ὁ κ. Ἰωακείμογλου λέγει ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦτο χρειάζονται βεβαίως ἐπιστημονικὰ γνώσεις καὶ πείρα, ἀλλ' ἰδίως ὁ ἀλτρουϊσμός τῶν χριστιανῶν. Τὸ «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὸν» πρέπει νὰ καθοδηγῇ τὰ ὄργανα τῆς Υ.Ο.

Ἡ Π.Υ.Ο.Α. ἰδρύεται ὑπὸ τῆς Ὑγειονομικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ἐνδιαφερομένου νὰ παρᾶσχῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς εἰς τοὺς δημότας του, τῇ συμπράξει τῆς Ὁργανώσεως Ροκφέλλερ παρεχούσης τὴν πολὺτιμον ἡθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀγωγὴν της ἐπὶ τὸ χρονικὸν διάστημα. Πραγματοποιούσα ἡ Ὁργάνωσις τὸ παλαιὸν σχέδιον τῆς συστάσεως κρατικῶν ὑγειονομικῶν κέντρων καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ πρῶτον ὡς τύπος τοιοῦτου ἐφαρμοζούσα τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν ὑπὸ τὴν πλήρη της μορφήν. Καὶ δευτερον ὡς πεδῖον πρακτικῆς ἐξασκήσεως διὰ τοὺς μετεκπαιδευομένους ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἱατροὺς ὑγεινολόγους.

Ἡ δοᾶσις της θὰ ἐπεκταθῇ εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀμπελοκήπων ἐπὶ πληθυσμοῦ 40.000 κατοίκων περὶπου, θὰ πραγματοποιεῖται δὲ ἀπ' ἐνὸς διὰ τῶν συμβουλευτικῶν ἱατρειῶν της λειτουργούντων εἰς τὸ κέντρον καὶ ἀπ' ἐτέρου ἐπὶ τόπου διὰ τῶν ἀδελφῶν

ἐπισκεπτριῶν καὶ τῶν ὑγειονομικῶν ἐποπτῶν.

Τὸ πλήρες πρόγραμμα τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθῇ, περιλαμβάνει τὴν καταπολέμησιν τῶν λοιμωδῶν νόσων συμπεριλαμβανομένων τῆς φυματίωσης καὶ τῶν ἀφροδισιακῶν νοσημάτων, τὴν προστασίαν μητρότητος, βρεφικῆς καὶ προσχολικῆς ἡλικίας, τὴν σχολικὴν ὑγιεινὴν ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κρατικῆς τοιαύτης τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς συνοικίας διὰ τῶν ὑγειονομικῶν ἐποπτῶν.

Ὑπηρεσία ὑγιεινῆς ὁδόντων θὰ λειτουργήσῃ διὰ τὰς ἐπιτόκους καὶ τὰ παιδιά, λουτρὰ θὰ θεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς σχολικῆς ἡλικίας, κατ' οἷον νοσηλεῖα ἰδίᾳ διὰ τὰ μεταδοτικὰ νοσήματα θὰ διανεργηθῇ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐπισκεπτριῶν πρὸς πρόληψιν ἐπεκτάσεώς των.

Ὁ σκοπὸς τῆς Π.Υ.Ο.Α., ὅπως καὶ ὅλων τῶν καλῶς λειτουργουσῶν ὁμοίων της, εἶναι ἡ ὑγιεινὴ διαπαιδαγώγησις, προπαγάνδα, τακτικὴ ἱατρικὴ παρικοιούθησις, ἔγκαιρος ἀνίχνευσις ὑπόπτων περιστατικῶν καὶ καθοδήγησις εἰς τὰ ἀνάλογα ἐξωτερικὰ ἱατρεῖα ἢ τὸν ἱατρὸν τῆς οικογενείας. Αὐτὰ εἶναι τὰ κύρια μέσα δι' ὧν θὰ ἐπιδιώξῃ τὸν σκοπὸν της Θεραπεία θὰ γίνεταί ἐξαιρετικῶς ὡς προληπτικὸν μέτρον διὰ τὰ ἀφροδισια νοσήματα καὶ τὴν φυματίωσιν. Εὐρεῖα συνεργασία ἐπεζητήθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ ὅσα ἄλλα ἱδρύματα ἐπιδιώκοντα τοὺς αὐτοὺς σκοποὺς ἐργάζονται εἰς τὴν αὐτὴν περιφέρειαν (Π.Ι.Π.Π., Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιάδης», Σχολικὴ ὑγιεινὴ διὰ τὰ σχολεῖα τοῦ τομέως κλπ.)

Τὸ τακτικὸν προσωπικὸν τὸ ὁποῖον δίδει ὅλον τὸν χρόνον του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἑξῆς

Διευθυντὴς: ἱατρὸς ὑγεινολόγος Δ. Α. Μεσηνέζης, Ὑποδιευθυντὴς καὶ Ἑργαστηρίων: ἱατρὸς ὑγεινολόγος Ι. Σφάγγος.

Προϊσταμένη ἀδελφὴ ἐπισκέπτρια: Κ. Ε. Ἀποστολάκη.

Ἀδελφαὶ ἐπισκέπτριαι ὑγιεινῆς:

Δις Φ. Μαυρίδου (Σχολῆς Ἑλλ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ)
Δις Α. Ἀρτῆ (" " " ")
Δις Σ. Γεωργιάδου (" " " ")
Δις Α. Λάσκαρι (" " " ")
Δις Α. Συμεωνογλου (Ἐπισκ. ἀφ' ὧν Ὑγίου Ὑγινης)
Ὑγειονομικοὶ ἐπ' αἵται:

Κος Α. Κέντρος: Σχολῆς Ὑγειονομικῶν ἐποπτῶν τοῦ τμήματος Ὑγειονομικῆς Σχολῆς. Ο. Χρυσάφης νομικῆς Μηχανικῆς τῆς Ὑγειονομικῆς Σχολῆς.

Τὸ προσωπικὸν ἐκλεγέν μὲ κάθε προσοχὴν δίδει τὴν ἐλπίδα μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν του κατάρτισιν καὶ τὴν ἀγάπην του γιὰ τὴν δουλειὰ νὰ ἰδοῦμε τὴν Π.Υ.Ο.Α. ἐπιτυχάνουσάν, καὶ τότε καὶ ἄλλα παρόμοια κέντρα ἰδρὺμένα κατ' ἀπομίμησιν της πρὸς τὸ γενικὸν καλόν.

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ

Ὡφέλιμοι γνώσεις

Γιὰ νὰ βγάτετε λαδομπογιές ἀπὸ τὰ τζάμια βρέξατέ τις μὲ ἄμμωνία ὡς πὺ νὰ μαλακώσουν· θὰ τις ἐξαλείψετε κατόπιν εὐκολα μὲ χαρτὶ ἐφημερίδος ἢ ἄλλο πὺ θὰ καθαρῶς τελείως τὸ γυαλί.

Ὁ καπνὸς γιὰ νὰ εἶνε καλὸς πρέπει νὰ διατηρῇ κάποια ὑγρασία. Βάλτε στὸ βάζο πὺ φυλάττετε τὸν καπνὸ λίγες φέτες ὠμῆς πατάτας, καὶ θὰ τὸν βρῆτε ἐξάίσιο στὴ γεῦσιν.

Ἰδιότητες τοῦ ἁλατος. Ἐάν ρίξετε λίγο ἁλάτι στ' ἀσπράδια αὐγοῦ ἐνῷ τὰ χτυπάτε, θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ γίνουν εὐθὺς σφυκτὴ μαρέγγα. Ἐν προσθέσετε ἁλάτι στὴ κόλλα τοῦ κολλαρίσματος θὰ δώσετε σιὰ σιδερωμένα ρούχα σας ὥραῖο λούστρο.

Τὰ ἄσπρα μάλλινα ρούχα πλύνονται καλὰ ἐάν προσθέσετε στὴ σαπουνάδα λίγη ἄμμωνία.

Πρακτικὸ μέσον γιὰ νὰ μετρήσετε ποσά: ἓνα γεμάτο κουτάλι τῆς σούπας περιέχει 8 δρὰμ. ἄλευρι, 10 δρ. ψιλὴ σάχαρι, 12 1/2 δρ. ἁλάτι. Τὸ κατοσταράκι μὲ τὸ ὁποῖο μετροῦν τὸ κρασί πιάνει 85 δρ. ρίζι, 85 δρ. ὄσπρια, 80 δρ. ψιλὸ ἁλάτι, 70 δρ. χονδρὸ ἁλάτι, 80 δρ. ψιλὴ ζάχαρη, καὶ 40 δρ. καφε' ἄλεσμένο. Μιὰ κουταλιά τοῦ γλυκοῦ ἰσοδυναμεῖ περὶπου μὲ 2 δρὰμ. Μιὰ κοινὴ κουταλιά τῆς σούπας εἶναι ἴσον 4 κουταλιές τοῦ γλυκοῦ. Μιὰ πρέζα ξηρὰ ἄνθη ἢ φύλλα ζυγίζει 2 1/2 δρ., μιὰ χούφτα 8—10 δρ. Μιὰ χούφτα σπόροι μπορεῖ νὰ ζυγίξῃ μέχρι 35 δρὰμια.

Λεκέδες ἰδρώτος. Ἡ ἐφίδρωσις στὶς ἀμασχάλες, κάνει λεκέδες πὺ καταστρέφουν πολλὰκις ὅλο τὸ φόρεμα. Ἴδου ἓνα μέσον γιὰ νὰ διορθωθῇ τὸ κακὸ: Κάμετε ἓνα διάλυμα ἀπὸ ἅλας καυσίτου καὶ νερὸ καὶ τρίψατε μὲ αὐτὸ μόνον τὸ λεκιασμένο μέρος, ἀποστῆναι νὰ βγῆτε πὺ ξέω, γιὰ τὸ ἁλάτι αὐτὸ πὺ ἐξαλείφει τὸν λεκὲ τοῦ ἰδρώτος προκαλεῖ ἄλλον. Προτιμώτερο νὰ μεταχειρισθεῖτε πινέλλο.

Γιὰ τὸ τραπέζι.

Γλύκισμα ἀπὸ ρίζι. Κάμετε ἓνα πηχτὸ ριζόγαλο χωρὶς αὐγὸ προσθέσατε 100 δρὰμ κρέμα Σαντιγύ, ὀλίγα κόνιτια καὶ τοποθετήσατε τὸ ὅλον στὴ μηχανὴ τοῦ παγωτοῦ, περιβάλλοντα τὴν φόρμα μὲ ἀρκετὸ πάγο, κομμένο σὲ μικρὰ κομμάτια. Μετὰ δύο ὥρας ἀνοίξατε τὴν φόρμα καὶ σερβίρατε. Μπορεῖτε νὰ γαρνίρετε τὸ γλύκισμα μὲ μικρὰ μπισκότα καὶ μὲ κόνιτια. Ἐάν δὲν ἔχετε κρέμα Σαντιγύ, μπορεῖτε νὰ τὸ κάμετε καὶ μὲ κοινὴ κρέμα βανίλλιας.

Κουνουπίδι μὲ ἀμελέττα. Κάμετε μιὰ κάπως χονδρὴ ἀμελέττα, τὴν τοποθετεῖτε ἀδίσλωτη σὲ μιὰ στοργυλὴ πλατέλλα βάζετε ἐπάνω της φιλοκομμένο ζαμπόν, ὅσπερ τὸ θρασμένο κουνουπίδι, κατόπιν τριμμένη παρμεζάνα καὶ στὸ τέλος μιὰ σάλτσα Μπεσαμέλ. Εἶνε νοστιμότατο καὶ πολὺ λεπτὸ φαγητό.

‘Απ’ ὅλον τὸν κόσμον

‘Αντέχουν οἱ γυναῖκες ἀερπόροι πὺς πολὺ στὰ μεγάλα ὕψη ἀπὸ τοὺς ἄνδρες;

Ὁ γνωστὸς Ρῶσος Μ. Γκροχόβσκι εἰδικὸς εἰς τὰ τῆς ἀεροπορίας κατέληξε στὶς παρατηρήσεις του στὸ λίαν ἐνδιαφέρον συμπέρασμα, ὅτι οἱ γυναῖκες ἀντέχουν περισσότερο στὰ μεγάλα ὕψη ἀπὸ τοὺς ἄνδρες. Διὰφοροὶ δοκιμαὶ ἀπέδειξαν ὅτι οἱ γυναῖκες μάλιστα τὰ 8000 μέτρα ἀαγκάζονταν νὰ κάμουν χρῆσιν τεχνητῆς ἀναπνοῆς ὀξυγόνου, ἐνῶ οἱ ἄνδρες καταφεύγουν ἤδη σ’ αὐτὴν σὲ 7000 μ. ὕψος. Ὁ Ρῶσος αὐτὸς θεωρεῖ ἐπομένως τὶς γυναῖκες πὺς κατάλληλες γιὰ τὴν ἀεροπορία ἐν καιρῷ πολέμου καὶ προτείνει στὴν κυβέρνησιν νὰ εἰσάξῃ περισσότερα κορίτσια στὶς στρατιωτικὰς ἀεροπορικὰς σχολὰς.

Ἡ μουσικὴ κατήντησε μὴ ἐνοχλητικὴ τέχνη. Ὁ Νῆτσε εἶπε κάποτε πῶς «ἡ ζωὴ χωρὶς μουσικὴ εἶνε μὴ πλάνη, μὴ κακὴ περιπέτεια, μὴ ἔξορια». Σήμερα τείνουν ν’ ἀποδείξουν τὸ ἐναντίον. Οἱ διάφοροι ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ πέμπουν καθ’ ὅλην τὴν ἡμέρα καὶ τὴ μισὴ νύχτα κάθε εἶδος μουσικῆς, καὶ οἱ μὴ ἐκλεκτικοὶ ἀκροαταὶ ἀκοῦν ἀνάμικτα καὶ χωρὶς ἀνάσα Μπετχόβεν, Σούμπερτ, τὰ τελευταῖα τραγουδάκια τοῦ κινηματογράφου καὶ τζαζ. Θέλεις ν’ ἀπαυθῆς κομμάτι τὸ μεσημέρι, ἀλλοίμονο! Ὁ πλαιῖνός ἢ ἀντικρυνός σου ἔχει ὄρεξι κείνη τὴν ὥρα νὰ κουρδίσῃ τὸ ραδιόφωνό του, ἀνοίγῃ τὰ παράθυρά του καὶ... ἀντίο μεσημεριανὸς ὕπνος· ἀντ’ αὐτοῦ θ’ ἀκούσῃς τὰ τελευταῖα σὺν καὶ φῶξ, ἢ κανένα τραγουδι ἀπὸ τὰ διεθνή καμπαρέ. Κρῖμα πὺς χαλοῦν ἔτσι τὸ μουσικὸ αἶσθημα καὶ τὸ γούστο τοῦ κόσμου πὺς σιγὰ σιγὰ δὲν θὰ βροῖσῃ πὰς καμμία ἀπόλαυσι σὲ μὴ καλλιτεχνικὴ ἐκτέλεσι.

Ὁ χρυσὸς τῆς ‘Αβησσυνίας. Ὁ αἰμνητὸς πόλεμος, πὺς διεξάγεται κατ’ αὐτὰς στὴν ‘Αφρικὴ, ἐπισύρει τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου στὴ χώρα τοῦ Νέγκους, πὺς ἦταν ὡς τώρα στοὺς πολλοὺς μᾶλλον ἄγνωστος. Ἰδίως γίνεται λόγος γιὰ τὰ πολύτιμα προῖόντα τῆς γῆς πὺς φαίνεται νύχῃ ἢ ‘Αβησσυνία, καὶ μεταξὺ αὐτῶν, λένε, πῶς προεξέχει ὁ χρυσός. Ἦδη στὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ ἀναφέρεται ὅτι ἡ μεγάλη βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ προσεκόμισε πλούσια χρυσᾶ δῶρα στὸν βασιλέα Σολομῶντα. Ἐκεῖ δὲ ἀποδείχθη ὅτι τὸ μὴ θῶδες βασιλεῖο τοῦ Σαβᾶ προσηυθεύονταν τὸν χρυσόν του ἀπὸ μὴ πὺς περιοχὴ πὺς δὲν ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὴ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς ‘Αβησσυνίας. Μία ἀραβικὴ δὲ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι ἀπὸ τὶς σχέσεις τοῦ Σολομῶντος μετὰ τὴν ὀραία βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ γεννήθηκε υἱὸς ὀνόματι Μελέχ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νομίζουν ὅτι κατάγονται καὶ οἱ σημερινοὶ βασιλεῖς τῆς ‘Αβησσυνίας δυναστείας.

Ἐνας Γάλλος ἐρευνητής, ἐφωδιασμένος μετὰ ἀρκετὰ συστατικά, μπόρεσεν ἐσχάτως νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ μυθώδη

χρυσουχεῖα, καὶ ὅσα εἶδεν ἐκεῖ ὑπερβαίνουν καὶ τὶς πὺς φανταστικὰς ἀφηγήσεις. Δὲν ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὴν ‘Αντὶς ‘Αμπέπα, ἢ δὲ περιοχὴ ὅπου βρίσκεται ὁ χρυσὸς λέγεται Βέρκα-Βάρκα. Ἐν τούτοις εἶνε πολὺ δύσκολο νὰ φθάσῃ κανεὶς ὡς ἐκεῖ, γιὰ τὴν θά περάσῃ μὴ ἐκτάκτως ἀγρία, ἐρημὴ καὶ ὄρεινὴ ἐκτασι, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι εἶνε γνωστοὶ ὡς κακοποιοὶ καὶ λησταί. Ὑπὸ τοὺς ὄρους δὲ αὐτοῦς κανεὶς δὲν ζητεῖ φυσικὰ νὰ προχωρήσῃ ὡς τὰ χρυσουχεῖα, γιὰ τὴν πιθανότητα νὰ φθάσῃ μὲν ὡς ἐκεῖ εἶνε ἐλάχιστες, νὰ ἐπιστρέψῃ δὲ ἴσον μὴδὲν.

Ὁ Γάλλος περιηγητὴς κατῳρῶσεν ἐν τούτοις νὰ ἐξερευνήσῃ τὰ ἐντελῶς ἄγνωστα ἐκεῖνα μέρη καὶ νὰ συλλέξῃ πολύτιμες πληροφορίες. Πράγματι βρίσκεται ἐκεῖ ἀφθονὸς χρυσός, ὥστε νὰ φαίνεται ἀρκετὰ πιστευτόν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Σοβᾶ ὡς τὴ σημερινὴ ἡμέρα ν’ ἀποτελῇ ὁ χρυσὸς τὴν κυριωτέρα πρὸς οὐδὲ τῆς ‘Αβησσυνίας, καὶ ὅτι ὁ πλοῦτος αὐτὸς δὲν πρόκειται νὰ ἐξαντληθῇ στὸ προσεχὲς μέλλον.

Ἡ ἐξόρυξις τοῦ πολυτίμου μετάλλου γίνεται ἀκόμη κατὰ τὸν πλέον ἀρχέγονον τρόπον· τόσο πρωτόγονος εἶνε πὺς συνδέει σχεδὸν τοὺς παλαιωτάτους ἐκείνους χρόνους τῆς ὀραίας φύλης τοῦ Σολομῶντος μετὰ τὴ σημερινὴ ἐποχὴ. Ὡς ἐργάτας ἀπασχολοῦν ἐκεῖ ἀποκλειστικῶς σλάβους. Τὸ κλίμα εἶνε ἀπαισιό και θανατηφόρον ἢ δὲ διατροφή τῶν ἐργαζομένων ἀνεπαρκής· γι’ αὐτὸ ὑπάρχει ἐκεῖ μεγάλη θνησιμότης. Μόλα ταῦτα δὲν ἔγινε ποτὲ ἀπόπειρα στάσεως· οἱ δουλοὶ αὐτοὶ φαίνεται νὰ ὑφίστανται μοιρολατρικῶς τὴ σκληρὰ τύχη τους.

Ἀπεδείχθη ἀκόμη ὅτι στὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρχε στενὴ σχέσις μετὰ τὴν Αἰγύπτου καὶ ‘Αβησσυνίας. Βρέθηκαν δηλαδὴ ἐκεῖ παμπάλαιοι τάφοι πὺς μοιάζουν κατὰ πληκτικὰ μετὰ τὶς πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ ἄνθρωπος εἰσπνέει καθημερινῶς 32.000 λίτρα ἀέρος. Σὲ 50 χρόνια ζωῆς καταναλίσκει 25 τόννους τροφῶν.

Τὸ φυτὸν Στεβία, πὺς ἀνεκάλυψαν ἐσχάτως στὴ Νότιον ‘Αμερικὴ εἶνε 300 φορές πὺς γλυκὸ ἀπὸ τὴ ζάχαρι.

Υπάρχουν στὴ γῇ 20.000 διάφορα εἶδη ψαριῶν, καὶ 28.000 εἶδη πουλιῶν. Τὰ γνωστὰ εἶδη θηλαστικῶν εἶναι μόνον 13.000.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ θερμῶς οἱ συνδρομηταὶ τῶν ‘Επαρχιῶν καὶ τοῦ ‘Εξωτερικοῦ, οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν των ὅπως τὴν ἀποστελλοῦν εἰς τὴν ταμίαν μας Καν Ρίτσαν Γ. Κορομηλᾶ, ὁδὸς Διογένους Λαερτίου 6 ‘Αθῆναι. Ἐπίσης παρακαλοῦνται οἱ συνδρομηταὶ πὺς ἤλλαξαν διεύθυνσιν νὰ μᾶς γνωρίσουν τὴν νέαν των.

Μόδες.

Φαίνεται πῶς ἡ μόδα θὰ εὐνοήσῃ καὶ τὸ φθινόπωρόν τὰ χρώματα, ὅχι βέβαια τὰ πολὺ ζωηρά ὅπως τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἰδίως δίδει προτίμησιν στὸ κόκκινον σὲ διάφορες ἀποχρώσεις, ἀπὸ τὸ χρώμα τῆς σκουριᾶς ὡς τὸ ροδί. Ἀλλὰ καὶ τὸ πράσινον παρέλαβε φέτος ἡ μόδα στὸ πρόγραμμά της, ὅχι τὸ ἀνοιχτό, λαμπερὸ πράσινον τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀλλ’ ἓνα πὺς βαθὺ πὺς ταιριάζει περισσότερο στὸ πλαίσιο τῆς ψυχρότερης

ἐποχῆς. Πλὴν στὰ δύο αὐτὰ χρώματα φοροῦν ἐννοεῖται πάντοτε τὸ μαῦρον καὶ τὸ καφέ, ἰδίως γιὰ ταγιέρ.

Ἡ ἑλληνίδα θὰ προτιμῇ βέβαια τὰ ἐγχώρια ὑφάσματα, πὺς παρουσιάζουν μεγίστη ποικιλία σὲ μαλλί, μετάξι καὶ μαλλομέταξα. Μὰ καὶ τὰ ὑφάσματα τοῦ ἀργαλιοῦ δίδουν πάντοτε ἓνα ξεχωριστὸ τόνο κομψότητος στὴ γυναῖκα πὺς ξέρεῖ νὰ τὰ φορέσῃ.

Οἱ γυνεὲς θὰ φοριοῦνται ὑπὲρ ποτὲ. Δίδομε σήμερα τὰ σχέδια ἐνὸς γελέκου ἀπὸ γούνα μετὰ πρόσθετην πελερίνα, κ’ ἐνὸς μεγάλου γιακά μετὰ φλόγο στὸ πίσω μέρος. Τὰ σχέδια αὐτὰ μποροῦν νὰ ἐκτελεσθοῦν καὶ ἀπὸ ὑφασμα ἱματιστῶν γούνας.

Κουβέρτα μ’ ἓνα μανεκέ. Ἀρχισαν πάλιν στὰ μεγάλα μ’ αὐτὰ ραφτάδικα αἱ ἐπιδείξεις τῶν νέων διανοημάτων τῆς μόδας γιὰ τὴ χειμερινὴ περίοδο. Καλὸ εἶνε ν’ ἀκούσῃ κανεὶς ἐπὶ τούτῳ τί λέν τὰ διάφορα μανεκέ, πὺς εἶνε τὰ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενα.

Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μανεκέ δὲν εἶνε καὶ τόσον ἀπλοῦν, ὅπως τὸ φαντάζονται οἱ πολλοί· χρειάζεται καὶ γιὰ αὐτὸ μὴ κάποιον προπαίδευσιν. Σὲ μερικὰ μέρη τῆς

Εὐρώπης ὑπάρχουν μάλιστα καὶ εἰδικαὶ σχολαί, ὅπου μανθάνουν τὰ κορίτσια αὐτὰ πῶς νὰ στέκωνται, πῶς νὰ κινῶνται, πῶς ν’ ἀποκτήσουν τὸ κομψὸ ἐκεῖνο βάδισμα πὺς ἀπαιτεῖται. Ἐπίσης πρέπει νὰ ξέρουν πῶς νὰ ἔχουν εὐχάριστη ἔκφρασι καὶ νὰ χαμογελοῦν, γιὰ τὸ πὺς ὀρατὸν φόρεμα δὲν θὰ φαντάξῃ, ὅταν ἐκεῖνη πὺς τὸ φορεῖ εἶνε κατσοφιασμένη. Ἀλλοίμονο λοιπὸν ὅταν τὸ μανεκέ ἔχει πονόδοντο!

Τὰ κορίτσια πὺς προσλαμβάνονται ὡς μανεκέ δοκιμάζουν φυσικὰ προηγουμένως τὰ φορέματα πὺς πρόκειται νὰ δείξουν. Στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παχύνουν οὔτε κατὰ ἓνα δρᾶμι. Νηστεία λοιπὸν καὶ γυμναστικὴ, γιὰ τὸ ἀλλοίμονο ἂν χάσουν τὴ γραμμὴ τους. Στὶς σχολὰς διδάσκονται οἱ μαθήτριες καὶ πῶς νὰ χτενίζονται καὶ νὰ φτιασιδώνονται γιὰ τὶς μεγάλας ἐπιδείξεις γίνεται χρῆσις καὶ προβλέων. Γιὰ νὰ γίνῃ ἓνα κορίτσι μανεκέ πρέπει νὰ ἔχῃ, ἐκτὸς ἀπὸ λεπτὸ καὶ κανονικὸ σῶμα, φυσικὴ χάρι καὶ συμπαθητικὴ ἐμφάνισι. Στὸ Παρίσι καὶ στὰ ἄλλα μεγάλα κέντρα περνοῦν τὰ ντυμένα μανεκέ πάνω ἀπὸ μὴ στενὴν σανίδα, πρᾶμα πὺς τὶς κάνει ἀκόμη πὺς ἀδύνατες. Κάποτε εἶνε ὑποχρεωμένες νὰ φορέσουν δώδεκα φουστάνια τὴν ὥρα. Ἡ δουλειὰ μᾶς ἐπομένως λένε εἶνε βαρεῖα· δείχνομε τὴν γυναῖκα πῶς θὰ εἶνε ντυμένη κάθε ὥρα τῆς ἡμέρας, κάθε ἐποχὴ καὶ σὲ κάθε περίστασι· πρέπει δὲ νὰ ὑποταχθοῦμε στὸ ροῦχο πὺς φοροῦμε καὶ πὺς δείχνομε. Δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν ὅτι ἡ δουλειὰ μᾶς εἶνε νὰ ἐξυπηρετοῦμε τὴν μόδα καὶ ὅχι τὸν ἑαυτὸν μᾶς.

Αί νέαι τάσεις τοῦ νοικοκυρίου

Ἡλεκτρικὴ κουζίνα.

Ἡ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ συζητήσας τῶν νοικοκυρῶν γιὰ τὴν ὑπηρεσία, ποὺ ἄρχισε καὶ στὸν τόπο μας ἐντονώτατα νὰ γίνεται γιὰ τὴν νοικοκυρὰ φλέγον ζήτημα, θὰ δῇ ἀσφαλῶς κάποιον ἐνδιαφέρον σημεῖον, ἂν στραφῇ στὰς προόδους καὶ τελειοποιήσεις τῆς ἐγκαταστάσεως, τοῦ πρώτου ζητήματος ποὺ ἀπασχολεῖ κάθε νοικοκυρὰ, τὴν κουζίνα. Γιατὶ σήμερα ἡ νοικοκυρὰ δὲν θὰ βλέπῃ πιά τὴν ἀπειλὴ τῆς πυρῆς τῆς μαγειρίσσης σάν Ἀλμόκλειο σπάθη, ὅταν μὲσα σὲ μιὰ κουζίνα ποὺ ὅλα εἶναι ρυθμισμένα καὶ τέλεια, καὶ δὴ γιὰ νὰ μαγειρεῖσιν δυὸ καὶ τρία φαγητά· δὲν θὰ κάμῃ τὰ χέρια της, δὲν θὰ μούτζουρωθοῦν τὰ μαγειρικά σκεύη, ὥστε νὰ θέλουν τριήμερον· καὶ δὲν θὰ χρειασθῇ ν' ἀπασχοληθῇ περισσότερον τῆς μιᾶς ὥρας. Ἐνα κουμπί θὰ στρίψῃ, ἓνα μαγικὸν κουμπί, καὶ χωρὶς μούτζουρες ἢ ἀπορροή ταυτοχρόνως νὰ μαγειρεύῃ δυὸ καὶ τρία φαγητά καὶ νὰ μιλῇ καὶ μὲ τὴν φίλην της. Καὶ ὅταν ἡ νοικοκυρὰ δῇ πόσο ἄνετη εἶναι ἡ σημερινὴ κουζίνα καὶ πόσο εὐχαρίστησι θὰ τῆς δώσῃ νὰ παρασκευάσῃ μόνη της τὸ φαί της, ὅπως τὸ θέλει καὶ ὅχι ὅπως τῆς τὸ ἐτοιμάζουν, θὰ σκεφθῇ πόσο ὄφελος θὰ ἔχῃ καὶ ὠρισμένως, ἂν εἶναι νοικοκυρὰ, καὶ θέλει νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄνδρα της καὶ τὰ παιδιὰ της θὰ διαθέσῃ μιὰ δὺο ὥρες, ὅσες χρειάζονται διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν φαγητῶν τὴν ἡμέραν. Σήμερα εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἡ ἠλεκτρικὴ κουζίνα εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἀπαραίτητη ἐγκατάστασις καὶ μόνον ἡ Βαλκανικὴ ὑστερεῖ ἀκόμα. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν αἱ Πρόεδροι τῶν γυναικείων σωματείων ποὺ δὲν παύουν νὰ εἶναι καὶ νοικοκυραῖ, ἀποῦ δοκιμάσουν τὰ διάφορα μαγειρικά σκεύη, κατὰ πόσον ἐξυπηρετοῦν τέλεια τὸ νοικοκυριό, ἐγκρίνουν διὰ σήματος, οὕτως εἰπεῖν, αὐτὰ πρὸς χρῆσιν. Καὶ ἔτσι ἡ Ἀγγλίς καὶ Ἀμερικανὶς ξεύρει, ὅτι ὅταν τῆς χρειασθῇ μία χύτρα ἢ μιὰ σχάρα θὰ ζητήσῃ μὲ τὸ σῆμα αὐτὸ καὶ δὲν ἔχει νὰ σκοτισθῇ μὲ τὴν ἐκλογὴν. Ἡ σημερινὴ κουζίνα εἶναι μᾶλλον ἐντενικὴ γιὰ τὴν νοικοκυρὰ ποὺ μπορεῖ κάλλιστα μαγειρεύοντας νὰ δεχθῇ τὴν φίλην της, νὰ ἐτοιμάσῃ καὶ νὰ πάρῃ τὸ ἀπογευματινὸν τσάϊ ἢ καφέ της σ' αὐτὴν καὶ ποὺ δὲν ντρέπεται γιὰ τὴν ἐγκατάστασίν της, διατάζοντας τὴν ὑπηρετρία μόλις ἔλθῃ κανένας ξένος νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα τῆς κουζίνας. Διότι στὴν κουζίνα ὑπάρχει ὁ νεροχύτης ποὺ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ζεστὸ καὶ κρύον νερὸ καὶ δίπλα σ' αὐτὸν ὁ στεγνωτήρ ποὺ στεγνώνει κάθε πλυνόμενον μαγειρικὸν σκεῦος καὶ τὶς πετσέτες τῆς κουζίνας. Τὸ ἠλεκτρικὸν ψυγεῖο εἶναι ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς νοικοκυρᾶς, γιατί ἐκεῖ μέσα θὰ διατηρήσῃ κάθε εἶδος τροφῆς καὶ συγχρόνως θὰ τὴν ὑποβληθῇ στὴν παρασκευὴν τῶν διαφόρων φαγητῶν

καὶ γλυκῶν ποὺ θέλουν σάλτσες καὶ κρέμες. Τὰ σκεύη τὰ μαγειρικά, ποὺ μὲ ἐλάχιστον μπορεῖ νὰ ἀρχίσῃ μιὰ νοικοκυρὰ καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ συμπληρώσῃ δὲν θέλουν οὔτε κασσιτέρωμα. Ἐνας βραστήρ ἔχει 440 δρχ. (γιὰ 6 άτομα) διπλάσια ἴσως τιμὴ ἀπὸ ἓναν τοιοῦτον τοῦ γκαζιοῦ καὶ καρβόνου, ἀλλ' ἡ διάρκειά του εἶναι τριπλάσια. Τὸ ἠλεκτρικὸ σίδερο, ποὺ ἀσφαλῶς πολλὰς Ἑλληνίδες νοικοκυρᾶς ἐδοκίμασαν πρῶτον, ποὺ ἔχει τὸ προσόν νὰ μὴν καίῃ τὰ ρούχα καὶ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ σιδερώσῃ ὅταν τὸ βγάλωμε καὶ ἀπὸ τὴν πρίζα ἔχει 340 δρχ. τὸ ἴδιον καὶ ἄλλα περίπου μαγειρικά σκεύη, σχάρα, καμινέτο κ.λ.π. Ὑπάρχουν κατασρόφες τοιοῦτου σχήματος ποὺ τρεῖς μᾶζι καὶ τέσσαρες ἀποτελοῦν ἓνα βραστήρα καὶ ἔτσι μπορεῖτε νὰ μαγειρεύετε τρία καὶ τέσσαρα φαγητά μᾶζι στὴν ἴδια φωτιά. Ἐδοκίμασα φαγητὸ καὶ γλυκὸ παρασκευασμένα ἀπὸ ἠλεκτρικὴν κουζίνα. Ἦταν νοστιμώτατα καὶ πολὺ καλὰ ψημένα, διότι φυσικὰ εἶναι ἀκόμη ἐκκολώτερα στὴν ἠλεκτρικὴν κουζίνα νὰ ρυθμίζεται ἡ θερμότης κατὰ τὸ ψήσιμο. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομίας ἡ ἠλεκτρικὴ κουζίνα ἔχει τὴν τελευταία λέξιν. Διότι πρῶτον ἡ Ἡλεκτρικὴ Ἑταιρία προκειμένου διὰ χρῆσιν μαγειρείων κ.λ.π. δίδει τὸ ρεῦμα μὲ φθηνότατον τιμολόγιον, δεύτερον τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα δὲν ξεθυμαίνει ὅπως τὸ γαζ κ.λ.π. καὶ ἐπομένως ἡ χρησιμοποίησις του εἶναι ἀκριβεστάτη, καὶ τρίτον ἔχει τὴν μεγαλύτεραν θερμαντικὴν δύναμιν. Οὕτω εἶναι ὑπολογισμένον ὅτι σ' ἓνα σπίτι 100 τετραγων. μέτρων, 4 ἀτόμων, ποὺ χρησιμοποιοῖ τὸν ἠλεκτρισμὸν γιὰ φῶς, γιὰ μαγείρεμα, γιὰ σίδερο, ὁ λογαριασμὸς τοῦ μηνὸς θὰ εἶναι περίπου 500 δραχμαί.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς λοιπὸν σήμερα εἶναι ὁ τελειότερος ὑπηρετὴς χωρὶς καμμιὰ ἀπαίτησι. Ἀκοῦστε, ἀγαπητὰς ἀναγνώστρις, τί δουλειὰς μπορεῖ νὰ κάμῃ στὴν κουζίνα: Πρῶτα πρῶτα μαγειρεύει καθαρώτατα καὶ νοστιμώτατα, πλένει τὰ πιάτα, ψήνει τὰ γλυκὰ, καθαρίζει τὰ χόρτα καὶ τίς πατάτες, γυρίζει τὸ παγωτὸ καὶ τίς μαγιονέζες καὶ διατηρεῖ τὰ τρόφιμα φρέσκα στὸ ψυγεῖο.

Μεθ' αὐτοῦ στὸ ἄλλο μου ἄρθρον θὰ πῶ τί ἄλλες ὑπηρεσίαις μπορεῖ νὰ κάμῃ στὸ ἄλλο σπίτι καὶ σὲ σὰς τὴν ἴδια.

Ἡ Οἰκοκυρὰ.

Ἀδελφὴ τὴν ἐποχὴν τὰ χεῖρά σας σκάβῃ ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ καιροῦ, γι' αὐτὸ πρέπει γιὰ τὰ κοσμητικὰ τῶν χειλέων ἓνα τέλειον κοσμητικὸν εἶναι τὸ rouge Nelson.

“L'HELLENIS,”

Organe mensuel du Conseil National
des femmes hellènes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26

Athènes, Novembre 1935

L'Education des femmes grecques par Olympe Coccévi. L'auteur qui est professeur de leçons ménagères, propose dans son article la fondation de nombreuses écoles professionnelles et ménagères, afin que les jeunes filles grecques, celles qui habitent les villes aussi bien que celles qui restent à la campagne reçoivent une instruction pratique qui leur permettra de devenir de bonnes maîtresses de maison, ainsi que de bonnes épouses et mères.

Le vrai Socialisme. Au moment où le monde entier et notre pays en particulier cherchent une voie pour sortir d'une situation embrouillée, nous croyons devoir accentuer que le vrai socialisme devrait être synonyme de moralité et ne peut se manifester que par l'amour du prochain et par la solidarité. Ce n'est qu'ainsi que les relations non seulement entre les peuples, mais aussi entre les habitants d'un même pays pourront s'améliorer. L'égoïsme ainsi qu'un intérêt étroit pour notre «Moi» et pour un cercle restreint d'amis et de parents est aussi immoral que nuisible pour le développement de la société humaine, et c'est un des devoirs les plus sacrés des femmes de contribuer à ce que la solidarité et la culture ne restent pas des mots vains et dépourvus de sens.

L'athlétisme féminin en Grèce. Une rencontre des femmes athlètes grecques avec les Autrichiennes a été le fait le plus important de l'automne. Il était à prévoir que nous ne pourrions pas remporter des victoires dans cette rencontre; mais nous sommes certaines que nos jeunes athlètes après leurs matches avec des groupes de l'Occident donneront plus d'importance aux sports et feront un plus grand effort afin d'être prochainement à la hauteur de leurs adversaires.

Une organisation hygiénique modèle a été inaugurée en septembre dernier dans un des quartiers les plus peuplés d'Athènes. Le but de cette organisation est d'abord l'étude statistique de l'hygiène sous le rapport surtout du fournissement d'eau, des canalisations et des demeures hygiéniques ainsi que de l'amélioration de l'état

de santé. En outre l'organisation s'occupera de la guerre contre les maladies contagieuses (fièvre scarlatine, tuberculose etc.), de la protection de la maternité et de l'enfance, et de l'hygiène scolaire. Pour réaliser son programme l'organisation sera subventionnée par l'état et par l'Institut Rockefeller. Son activité s'étendra sur 40.000 habitants de la capitale. Elle fondera des ambulances, donnera des consultations gratuites et collaborera avec des infirmières visiteuses afin de pourvoir aux besoins de la populations indigente.

Le Théâtre National d'Athènes a donné une série de représentations des plus réussies du poème dramatique de Ibsen «Peer Gynt» avec musique de Grieg.

L'exposition de peinture de Mr. Vassiliotiis composée de tableaux faits en Abyssinie fut accueillie comme une vraie actualité. Le jeune artiste qui a fait ses études à Paris, à l'Ecole des Beaux-Arts, a vécu pendant plusieurs années au pays du Négus et a étudié les hommes et les paysages de cette contrée qui concentre aujourd'hui l'intérêt du monde entier.

Le Lycéum Club d'Athènes fut représenté à la semaine Balcanique, qui eu lieu à Istanbul, par un groupe de jeunes gens et de jeunes filles, qui en costumes nationaux exécutèrent durant les fêtes les danses et les chants de notre pays. Nous reproduisons deux photos de cette démonstration très réussie.

Mlle Theodora Papafingou envoyée pour ses études en Angleterre par la S. d. N. passa de brillants examens à l'Ecole d'hygiène tropicale. C'est la première femme médecin grecque qui obtint ce diplôme.

Mme C. Eléopoulos, professeur de littérature vient de faire paraître une introduction sur les «Odes Triomphales» (Epinikia) de Pindare. Mme P. Lascari, lectrice à la Sorbonne fait une critique favorable de cet ouvrage consciencieux et sérieux. Le but de Mme E. est d'intéresser les lecteurs grecs et en particulier des philologues à la grandeur de Pindare, et cet effort suffit pour honorer l'auteur qui est une femme érudite.

Πολύ άργά άντελήφθη.

Ο διάσημος καθηγητής Dr Stejskal της Ιατρικής Ακαδημίας της Βιέννης, διά της προσφάτου ανακαλύψεως του Βιοσέλ, απέδειξε ότι τὸ δέρμα πρέπει νά τρέφεται με τὸ Βιοσέλ, τὸ ὁποῖον παράγεται ἀπὸ πολὺ μικρὰ ζῶα καὶ ἐπιτρέπει εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα ν' ἀπαλλαγούν ἀπὸ τὰς ρυτίδας, πού τόσο ἀσχημίζουν καὶ τὸ πιὸ εὐμορφο πρόσωπο.

Τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ Βιοσέλ ἡγοράσθη παρὰ τῆς Ἑταιρίας ΤΟΚΑΛΟΝ—ΠΑΡΙΣΙ. Μεταχειρίζεσθε τὴν Κρέμαν Τοκαλὸν (Ρόζ τροφή τοῦ δέρματος) δι' ἐλαφροῦ μασάζ κάθε βράδυ πρὶν κοιμηθῆτε, τρέφει καὶ ξανανιώνει τὸ δέρμα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου. Τὸ πρωτὶ μεταχειρίζεσθε Κρέμα Τοκαλὸν (λευκή). Ἀφαιρεῖ τοὺς ἀνοικτοὺς πόρους, τὰ μαῦρα στίγματα, λευκαίνει τὸ δέρμα καὶ τὸ καθιστᾷ βελούδινο.

Μετά τὴν πρώτην ταραχὴν άντελήφθη... ἀλλὰ πολὺ ἀργὰ γιατί τὴν ἠπάτησε ὁ ἄνδρας της. Τὸ θαυμάσιο χρώμα, τὸ βελούδινο δέρμα τῆς ἀντιζήλου της ἦταν ἡ μόνη αἰτία.

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

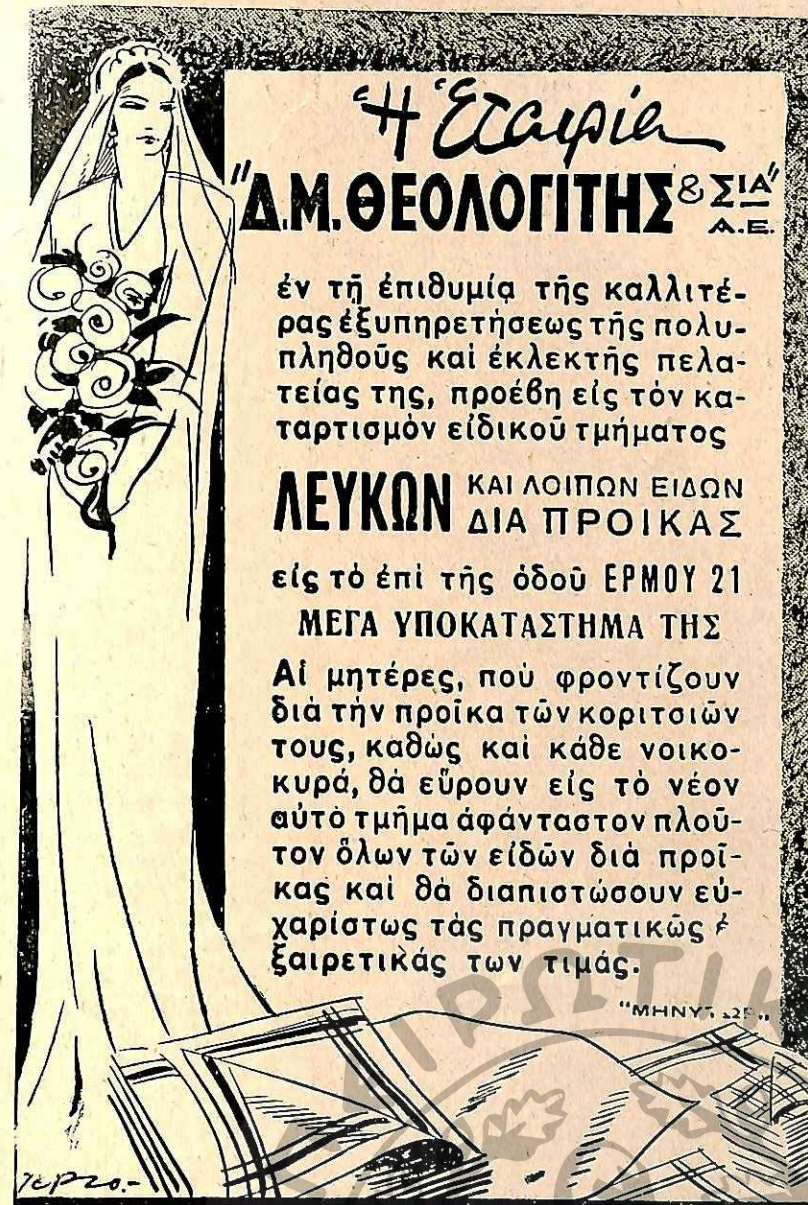
**ΑΓΝΟΝ
ΒΟΥΤΥΡΟΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ**

ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Υποστηρίξτε τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν ἀγοράζουσαι τὸ φρεσκώτατο βούτυρό μου κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Κέρκυραν γιὰ τὸ τσάϊ σας γιὰ τὰ γλυκά σας γιὰ τὰ φαγητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
Τηλέφ. 23-163

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

Ἡ Ἑταιρία
Δ.Μ.ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ & ΣΙΑ' Α.Ε.

ἐν τῇ ἐπίθυμίᾳ τῆς καλλιτέρας ἐξυπηρετήσεως τῆς πολυπληθοῦς καὶ ἐκλεκτῆς πελατείας της, προέβη εἰς τὸν κατάρτισμόν εἰδικοῦ τμήματος

ΛΕΥΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑ ΠΡΟΙΚΑΣ

εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ΕΡΜΟΥ 21
ΜΕΓΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΗΣ

Αἱ μητέρες, πού φροντίζουν διὰ τὴν προῖκα τῶν κοριτσιῶν τους, καθὼς καὶ κάθε νοικοκυρά, δά εὕρουν εἰς τὸ νέον αὐτὸ τμήμα ἀφάνταστον πλοῦτον ὅλων τῶν εἰδῶν διὰ προίκας καὶ δά διαπιστώσουν εὐχαρίστως τὰς πραγματικῶς ἑξαιρετικὰς τῶν τιμᾶς.

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Ἐφαρμόζεται με μίαν βίδα εἰς οἰανδήποτε ραπτομηχανήν. Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμὴν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικιλιμάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν.

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000

ΚΑΤΑΒΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1935) „ 9.864.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Ἅγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θήβαι	Μεσσήνη
Ἀργίριον	Θήρα	Μιτυλήνη
Ἀγνιά	Ἰθάκη	Ναύπακτος
Ἀθήναι:	Ἰστιαία (Ξηροχώριον)	Ναύπλιον
Ὑπ/μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	Ἰωάννινα	Νιγρίτα
» ἐν Καλλιθέᾳ	Καβάλλα	Ξάνθη
» ἐν Νέᾳ Ἰωνίᾳ	Καλάβριτα	Ὀρεστιάς
» ἐν Παγκρατίῳ	Καλάμαι	Παζοὶ
Αἴγιον	Καλαμπάκα	Παπάδος (Μιτυλήνης)
Ἀλεξανδρούπολις	Καρδίτσα	Πάτραι
Ἀλμυρὸς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πειραιεὺς
Ἀμαλιάς	Καρπενήσιον	Πλωμάριον (Μιτυλήνης)
Ἀμύνταιον (Σόφοβις)	Καρναὶ (Ἅγιον Ὅρος)	Πόρος
Ἀμφίκλεια	Καστοριά	Ποταμὸς
Ἀμφισσα	Κατερίνη	Πρέβεζα
Ἄνδρος	Κέρκυρα	Πύλος
Ἀργοστόλιον	Κιλκίς	Πύργος
Ἄρτα	Κοζάνη	Ρεθύμνη (Κρήτης)
Ἀταλάντη	Κομοτινή	Σέρραι
Βάμος (Κρήτη)	Κόρινθος	Σητεία (Κρήτης)
Βέροια	Κύθηρα	Σικωνία (Κιάτον)
Βόλος	Κύμη	Σκιάθος
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σουφλίον
Γύθειον	Λαγκαδᾶς	Σπάρτη
Δημητσάνα	Λαμία	Σύρος
Διδημότειχον	Λάρισα	Τρίκαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Τρίπολις
Ἔδεσσα	Λευκάς	Φάρσαλα
Ἐλασσών	Λήμνος	Φλώρινα
Ἐλευθερούπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χαλκίς
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	Χανιά (Κρήτης)
Ἡράκλειον (Κρήτης)	Μεσολόγγιον	Χίος
Θεσσαλονίκη		

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡῳ: Rue Emad el Dine No 17

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfiki

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως με τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡῶΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000